

رضا براهنی

تویدان سونرا نه اولدو

چئویرن: پرویز زارع شاهمرسی

تویدان سونرا نه اولدو

رضا براهنی

چئویرن:

پرویز زارع شاهمرسی

سابقین اوخوجو!

بو کتابا کاغیذا باسیلماق اوچون بوراخیش وئریلمه دی. اونا گۆره اینترتنده یاییلدی.
کتابی بگنمیش اولسانیز، کؤنوللو اولاراق ۱۰ مین تومن آشاغیداکی کارتایا یوللا یا بیلرسیز.
۶۳۹۳-۴۶۱۰-۲۶۸۸-۳۶۹۰ بانک سینا. پرویز زارع

تویدان سونرا نه اولدو

یازان: رضا براهنی

چتویرن: پرویز زارع شاهمرسی

تبریز. ۱۴۰۰

بو داستانين بۆتۆن كيملىكلرى اويدورمادى. بونلارلا گئىچك
آداملارين آراسيندا يارانا بيلن اۇخشارلىق دا دۆشەرەدى.

مرمر يۇنولوب كىچىلدىكجە، قورچاق بۇيۇر.

مىكل آنر

ایزمه‌نین* قاپیسین آچارکن، قالخدی. بو همیشه‌لیک ایشی ایدی. گۆردۆ همان چۆپور گۆزتچیدی. اۆزۆنه برلدى. ایری خیردا گۆزله ايله. گرکدن* چیچک گۆزله‌رین بو قیلیغا سالمیشدی. اۆست دۇداغی اگری ایدی، سۇلا چکیلیردی.

- آخشام ملاقاتی واریندی؟

- ملاقاتی؟ قاباق هفته کی تکی اۆلماسین؟

- مگه قاباق هفته نه اۆلدو؟

- دئدیلهر ملاقاتی واریندی. آپاردیلار شهرانیه. اۆچ ساعات گۆزله‌دیم. آنجاق آروادیمنان سۇراغ اۆلمادی.

- منه مربوط دگیر! حتماً ملاقاتین دۆزه‌لیب کی منه دئدیلهر سنه

دئییم حاضیر اۆل. ساعات بئش یاریم گله‌جکلر دالینجا!

قاپینی برکدن باغلایب گئتدی. چۆپور گۆزتچینی یاخشی تانیردی. تهران اوشاغی ایدی. تهرانلیلیغینا گۆوه‌نیردی. بیرینجی گۆن اۇنون تاي کس‌دیسینین* قاپیسین آچارکن دئمیشدی:

- من انضباط اهلی ام. شهرستان اوشاغی دگیرم. دۆز تهرانین

گۆبگیندنم. باشیما بۆرک گئتمز. باش تاپدین؟

رحمت جواب وئرمیشدی:

- بعله سرکار، باش تاپدیم. آنجاق بویورون نه ایش گؤرؤم کی سیزین نظریزدن انضباطی رعایت ائله میش اؤلوم؟

چوپور گؤزتچینین هۆرمک سسین ائشیتیمیشدی:

- انضباطی رعایت ائله مه دین گلیب قاندریرام.

قاپینی باغلایب گئتمیشدی. گؤزتچیلردن چوخدا آجیغی گلمزدی آنجاق بو بیر دانادان ایگر نیردی. ائله بیلیردی تهرانلیلیغین اؤزه چکیر بیلدیرسین رحمتین قزوینلیلیگین بیلیر. گرک تهرانلی ایله قزوینلینین آراسیندا بیر فرق اؤلسون. ائله او قدر کی تهران قزویندن بؤیوکدو، تهران قزویندن ده اؤنملیدی.

آنجاق سئومیردی بو گؤزتچی ایله باش باشا قویسون. اؤنون کئشیگینده قوالاتا* گئندنه گؤرمؤشدو تۆرمه* اوشاقلارینین بیرین دوواری ساری قویوب دوواری یاپیشیق بورونلارایله، دالی چکیلیمیش آیاقلارایله، دالارینا قویمولموش اللر ایله، بارماقلارا ایشگیلنمیش. قوالاتدان قاییدارکن گؤرمؤشدو اوچ دوستاقلیدان* بیرینین بورنوندان قان دامجیلاری آیاغی قاباغینا تۆکۆلۆر.

چوپور گؤزتچی توخماق ایله آیری بیر دوستاقلینین دیزلرینین دالینا وورور. ائله بیل تریشمیشدی. سؤنرا گؤزتچی رحمتی سالمیشدی ایزمه نین ایچینه. رحمت آغیر زنجیرین آچیلیب باغلانماغیندان آنلادی گؤزتچی نه این دالیسیجا چیخیب ائشیگه. دوواری قاباغیندا کی اوچ دوستاقلیدان بیرینین سسین ائشیتیمیشدی دئییردی:

- ننه‌سی زنداندان چيخديم ائشيگه، سنه بير توى توتارام اوجو بوجاغى بيلينمز.

رحمت سئويدى بئش هفته قاباق آروادينين يانينا آپاران گؤزتچى بو يۇل گليب سۇراغينا، آپارسين شهربانيه. اۇغلانچيق ايگيرمى ايكي ياش هنده‌ورينده ايدى. آدى «براتعلی» ايدى. بير جند يۇره‌سينين اوشاغى ايدى. آنجاق رحمتين فيكيرينده اۇز دۇزگون آدين ايتيريب بير جندلى آدينا تانينميشدى.

ايرى قייيم* ايدى. رحمت بو خراسانلى ياشاغى* گۆره‌نه‌جن هميشه دئيردى بس خراسانلىلار اوافق توافقدیلار* آنجاق چوخ دانیشارلار. گۆپ باسماقدا تهرانلىلار يلا بير گلرلر. حتى بير يۇل مدرسه‌ده امكداشى اۇلان شاهنامه رستمى جان يئكه جيران بو خراسان اوشاقلارينين بير جورۇ مۆرؤسؤن پۆزموشدو.

بو امكداش ادبيات فارسى درس وئيردى. ايسته‌ميشدى رحمتە ال آچسين، رحمت قاباقلایيب بۆتۆن امكداشلارين قاباغيندا بركدن ياتيرتميشدى خراسانلى اۇگرتمينين قولاغينين ديينه. يازيق خراسانلى اۇگرتمين ائله بورنو يئره سؤرتۆلمۆشدۆ، اۆتورموشدو قۇنجالدا باشلاميشدى آغلاماغا. رحمت يازيق اۇگرتميندن امكداشلاريندان اۇراجاندا اۇزۆندن ائله اوتانميشدى تئز تۆو اۆكۆنۆب* اۇگرتمينيلين ايكي ياش ياناغين اۆپمۆشدۆ. سۇنرا هاميني گۆتۆرۆب آپارميشدى «شمشیری» چلوکبابيسينا.

ايكى گۆن قاباق آپارميشدىلار حاماما آنجاق اگنى ايبى وئيردى. دۇستاغين اۋزل ايبى، يئنه گۆجه نيب گئين دۇستاغين كۆهنه پالتارلارين ايبى.

آروادى بئش هفته قاباق گتيردىكى تازا كۆينكى بير يۇل گئيب باتيرميشدى، سۇنرا يويوب قيراغا قۇيموشدو آروادىلا سۇنكو گۇرۇشۇندە گئيسين. قالخدى. دۇستاق پالتارلارين چىخارتدى. كۆتۈمەسەين * قاشيدى. قاباقجا آروادى بو بئله ساققالى ايله اۋنو گۇرمەميشدى. اۋزۇنۇن كۆركچين * تومانىنى گئيب، سۇنرا كۆينكىن چىخارتدى. آروادى گتيردىكى بال كۇپۇگۇ * كۆينكى اگنینه تاخدى. سۇنرا پىنجگين گئيدى. ائله بيلدى ائشيكده اۋشۇيه جك. آروادى اۋنا بير كۆركچين يون شال گتيرميشدى. اۋنو دا بۇينونا دۇلادى.

ايزمه دووارينين اۋستۇندە كى پۇتوشقا شۆشەسینه باخاركن، گۇندۇزۇن ايشيغى ايتميشدى. هاوا آنجاق اۋ بئله قارالماميشدى. نئجه گۆن قاباقكى ياغان قار هله يئردە يا تيكينتىلرين هئرهلرين قيراغيندا قالميشدى. ايزمەنين ائشيگيندن، تۆرمەنين ايچينده، گيرمجين * آلتيندا روف * بوشقاب، يئمك چكمك، گئت گل سسى گليردى.

يادينى گلدى قاباقكى يۇل گۇرۇشە گئدركن شامسىز قالميشدى. ياواش ووردو ايزمەنين دمير قاپيسينا:

- سرکار!

سسى بۇشقابلارین سسى ایله ائشیکده گئت گلدە اۇلان
باغلامالارین* سسینده ایتدی. یئنه ووردو ایزمەنین دمیر قاپیسینا
اوجالیق دئدی:

- سرکار! سرکار! سرکار!

- نەدی؟ کیمدی قیشقیریر؟

- سلل اۇن یئتدی سرکار. ایشیم وار؟

- قوی قالسین شامنان سۇرویا.

رحمت گۆزلەدی گۆزتچی ایزمەنین قاپیسین یئمک وئرمک
اۇچۇن آچدی. اۇزۇنە دئدی: کئشکه بو یۇلدا بیرجندلی اۇغلان
اۇلسون. پیس اوشاق دگیل. آنجاق آرواد ایله گۇرۇشۇن سۇنداکی
گئجه همان بئش هفتە قاباق بیر اۇزگە یوخو گۇرمۇشدۇ. یوخودا
گۇرمۇشدۇ اولۇب، بیرجندلی اۇغلان همان اۇن یئتدی ایزمەسینده
آروادی ایله اۇتوروب. هوپوقموشدو. نییه آروادی ایزمەیه گیریپ.
ایزمەنین دووارلارین گچلری اۇیان بویاندان تۇکۆلمۇشدۇ.

کمیتهنین سیاسى دۇستاغا چئویرلمەمیش دووارلارا یازیلان
جاهلی شعارلار ائله اۇجور اگدیش اۇگدۇش* قالمیشدی: «منی
شیرینین سئوگیسی ایپە چکدی»، «آروادچا. هله سئویرم سنى!»،
«تابوتومو اوجا یئردە قۇیون یئل قۇخومو آپارسین شیرازا!»، «کئشکه
جلای وطن اۇلایدیم آنجاق بو قازاماتدا* اۇلمايایدیم!».

رحمت یوخودا گۇرمۇشدۇ ائله اۇ شعارلارین آلتیندا بیرجندلی
اۇنون آروادی ایله سئویشیر. یۇخسادا آیری قارا باسملار* قۇیموردو
هر زادى آیدین گۇرسۇن آنجاق بیلیردی اۇزۇ اۇلۇب، اۇلۇمۇنە

باخمایارق، آرواد ایله بیرجندلینین سئویشمه بتیمی* نئچه یول قایتالانمیشدی.*

بیردن یوخودان اویانیب یوللانمیشدی. بئزیکمیش آدام تکین ایدی. یانی تکجه بئزیکلیک* دگیلیدی. همان چتین دورومدا اونا ال وئرن چلیشکی* حاللار ایدی. دۆننکی گئجه آروادی اونا گتیردیگی باغلوالاردان نئچه سین یئمیشدی. آغیزی اۆزل بیر یاغ قۇخوسو وئیریدی بونلا بئله بئزیک گۇرسنیردی.

یاریم قیزقین حالت تاپمیشدی. ایستهمیشدی اۆزۆ ایله اللشین. قۇرخموشدو گۇزتچی ایزمه نین چالچیغین* یاواشجا قۇوزاییب، اۆنو گۇرسۆن. قاباقجا نئچه یول گۇرمۇشدۆ باجادان اونا باخیرلار. اۆزۆنه دئمیشدی: آخی ایزمه نین باجاسیندان منه باخماغین نه کئفی وار؟ سۇنرا اگیلمیشدی کۆینگین اۆستۆنه، آروادی گتیردیگی شالین اۆستۆنه. یاواشجا شالا ال وورموشدو. سانکی شال بیر چالقى آراجیدی الین باسقیسی چۇخالسا عاطفه لرین سسی هر یئرہ یاییلاجاق.

شالی قۇوزامیشدی. آستاجا اوستاجا یاخینلادیب اییله میشدی. آرخابین اۆلموشدو آروادی ائوده، کۆچه باشیندا باققال تۆکانینا باخان کیچیک اۇتاقدا، اوزانیب یاتیب، اۇراجان آی ایشیغی تۇر اۇرتہ لرین* دالیندان اۇنون اۆزۆنه ساچلارینا دۆشۆب، قایین آناسی دا آروادینین یانیندا یاتیب.

بو شالين يوموشاقليغيندان آرخاينلىق اولاردى آروادى اۇ
دۇستاقدان چىخمايىنجا، ھىچ اولماسا يۆكۆمۆ* بىلىنمەيىنچە، اۇنون
اۆچۆن دج قالاجاق. آنجاق بللى دگىلدى فلک نه ساياجاق.

قاپى آچىلىپ نه بيرجندلى نه تهرانلى اولان بير گۆزتچى
«راگو»نون چاناغىن* قويدو ايزمەنين آستاناسينا. ھميشه كى تكين
راگونون اتى يۇخ ايدى، بير آز آچىلميش شھر، درى، پىيى. بير آز
گۆگ قىرمىزى سو ايله. آنجاق ايبى راگو ايبى ايدى. رحمت دئدى:

- سرکار قاباقتى نگهبان دئدى منيم بو گۆن ملاقاتيم وار. دئدى
بئش ياريم گلر داليمجا. قۇرخورام يوبانا آرواديم گئده!

نگهبان بير رحمتى سۆزۆب دئدى:

- ائله ده بۇشونا دگير آويرلانميسان؟* آياقلارين نئجهدى؟

- بير زادى دگير. قابىقلانيب. تىكجه بير درين يارا ايدى ھله ده
باغلىدى. سىز ھاردان بىلدىز؟

- من تمشيت اۇتاغيندايديم. آياقلاريوى من باغلايديم.

- عجب! من ھىچ باشدا اولماميشام.

- ھاردان باشدا اۇلاجاغيدىن. گۆزلىرىن باغلى ايدى.

سونرا آرتىردى:

- حتماً گلرلر دالينجا آپارسينلار. ايندى شامىوى يى.

اوتوردو. گۆزتچى ايزمەنين قاپىسىن باغلايىپ گئتى. شامين
يئىرکن يادينا گلدى شھريورين آخىرلىرى ايدى. سحر تئزدن، ساعات
۸، نشتۇولوقدان ياريم ساعات سۇنرا، توتولماقدان ۱۸ ساعات سۇنرا،
ايزمەن چىخارتدىلار. تۆرمەنين قاپىسىندان دا چىخارتدىلار. ائله

بيليردى گيربته* اۇخشار بير يئردى. گۇزقاپانين* آلتيندان بورنون گۇرۇردۇ، داغ تكين يئكلميشدى. سۇنرا آياقلارين قارالتيسين، باغسيز باشماقلارين، گيربتين بير اوووج كرپيچ دۇشەمەسيندن كۇلگەنى گۇرۇردۇ.

گۇز قاپانين داليندا بيلير بيلمز گۆنشلى بير گۆندۈزۈن باشلانيشين آنلايىردى. تهرانين بو فصلين گۆنشى حتماً ياپيشيردى. آنجاق ھۇوشنه بير قيرپيم دا* قۇيمادى گۆنشين ايستيسى اورگە ياتسين. يان يۇرەسى ھاي كۆي قالماقال ايدى. بۇغاز ديبيندن سۇگوش وئرن بيرينين سسين ائشيديردى. بير آيريسينين دۇش ديبيندن تپيلن جيكنەنين*.

وئريلن بو يروق ايله تپيلن جيكنەنين آراسيندا بير قانيقلى* دۈزن واريدى. سۇنرا بيرينين انسەسيندن ائله بركدن ووردولار ايركەسيز* ايكي اوچ متر قاروان قاروان* قاباغا گئديب ييخيلدى. ايركەسيز اللرين دۇشۈنە داياق وورموشدو، باشى دۇش اۋستە ييخيلماسين.

سۇنرا يئردن قۇوزاديلار. ائله بيليردى يئردن قۇوزايان اللر چۇخ گۆجلۈدۆلر. اۇندا بير سۇز ائشيتدى قاباقجا قولاغينا دگمەميشدى. يانى بو گئديش، كۆتك، گۇز قاپان، يۇرەدە كى قارالتيلار، ھاي كۆي ايله قولاغينا دگمەميشدى. سۇزۇ بئنيندە آغير يۈنگۈل ائلەدى: «تمشيت! تمشيت!» بوردا نه آنلام وئيريدى: ايشلرين تمشيتى. الھى مشيتى. دولت مشى. خط مشى.

بونلار يئىن بئىننن كئچدىلر. آنجاق اينديه جن تمشيت اوتاغي
آديندا بير زاد ائشيتمه ميشدى. ايكي نفر ايكي يانيندان ياپيشيب
چىخاردىردىلار. سانكى اوسته قرار ايدى بير نفر بير سۇزلۇگۇ قباغينا
آچىب، سۇزۇ اونا آچىقلاسين. دۇلاناچ* پىللەلردن چىخىردىلار. يادينا
گلدى بير يۇل قزوينده بير مچيدىن بورجاسيندان* چىخىب بئله
دويموشدو گۇي باشى اوسته فيرلانير. ايندى بئله دويوردو اۇنو اۇز
باشينا فيرلادىب، ائله جهده اوسته آپاريرلار. هردن ايشىق گلىردى. بئله
دويوردو گۇز قاپانين داليسى ايشىقلانير. ائشيكده گۇز قاپانين اۇتاييندا
يا گۆنش وار يا برقين گۇجلۇ ايشىغى.

سۇنرا بير قالين اۇرته قۇوزاندى. آنجاق بيردن اۇرته يه گۇره آيرى
دويغو تاپدى. بئله دوشۇندۇ بير قارا اۇرته نين ائنينه باتير. اۇرته قالين
ايدى. بير دۇگۇر بئر* يا موشامبا تكين ايدى. سۇنرا اۇزۇنده دوشۇندۇ
آدام بير اۇرته نين ائنينه باتا بيلر؟ گۇره سى ده* قارائليقدان كئچمك
بير قالين اۇرته نين ائنيندن كئچمك كىمى اۇلسون. هله يانلاردان بير
الر اۇنو آپاريردىلار. سۇنرا ايچەرى كئچدى. دوردو. بير نفر بوپروق
وئردى:

- «باشماقلاريوى چىخارت! پئنجىگيوى* ده چىخارت!»

اىستكسىز بۇيسوندو.* يۇره سينده نچه آدام وار ايدى يئىن قىزقن
نفس آليردىلار. سانكى نچه آج، ايرى، يىرتىجى حيوان
ياخينلاشيردىلار اۇنو ديدسينلر. بيرى اليندن ياپيشيب ايكي اوچ
آتديم آپاريب، سۇنرا دئدى: «اۇتور!»

اۇ آلاغين* اۇتوردو. همان سس بيرينه بويروق وئردى: «اۋنو باغلا!».

بیر نفر آياقلارين اوزاديب قۇيدو بیر فئر تكين اۋرکەنین* اۋستۈنه دئدى: «اوزان!».

اۇ آلاغين اوزاندى. ائله بيلدى كى اۋرکەنین يئنيشى وار. باشدان آياقلارا سارى. ال آياغين برکدن اۋرکەنین آلت اۋستۈنه باغلاديلار. سۇرقولار تئخا اۇ وئردىگى سۇگۈشه* گۈره ايدى، نئچه هفتە قاباق، برکدن، آجيقدان. سۇز سۇروشان آدام دئيردى شاللاق وورسونلار.

بو شاللاق دگيلدى. ايلديريم تكين بير كۇزرميش كۇمۇرۇ آياقلارينين تركينه قۇيور دولار. آياقلارى يانيردى. بئله دويوردو اۋتۇنۇ تومانين اۋتۇ خطينه قۇياندا، چيزيلتى سسى گليب بوغلانان تكين، گرک آياغينين آلتى اۇ كۇمۇرۇن دگمگيندن ده بوغلاسين. آنجاق گيزيلتى تکه آياقلاريندا دگيلدى.

بئله دويوردو آغرى دۇز آياقلارينين تركيندن گۇزلىرينين ديبينه كئچيب بيردن اۋنو همان گۇز قاپانين داليندا كۇر ائليز. ايندى بيليردى نييه ياريم ساعات قاباق اۋنو گيربتده ساخلاياندا، بير نفر بو اۋتاقلارين بيرينده دۇشۇنۇن ديبيندن جيكنه تپيردى.

بونا گۈره ايدى بئشينجى يا آلتينجى شاللاقدان سۇنرا اۇ دا باشلاميشدى جيكنه تپمگه. شاللاق ايگيرمى ايكى يۇخسا اۋچه يئتيشنده بيردن اونوتدو هاردادى. تکه روحونون ديليرينده بيليردى هله بير نفر دئير: «وور!». آيرى آدامدا بويروغو قيلير*.

سۇنرا باشلادی یوخو گۆرمگه. سانکی یئین قاجیب بیر یئرە چاتیب، چاتینجا باشلامیشدی یوخو گۆرمگه. بئله دویوردو قزوینده کی اوشاقلیق ائوینین کۆچه سینده دی. قیشدی. قار یاغیب. آنجاق اؤ قیزدیرما توتوب. قیزقین، برکین، سارسیدان بیر قیزدیرما. بیر زیری قارقا چینقیریق* گۆزلر قانلی دیمدیک ایله آتیشقانین شۆشه سینە ووروب ائله بیل آغاج دلن آغا جا دؤگور ایسته ییر بیر شۆشه نی سیندیریب گیرسین ایچه ری. بئله دویوردو شۆشه چوخ اوجا سس ایله سینیب.

سۇنرا یۇرقان دۇشگینده ایدی. بئله دویوردو آیاقلارینین آراسیندان بیر داغ شیرقین* باشلادی جۇشوب آخماغا. سۇنرا داها قزوین دگیلیدی. یوخو دا گۆرمۆردۆ. اۇباق ایدی. آنجاق هله قیزدیرماسی وار ایدی. هله بیر کیشی بویروق وئیردی اؤنو وورسونلار. الین قۇیدو اؤنون اؤزۆنه، گۆز قاپانین آلتیندان یاناقلارین یۇغاییب دئییردی:

- ننه سی ...! ننه سی ...! مدرسه اوشاغینین قباغیندا ممکلتن شاهینا یامان دئیسن، اؤندا بوردا شاللاق آلتیندا بئلین بۇشالیر! رحمت اؤ قیزدیرمالی حالدا، گۆز قاپان آلتیندا سانکی اگینه باتیریلان گۆز ایله، تیلیت تر ایله سۆدۆک، نیقیلدا ییردی عۆمرونده شاها تۇخونماییب. هئچ زادی شالاق آلتیندا ایشه ینده بو سۆزلری دئمکدن طبیعی گۆرمۆردۆ. سۇنرا بیرى بویروق وئردی: «وور عمللی دۆشسۆن پۇخ یئمگه!»

اۇ قالدى آياقلارين دالى چكىلمە سسى ايله، دالى چكىلن تۇپون سسى، داها تاپيىلتينى ائشيتمهدى. اۇ قالدى اۇ گئنىش اوجا دامدا، گئنىش گۇيۇن قاباغيندا، برقى گۇزلره اۇخشاين اولدوزلار اۇنو گۇدۇردۇلر. سۇنرالار بيلدى كى بايقىنلىق * سىخىنجا * قاباغيندا بير ديرنمهدى. بايقىنلىق ديبينده كى يوخولار قۇرخولو ائشيكله ايلغيملى ايچهرينين آراسيندا دنگهليك * ياراتماق اۇچۇن بير آراجدى. اۇ بو دنگهليگه احتياجى واريدى. بايقىنلىقى درينلشندن سۇنرا، همان هميشه كى اۇركهنين اۇستۇنه بۇشلايىب گئتميشديلر. سۇنرا آپاردىلار آلت قاتا، همان دۇلانباج پىلللرده همان دۇگۇر بۇز يا موشامبا قالين اۇرتەنين ائنيندن كئچندن سۇنرا، اۇردا گۇز قاپانى گۇرتۇردۇلر.

تكجه ادارى اولمايان بير شئى نئچه ميخدان آسلانان تئليت * اۇلان ادارى چۇخ باياغى اۇتاقدا اۇنو دينديرديلر. شاھى سۇگمك بير آنا ديرك تكين دينديرمهنين اۇزگى * ايدى. ائله اۇنون ياشايىشى، آورادينين ياشايىشى، بۇتۇن پيس ياخشى اوشاقليغين خاطيرهلى، اۇز ايله آروادينين گلهجگى اۇ ديرگين باشينا فيرلانيردى. بير سۇگوش بو بئله ايشه دگردى؟

شاھدا اۇرگى ايستهسه اۇنو سۇگه بيلر. هر نه سۇگوش ايستهسه اۇنون نه كى وارينا وئره بيلر. بير سۇگوش اۇنون هر زادين قاباغيندا اسگيكليگين گۇزۇنه سۇخوردو. اۇنو شيطانلايان * كيشى، اۇنو شيطانلاماق يئرینه اۇن دانا سۇگوش وئره بيلردى. نه اۇلاردى؟ بونون يئرینه كى ساواكا تلفون ووروب، اۇز گيزلين نۆمره سين وئريب سۇنرا

دئسین «رحمت شهیر» هامینین قاباغیندا شاھی سؤگۆب. نه اۇلاردی؟

اۇنو شیطانلایان آدام تازا گلن بیر اؤگرتمن ایدی «حبیب الله مغانی» آدیندا، اوزون اۆز، یوغون دۇداق، گۆی گۆز، آلیشتا* بۇیون. «گام نو» اۇخولوندا ریاضی درس دئییردی. اۇنا هئچ یاراشمیردی ریاضیات باشارسین.

بۇینو گۆلشنلرین بۇینونا اۇخشاییردی. رحمتین «گام نو» اۇخولوندا زهلهسی گئدییردی. اۇنو توتارکن اۇ اۇخولدا درس وئرمکدن آجیغی گلیمیشدی. کئشکه بئله بیر یئر گئتمه ایدی، مغانی ایله اۇنون کیمیلرین یانیندا درس دئسین. آنجاق زۇرا قالیمیشدی. ائو کیراسین آرتیق درس دئمکدن تاپیردی. ایندی درس دئمکدن یامان آجیغی گلیردی. گرگی اۇلونجا گۆزله میخا کئچمه سین.

بیرینجی دۇستاغیندان سۇنرا ائولنمه سیندن ایللر قاباق، اۇزۇنه سۇز وئرمیشدی داها ترسه ایش گۆرمه سین. آنجاق بیر گۆن بیر بتر حیرصلنمه، اۇز ایشین گۆرمۆشدۆ. سانکی ایچهریدن بیر زاد ایچینده قالانمیشدی. سایمامیشدی. سۇنرا بیردن ایچهری ائشیگین تۆرلر ائتکیلری اۇز آنا اۇزگین تاپمیشدی. شاها بیر سؤگۆش قیلیغیندا، هامینین قاباغیندا.

هئچ قصدی یۇخ ایدی. هئچ ایسته میردی بئله ایش اۇلسون. ائله بیل ایللر ایدی دینمز یوخو گۆرۆردۆ سۇنرا بیردن یوخوسو فال چیخمیشدی. اۇ سؤگۆش بۆتۆن گۆج ایله، بۆتۆن گۆدۆش گۆرۆشلری دالیا آتیب، اۇنون دیلینه سۆرۆشمۆشدۆ. بیر جمله، بیر لحظه. مغانی

اۇ گۇي گۇزلرايله باخمىشىدى رحمتين آغيزينين ايچينه، بير آغيز ائله بيل پارتلامىشىدى. هله اۇ پارتلايىشىن ايزلرى يۇره ده قالمىشىدى. بو پارتلايىشىن ايزلرى تىكجه مغانى سئچه بيلمىشىدى.

اۇندان سۇنرا، اۇنو توتاندىن همان سۇنرا رحمت مدرسهينين تيكنيتيسيندىن، آتيشقالاردان، ايكىندى ساعات ايكيده ورزشى قاسلىق* ايله آغ كۆك بودلاراييله اۇخولون بسكتبال ميدانيندا آتيليپ دۆشن قيزلاردان، «روزولت» خياوانيندان، «تخت جمشيد» «روزولت» چاتاناغىندان*، هردن اۇتوروب چاي يا قهوه ايچيب ار آروادلارا باخديغى «قنارى» قفەسیندن، هردن «گام نو» اۇخولدان نئچه آتديم اۇيانلىق آمريكانين سفيرليگينده يئرە قۇنان آيلان قاناتدان*، اۇخولون يۇرهسين قالماقال باساباس ائلهين امجديه ميدانيندا اۇيوندان، سۇزون قيسساسى هر شئيدن اوسانمىشىدى.

دئيردى كئشكه ائولنمه مېشىديم. كئشكه ائولنمه مېشىديم. اۇتوروب سۇرقولارى آدام بالاسى تىكىن جواب وئرمىشىدى آنجاق يوخولار ايله قارا باسملار اۇنو بوراخميرديلار. يوخولارينين اۇلچۇسۇ اوباقليغين اۇلچۇسۇ ايله فرق ائليردى. بئله دويوردو يوخونون آنلامين بيلمك اۇچۇن گرک يوخويا گۇره چۇخ زاد اۇخوسون.

بئله دويوردو ياشايىشى ياخشى آنلام تاپاجاق. آنجاق بو يوخولارين گۇرمك ايله بو سۇنوجا يئتيشدى يوخولارى گيزلى بير بيچيمده طرفسيزديلر. يوخودا گۇرۇردۇ بيرجندلى ايله آروادى سئويىشيلر. آنجاق اۇياقلىقدا اۇلۇم حدينه جان قيزماق يئرینه ياريم

قورشات* بيچيم تاپميشدى. سانكى يوخوسونون اوزونه گوره قايدالارى واريدى هم اونو بير قورومساق ائلىر هم قورشاييردى. آنجاق بو يوخولارين طرفسيزليگينه باخمايaraq او اۇنلارا گوره طرفسيز اولاييلمزدى. بئله دۆشۆنۆردۆ يوخولار اۇنونكو اولدوغوندان اونون وارليغيندان آيريلماز. يوخويا گوره نه قدر آراشديريدى يئنه اۇنلارا گوره باخيشى دگيشميردى. اۇنون ياشاييشى ايچەريدن بير اينجيدن گۆزللگين سيلكىنمەسینه توتوشموشدو.

بئله دويوردو يئل تكين چوخ آتارلى* بير يئنيشدين آشاغى قاجير، دۆشمۆر، قاجير، كۆنشير،* آنجاق آتار او قدر چۆخدو تىكجه گۆلمگى توتور. توتماجالى گۆلمك، يئيين، چۆخ آتارلى، چۆخ كۆنشديرن. يوخولارى بو آتار ايله بو كۆنشين بير پاراسى ايدى. اۇلاردى يوخولارى بو آتار ايله كۆنشين آنا بۆلۆمۆ ايديلر سانكى هر شئىي ييليرديلر آنجاق قضاوت ائلهميرديلر. تىكجه هر زادى طرفسيزجه سونوب دالى چكىليرديلر. تكميل بير سوسلوق ايله طرفسيزليقدا. يوخونون دئمگى اونو بير جور يۇزماقدى.* ايسته مزدى يوخو يۇزانا دئيىلسين ائله دئيىلينجه اؤز اؤزونه يۇزولوب. ديل يوخو يۇزان ايدى.

رحمت چاليشدى طرفسيز اولسون. قۇي هر يوخو گلير گلسين. دئمەيه جگم. كيمسه يه دئمەيه جگم. آتدا بوتداليقدان يا هۆركۆنلۆك قاققينليقدان قورتارمايا جغام. قۇي يئيين گلسين، بۆتۆن آتار ايله گلسين. من وaram، يوخولاريم وار. گۆرۆب يئنه گۆره جگم.

آنجاق بير يوخو اۋنو بوراخميردى. يوخولاريندا قايتالانيردى* سانكى قايتا ايله ايستهييردى بير يۇروم يۇزوما* يول تاپسين. ايستهييردى بير طرفسيز يوخودان چيخيب، گۇرۇنسۇن، آيدىن گۇندۇزدە، بير گئىرچك دۇنيانين بير پارچاسى اۇلسون. كئچميش ياشايشيندا بير انسان اۇلموش قوش تكىن تىكىنتيلره، شەرلره، جامعه لره، تاريخلره باغلانسىن.

اۋزگەلرين بۆتۆن سۇزلرين بيليردى اۋراجانكى گيزلين بير بيچيمده اۋزگەلرين قىلىش گنديشينده* قاتيليردى آنجاق اۋز حالين دئمگە آغيز آچاركن انسانلار يا ايلكىن ياشايشدا اۋلان انسان تكىن دانىشماق يئرینه تىكجه بير آغريلى بيچيمده جۇككۆلدەييردى. آداملارلا گئىرچكلرين آراسيندان ديلسىزلىك، آدسىزلىق ديبينه قۇوولوردو آنجاق بتر سايىق*، آلسيدان*، گۇرۇبگل* قاليردى.

بو يوخو ساده بير يوخو ايدى: تۇى گۇزگۇلرى اۋيان بۇيانى چاتلاماميشدان دۆز اۋرتادان دلىنميشدى. درين، اوزون، ايشگه قارائلىق بير دلىك ايدى. آروادى گۇزگۇدە كى دليگين اۋتاييندان اۋنلا دانىشيردى. آروادينين سۇزلرى تۇيون بيرينجى گئجهسینه گۇره ايدى. اۋ چاليشيردى آروادينين سۇزلرينه جواب وئرسين. ايستهييردى آروادينا سۇز وئرسين بۆتۆن عۇمرونده هئچ واخت اۋندان دۇنمەيهجك. ياخشى، گۇزل اوغورلو ياشايش اۋنا قوراجاق. آروادينا آچينيردى* اۋنلا ائولنمەميشدن قاباق بير ايكى آرواد ياشايشيندا واريديلار آنجاق تىكجه اۋنو سئودىگيندن، اۋنلارى بوشلادى.

آروادی اۋنون سۆزلىرىن بىلمىردى يا سسىن ائشىدىردى آنجاق سۆزلر قارىشىق ايدى. بونا گۆره آروادىنين چۇخ آيدىن سسىن ائشىدىردى اۋندان اىستەيىردى سۆزلىرىن بىردە دئسىن، سايىلى دانىشسىن. هر قدر چاليشىردى، سۆزلىرى ائله قارىشىق ايدى. بئله دويوردو كىين كسمه گۆنۆ ايدى بئله سۆزلىرى آروادىنا دانىشىردى. اۋز ايله آروادىنين قۇھوم قارداشلارى اۋنون يان يۇرەسىندە باشى اۋستۆندە يىغىشمىشلار يانداكى اۋتاقدان بير تانىق دانىق تصنيف سسى گليردى. ائلهده قىشقىرىدىلار:

«انشاءالله مبارك اولسون! انشاءالله مبارك اولسون!»

اۋ ائله ائولمىگىن ايلكىن قىرپىمىندان چاليشىردى آروادى ايله يۇلا گئتسىن. اللرىن قۇيوردو گۆزلۇگۆن دلىگى اۋستۆنه حتى آروادىنين سۇلوماق سسىن دلىكدن ائشىدىردى. سۇنرا دلىكدە قىشقىرىردى آنجاق اۋزۆدە بىلىردى سۆزلىرى، سسى، دلىكدن آروادىنا يئتيرمك اىستەدىگى آنلاملار دا قارىشىق ايدى.

آروادى قىرىلجال* سس ايله بلكه همان گۆزگۆ اۋلان جنسدە بير سس ايله چىغىرىردى اوجا ياخشى دانىشسىن. سۇروشودو: «نبييه سسىن بئله دگىشىب؟» اۋ يئنه چاليشىردى. آروادى ائشىتمىردى يادا ياخشى ائشىتمىردى.

توتولاندان دۇرد هفتە سۇنرا آروادىن گۆرندىن داها آروادىن يوخوسون اۋ جور گۆرمەدى. اۋز يانىندا دۆشۆندۆ بلكه يوخوسو يۇزولوب، يوخوسوندا گۆزگۆنۆن دلىگىندىن سسى ائشىتمەين آروادى. ايندى سسى ائشىدە بىلىردى. بونا گۆره رحمت آروادىن يوخودا

گۆردۆگۆ كىمى داها يوخودا گۆرمەدى. ائله بيل بير آدسىز سانسىز بير زاد، دووار داليندان اىستىنى كرپىجلردن دووارين بوتايينا كئچىردىب آنچاق اۋزۇ گۆرۈنمەين بير اۋد تكىن، يوخولارى ايله اۋياقلىقلارى آراسيندا بير دنگەلىك قوروردو.

رحمت دۇستاق دوروموندا اۋز ياشايشين نئجەليگين قانيردى حال بوكى باياغى دورومدا اۋنلارا ال تاپانمازدى. اۋياقلىقدا سئوينچك اۋلسايدى، سئوينجى حددن آرتىق اۋلанда بير پيس يوخو گۆرردى. آغ گۆنۈن دنگەسىندن آزالدىب آغلار گۆنۈن دنگەسىنە آرتىراردى. گئچك ياشايشى آغلار گۆنۈ ايله بير اۋلسايدى، دادلى يوخولار گۆرردى.

گردد گئجەسىندن قاباق گۆردۆگۆ يوخونو هئچ واخت اونوتمامىشىدى. بيرىسى اۋنا بۇيالى قفسده بير جۆت محبت قوشو وئرمىشىدى. يوخودا گۆردۆ آى قالخىب دۆز كيرالى آپارتمانين آتيشقاسىنين اۋستۈنده دايانيب. قالخدى. محبت قوشلارين قفسين گۆتۈرۈب گتىردى آتيشقا قيراغينا. ياواش قفسين قاپيجيغين آچدى، الين سۇخدو ايچەرى، قوشلارين بيرين گۆتۈردۆ. قفسين قاپيجيغين باغلادى. آتيشقا باغلاماسين دئيه قيراغينا قۇيولموش كاشى قيريغين گۆتۈردۆ.

قوشون باشين قۇيدو آتيشقانين كرپىجى اۋستۈنه، اۋچ دۇرد يۇل بركدن چىرپىدى قوشون باشينا. قوش بۆتۈن ازىلندن سۇنرا، بيرقلمه هۇلاكى جۆككۆلدەين اۋ بيرىسى قوشو چىخارديب همان ايشى اۋنا دا گۆردۆ. يئل ووروب آتيشقانى اۇرتدۆ.

يوخودان او ياندى، آروادىن گوردو ائنگىل يۆنگۆل يانىندا اوزانىب، يوخلايىب، محبت قوشلارى قفسده ميسىب يوخلايىبلار. باخدى گوردو آتيشقا باغلانىب. قالخدى. كاشى قيرىغى دۆشمۆشدۆ آشاغى. آتيشقانى يئنىدىن آچىب، بير كتاب گتيرىپ قويدو آتيشقانىن تايىنىن يانىنا، گيردى ياتدى.

گردك گئجه سىنىن كئفىنى بير يوخو، محبت قوشلارىنىن اولوم يوخوسو بورنوندان گتيرمىشدى. رحمت يوخو ايله اۇياقلىق آراسىندا اۇلان دنگهنى آروادىندان گوردو. دويوردو آروادى گىزلىن بىچىمده اۇنون ياشايشىنا ال آپارىر. ائولنمه لرلندن آلتى يئتدى آى كئچمه مىشدى توتموشدولار. هله ده اورگىنده بير دادلى بال آيىندا ياشايردى.

ائولنمه دن بيرگون سونرا گئتمىشديلر مشهده. آروادى نذر ائله مىشدى ياخشى كىشى تاپىلسا بال آيىن گئتسىنلر مشهده. بئله نذرلر قاباقچا رحمته آنلامى يۇخ ايدى. ايندى دويوردو ائولنمگىن بير درين دىنى آنلامى وارايمىش او دىبدن اوندان خبرسىز ايمىش. ائله ده امام رضانىن شفاعتى ايله آروادى اۇنون تكىن بير ار تاپمىشدى.

دويوردو حضرت رضا اؤز ياشايشىن جور به جور گرفتارچىلىقلارينا، اؤز كدرلى اولومونه باخمايلاق، اؤز گوزل چاشدىران ضريحىن اچىنىدىن آروادىنىن كؤمگينه گليب اؤز عزيز واختىنىن بير پاراسىن او پارلاق قيرخ بوداقلارين* آلتىندا، قىزىل حرمده، هاميسى آغلايىب يالواران او بئله دخيل دۆشمۆش سىنيق سالخاق، يالىق يۇلوق آرواد كىشىنىن آراسىندا تكجه اۇنون آروادىنا

ایشله ديب. رحمتين يۇلون اۇ بيريسى آروادلاردان، ايشلردن، كيشى يۇلداشلاردان، جۆر به جۆر سياسى اجتماعى مسئلهلردن، تانيديغى اۇخول قيزلاريندان، دانشگاه همكلاسلاريندان، بۆتۆن ميدانلاردان، چاتاناقلاردان اگيب بير سه شنبه گۆنۆ بير سيميتين دينديرينين سۇرقولارينا جواب وئرمك اۆچۆن «قصر» چاتاناغيندا ارتشين دادستانيسينه گئدركن بو قومرال* ساچلى، كۆيرن اۆز ايله، اورتا بوى، بير آز اتلى بوخون، چۇخ كيچيك اللرايله، اۆركدن سئوينجىدن گۆلۆشلۆ قيزين يانينا قۇيسون.

زهره سۇنرالار رحمته دئميشدى حضرت رضانين نذرين بو گۆرۆشدن اۆچ گۆن قاباق ائله ميشدى. بئله ليكه حضرت رضانين ايشه قاريشماغيندا هئچ قوشقو يۇخ ايدى. سۇراقسيز، بيربيرينين اۇلدوغوندىن خبرسيز، بيردن ايكيسى اۆزلىرىن بير تاكسى ايجينده تاپميشديلار.

«قصر» چاتاناغى ايله «روزولت» آغيزيندا «عباس آباد»دا اۆچ دۇرد يۇل پيرتيلداييب، گرنيشيب، اۇسگۆرۆب آسقىريب سونرا ايشدن دۆشۆب. زهره گۆز آلتيندان رحمتين ياريم بنيزين گۆرۆب باشا دۆشمۆشدۆ رحمتده شوفرين گۆزگۆسۆنده اۇنا باخير. سۇنرا رحمت دئميشدى ياخشيدى آيرى تاكسى ايله گئتسين.

شوفر ده دينمه ييب قبول ائله ميشدى. رحمت يئننده زهره ده ايركەسيز يئنميشدى. اۇ تاكسى ايله بير يئره گئتمك اۇلمازدى. سۇنرا ايكيسى ده دۇنۆب قيميشسيز* بيربيرلرينه باخميشديلار. زهره

بيليردى ايش قورتولوب آنجاق اۆرگينده دئميشدى: «يا امام رضا! ال مندن اتك سندن. آيرى تاكسى!»

سونرا اۇ قيرپيمين ديللنمه سين رحمتده ائلميشدى. دۆز اۆز وئردىگى تكين. تاپپادان آيرى بير تاكسىدا تاپيلميشدى. بو آرادا دانيشيغين باشى آچيلميشدى. تاكسى «امجديه» دن آشاغى «روزولت – تخت جمشيد» چاتاناغيندا اۇنلارى سالماق يئرینه، «مخبرالدوله» چاتاناغيندا يئنديرميشدى.

حيرصلى شوفر اۇنلارى ار آرواد بيليردى. «رحمت شهير» ايله «زهره هوشيارى» خياوانلاردا يۇللانميشديلار. رحمت اونوتموشدو درسى وار، زهرده اونوتموشدو آناسى خالاسينين ائوينده اۇنو گۆزله بير. دال با دال اۆرگينده دئيردى: «يا امام رضا! قوربانين اۆلوم. تنز زيارتيويه گله جگم».

امام رضا بير ايش گۆرمۆشدۆ اۇ ساغليقلا ائلچيليگينه گلدىكى عم اوغلو، بيى اوغلو، خال اوغلو، قۇنشو اوغلانلارى، نئچه نفر اللى باشى* ايله يۆز باشى* حتى رحمت تكين بير آيرى اۆرگرتمنى سايمازليقلا هامينين يانيندا كئچيب سونرا رحمت ايله كبين سفره سينين باشيندا اۆتوروب ايكيسى سونرالار رحمت يوخوسون دوستاقدا گۆرن بير گۆزگۆيه برلسينلر.

رحمت ايندى امام رضانين اۇغوش يۇغوشون* آنلامين دۆشۆنۆردۆ. ائله بيليردى آورادين گۆرسه، اۇ دئيه جك امام رضا ايله كۆسۆب، زهرده امام رضا ايله كۆسۆب باريشماق گۆجۆ وارايدى. اۇ اۆزۆن امام رضايا ياخين بيليردى.

آنجاق زەرەنى گۇررکن بو سانقىنین* ترسەسى اۆز وئريب.
بیرینجی گۇرۇشە بیرجندلی گۇزتچی آپاردی. ایندی دە رحمت
اوموردو اۇ گلیب آپارسین. اۇنلا آروادینین آراسیندا گۇردۇگۇ یوخودان
دگینمیشدی بونلا بئلە اۇ بیرسی گۇزتچیلرە گۇرە اۇزۇن اۇنلا راحت
گۇرۇردۇ.

بیرینجی گۇرۇشە اۇنا قۇلباق ایله گۇز قاپان ووروب، دۇستاقدان
ئشیگە آپارمیشدیلار. سانیردی بیر اۇستۇ آچیق ھۇرنیدی.* بیر جار
الی بیرجندلی اۇغلانین الیندە گئتمیشدی. دویموشدو ئشیگین
ھاواسین یامان سئویردی. خزلرر آیاغی آلتیندا بیر جوان برکین آغیزدا
سوخاری چۇرگی تکین قیرچیلدا بیردی.

بیرجندلی اۇنو پیللەلردن چیخارتدی. کاشیلار دگن میخلی
باشماقلارین تاراققا توروققون ئشیتیمیشدی. بیلیردی نییە دۇشۇنۇب
بئلە باشماقلار یاشاق افسرلرین یا ساواکیلارین اۇلار. ساغا
چۇنمۇشۇلر. بیرجندلی گۇز قاپانی گۇزۇندن گۇتۇرۇب قولباغین
آچمیشدی. قاپی آغیزیندا اۇز دیندیرنینین یۇغون بۇینو، یئکە قارنی
ایله اویغون اۇلان یاییق اۇزۇن، ایری بورنون، نارین گۇزلرین
گۇرۇمۇشۇ.

ماراقلی بو ایدی دیندیرنی چۇخ ادبلی گۇزە گلیردی. دئمیشدی
آروادی اۇتاقدادی. آنجاق گرک سۇز وئرە آیاقلارینین آغریسیندان
دانیشماسین. رحمت دە سۇز وئرمیشدی.

سۇنرا باشدا دیندیرن گیرمیشدی ایچەری دالیسیجا بیرجندلی
اۇغلان گیرجک قاپی آغیزیندان قیراغا چکیلیب سۇنرا رحمت

گيرميشدى. آروادى ايله قاين آتاسين گۇرمۇشۇدۇ. قالخىب دىندىرنلە گۇرۇشۇپ، آمانلاشدىلار. * اۈنو گۇرچك اۈنا سارى گليب، اۈنلا گۇرۇشۇپ اۈپۇشمۇشۇدۇلر. رحمت بيلمىردى نه دئسين. زهره نين آغلاماى توتوموشدو. اۈتوراندا سۇنرا دىندىرن باشلامىشدى قاين آتا ايله دانىشماغا، گۇرەسى اىستەيىردى اۈنون اوغوشون * بيلسين، زهره ياواش دئمىشدى: «سئويرم سنى، سئويرم سنى».

سۇنرا رحمتين آرىقلامىش اۈزۈنه، ارينىك باتمىش گۇزلىرینه باخىب دئمىشدى:

- نذر الله مىشم ائشىگه چىخدين، گئدك مشهده، امام رضانين زيارتینه.

اۈنلارین قانشاريندا اۈتوران بيرجندلى اۈغلان گۇزلىرین تىكمىشدى زهره نين كيچىك اللرينه. رحمت زهره يه دئمىشدى:

- اتفاقاً آقاي نگهبان دا خراسانليدى. مگه يۇخ؟

بيرجندلى اۈغلان دئمىشدى:

- بعله بعله. بيرجندين هندەوريندن آنجاق ايندى ايللردى تهراندا اۈللام.

زهره نين كيچىك اللرينه برلمىشدى. سۇنرا سانكى حضرت رضانين نذرى آروداينا كۇمك الله مىشدى نييه كى دئبيردى اۈنو تاپينجا دۇنيانى قارىشىديريب. يئنەده بير ايكي يۇل آغلاماى توتوموشدو. رحمتين اۈزۈن ده آغلاتمىشدى.

بو بير ايش ايدى رحمت اىستەمىردى دىندىرنى گۇرسۇن. آروادى سۇروشموشدو: «نه قدر ساخليا جاقلا؟ سنى نييه توتوبلار؟»

رحمت ياش آروادينا دئىشىدى «گام نو» اۇخولونون مديرينه زنگ آچىب اونا دئىسكى آقاي مغانىيە گوونمەسكىن. ساواكىن ادامىدى. او بونو شىطانلايىب. بئلهجه اىستەمىشىدى آروادينا اندىرسكىن توتولماغى هاردان سو ايچىر. سۇنرا دا دئىشىدى دىندىرمەسى قورتولماقدادى، بۇرگەنەسى* آغىر دگىل. سۇنرا سۇروشموشودۇ:

- سىن نە جور ملاقات آلا بىلدىن؟ ھىش كىمە ملاقات وئىمىرلر.
زهره دئىشىدى تىمسار جعفرىنىن شوفرى آتاسىنىن يۇلداشى
چىخىب ملاقات آلماقدا كۆمك ائلهيىب. يئنه رحمت بىرجندلى
گۆزىچىنىن ايرى گۆزلىرىنە درىشمىشىدى اونون آروادىنىن كىچىك
اللىرىن گۆدۆردۆ. رحمت اللىرىن آروادىنىن اللىرى اۆستۆنە قۇيموشودۇ.
سانكى اىستەيىردى اللىرىن اوغلانىن گۆزلىرىدىن گىزلىتىسكىن.
ائله ده بۇشونا دگىلدى آروادى ايله گۆرۆشۆندىن سۇنكو گئجه
آروادى ايله بىرجندلى اوغلانىن دگىندىرىن يوخوسون گۆرمۆشودۇ.
اۇراجانكى يوخودا آغلامىشىدى. اۇياقلىقدان سۇنرا او جنسى گۆلمەلى
دورومو تاپمىشىدى.

قاپىنى آچان چوپور گۇزتچى ايدى. قارا گۇز قاپانى سالمىشىدى
ساغ اليىنن آرا بارماغىنا. سۇرۇشودۇ:
- آدىن نەدى؟

رحمت آدىن دئيركن بئله بيلدى پيس آدام ايله گئدير آروادىنىن
گۇرۇشۇنە. تهرانىلى گۇزتچىنىن كيفير اۆزۇندىن اوسانىردى. گرک
آروادى دا بئله اۆزدىن اوسانىردى. اۇنون اۆلدوغوندا ايستەمزىدى
دانىشسىن:

- يۇلا دۇش! ملاقاتىن وارا!
ايزمەدن چىخدى. گۇزتچى گۇز قاپانى سالدى باشىنىن يۇرەسىنە،
سۇنرا دئدى: قاچ.

باشلادى قاچماغا. رحمت گرکلى ايدى قاچسىن. اۇزۇن تاپشیردى
چوپور گۇزتچىيە. چاراسى يۇخ ايدى. تۆرمەنىن قاپى قاباغىندا دئدى:
- باشىوى آشاغى توت.

باشىن اوغرولايىب، قاپىدان چىخدى. بيلدى گىربىتن
كئچىرىلىب، سۇنرا يئتیشدى گۇزتچىليگىن دىمر قاپسىنا. باشىن
ايركەسىز اگىب گىردى ايچەرى. ائشيكدن چىغىر باغىر سسى
گلىردى. اۇتاغىن ايچى شولوق ايدى. بئله دويدو بير نفر قۇنجالىن*
دالى چكىب قالخدى. بير قىرپىمدان سۇنرا سۇرۇشودۇ:

- بو كيمدى؟ آدى نهدى؟ قصره آپارماليدى؟

چۇپور گۇزتىچى دئدى:

- يۇخ جناب سروان. آپارماليلارى آپارميشيق كاميونا. كاميون ايندى يۇلا دۆشر. بونون ملاقاتيسى وار.

رحمت اؤنو افسر نگهبان بيليپ، قاباقجا دانيشان آدام سۇروشودو:

- آدى نهدى؟

رحمت آدين دئدى. سۇنرا يۆزباشى باشلادى او بيريلرله دانيشماغا. دئييب گۆلۆردۆ. اۆزگه لر ده دئييب گۆلۆردۆلر. انشيكدن كۆتك سسى گليردى. رحمت ائله بيلدى اؤنون اۇردا اۆلدوغون اونودوبلار. بئله دۆشۆندۆ آدامين گرک گۆزۆ اؤلا هم اۆزۆن گۆره گۆره سى اۆزگه لر ده اؤنو گۆرسۆنلر. گۆز قاپان اؤنو بير گيزلين انسانا چئويرميشدى.

بير ناغيل ياديندا دۆشۆدۆ. بير ياشاق كئچل گيزيلى* بير بۇرك باشينا قۇيوردو. اۆزگه لر اؤنو گۆرنميرديلر. او هاميني گۆرۆردۆ آنجاق دويوردو بوردا دوروم باشقادى.

بوى آتيب دورموشدو آنجاق اؤنو گۆرمۆردۆلر. او دا اۆزگه لرى گۆرمۆردۆ. سانكى دۆنيا ايله آداملارى كئچل ياشاغن گيزيلى بۇركون آلتيندا قالميشدى.

رحمت آياق دگيشيب، سۇلوق آلدى. قۇرخوردو گنج اۆلوب، خئيريندن كئچسينلر. بئله دويوردو گرک آروادين گۆرسۆن. اؤنا دئمه لى سۇزلىرى واريدى. بيردن سۇلوغون ييغيب اوزون بير آه بيچيمنده اۆتۆردۆ. سانكى افسر نگهبان بو اوزون آهى سئزيب دئدى:

- اۆرگيم سنه يانير! نه آه چكيسن؟

رحمت دينمه‌دى. باش باشا قۇياندا جواب وئرمزدى. آرتىق كۆتك
يىمك ايستهميردى. افسر گۆلۆشلىرىن آراسىندا بويروق وئردى:
- بو آغا معلّمى گۆتۆرۆن آپارين ملاقاتا.

رحمت بئله دويدو چۆپور گۆزتچى ياخىنلاشدى. بيريىسى اۇلاركى
افسر نگهبان بير قۇلباغى آچىب باغلادى. گتيريىب وئردى چۆپور
گۆزتچىنىن اينه. قىلدان قىلا* بيلميردى قۇلباغى آلان چۆپور
گۆزتچى ايدى يا باشقاسى. گۆزتچى رحمتين اين قۇوزادى. قۇلباغين
چيغريغين* سالدى بيلگين يۇره‌سينه، سۇنرا رحمت دويدو قۇلباغين
اۇ بيري چيغريغيندا سالدى اۇز بيلگينه. قۇلباق باغلاندى.

رحمت آرخاين دگيلدى بو چۆپور گۆزتچيدى يا آيرى آدامدى.
اين بير آز ترپتىدى. گۆزتچىنىن الى ده اۇنون ال ايله چكىلدى. سۇنرا
گۆزتچى رحمت اين چكدى. بركدن، سانكى آتين جيلوون چكىر.
اۇنو قاھاريب يۇللاندى.

كئشيك اۇتاغينين آغيزينا يئتيرنده گۆزتچى دئدى آياقلارين
قۇوزاسين. رحمت آياقلارين قۇوزاياركن بيلدى اۇنا باغلانان آدام،
چۆپور گۆزتچى دگيل. دئيىشى خراسان دئيىشى ايدى. آرخاين اولدو
بو همان بيرجندلى گۆزتچيدى. ائله‌بيل بيرجندلى گۆزتچى گۆرۆشلره
يئتيشيردى.

تۆرمه‌نين دالى كۆچه‌سيندن چۆندۆلر. گۆز قاپانين داليندان بو
نچه مترليك دۇنگه قزوينين اوزون بوروق كۇهنه كۆچه‌لىرى جان
ايدى. حتى لاپ قارانلىق گئجه‌لر اۇ كۆچه‌لردن چۇخ قورونتولو* ايدى.

گۆز قاپان دۆنيانى قورونتولو ائليردى. يئىين گئديرديلر. گۆزتچى گۆتۆردۆگۆ آتديملارلا تلسمگين گۆستيريدي.

كميته نين هۆرنيندن چيخيب، شهر باني نين داليندا بۆيۆك گيربته گيرركن، بير جندلى گۆزتچينين تۆوشۆن ائشيديردى. پيلله لره چاتماميش رحمت ائله بيلدى كيچيك بير زاد دۆشدۆ. سسى بير ميخ يا آچارين دۆشمك سسينه اوخشايردى.

رحمت دئدى: «ئله بيل بير زاد دۆشدۆ. سركارا!»

بير جندلى دئدى: «يۇخ بير شئى دگير. بير شئى دۆشمۆيۆب». پيلله لردن چيخديلار. يئنه ده ايلكين گۆرۆشۆ تكين افسرلر يۇخسا ساواكليلا رين آياق سسلرين شهر باني نين ساليقلارين كاشيلاريندا ائشيتدى. چۆندۆلر ساغ اله، يئنه ده همان قايى قاباغيندا دور دولار. گۆز قاپانى گۆتۆرن ال بير جندليني ال ايدى. رحمت گۆزلهدى قۇلباغى دا آچسين. بير جندلى ساغ الين آتدى توماني ن جيبينه، بير ايكي اوغورداق * قۇلباغين آچارين آختاردى. آچارى تاپمادى. رحمتين دينديرنى اۇتاقدان چيخدى. يۇرقون گۆرسه نيردى. رحمته دئدى:

- چاليش آروادين اووونسون. تئىخا آغلييير. هم ده يالقيزدى!
رحمت سۆز وئردى آروادين اوووتسون. بير جندلى دينديرنه دئدى:
- بيلميرم دستبندين آچارى نه اولوب آقاي دۆكتۆر. ائله بيل ايتيب.

دينديرن تۇپارلاما دئدى:

- نئجه يانى ايتيب؟ بلكه آچار قاليب نگهبانيده؟ ياخشيدى قئيديب آچارينان گله سيز. ايسته ميرم آروادى دستبندى گۆرسۆن.

رحمت دئدى: من ائشيتديم يۇلدا گلندە بير شئى دۆشدۆ. سرکارا دئديم آنجاق سرکار دئدى آچار دگير.

بيرجندلى دئدى: آچار دگيردى. منيم پۇتونوم يئردە دۆشن بۇيۇك ميخا دگدى، سن ائله بيلدين بير شئى دۆشدۆ.

سۇنرا آرتيردى: «ئلهده قئيىداق آچارى تاپاق گينه گلک بورا».

الين قۇوزاييب گۇز قاپانى تاخدى رحمتين گۇزۇنه. رحمت ائله دويدو قاييتسالار بير باهانا اۇلار قۇيماسينلار يئنه شهربانيه قاييديب آروادين گۇرسۇن. بيرجندلى يۇللانماميشدان قاباق، بو تئزليکده گۇز قاپانينين داليندان قورونتولو گۇرسەنن دينديرنه اۆز توتوب دئدى:

- آقاي دۇکتور! نه اۇلاچاق؟ قۇيون آقاي نگهبان دا منيم يانيما اۇلسون. من دستبندە گۇره آروادىما توضيح وئرم. حتماً آروادىم باشا دۆشر.

بللى ايدى دينديرن دۆشۇنۆر. سۇنرا بير ال گۇز قاپانى رحمتين گۇزۇندىن گۇتۇردۆ. بو يۇل دينديرن اۇزۇ بو ايشى گۇرمۇشدۆ. دينديرين اۇتاغا گيردى، بيرجندلى ده گيريب اۇنون داليسيچا رحمتده اۇتاغا چكىلدى. آروادى دوروب اۇنا سارى گلدى. رحمت سۇل ال ايله اۇنلا گۇرۇشدۆ. بيرجندلى ياخين اۇلدوغوندان آروادين اۇپمهدى. رحمت گۇردۆ بيرجندلى زهره يه گۇز تىكيپ.

زهره آريقلاميشدى. گۇزلىرى شيميشدى. آغيز بورونو چوخ سيلمكدن قيزارميشدى. گۇودهسى خیردا گۇرنۇردۆ. هئچ بزگى يۇخ ايدى. اتلى دۇداقلارى بير آز اسيردى. ديندينرن دئدى:

- بويورون اۇتورون.

رحمت اۆتوردو. سۇل الينده آروادى اۆتوردو، ساغ الينده بىرجندلى. بئەلىكلە بىرجندلى آر آروادىن بۆتۆن سۆزلىرىن ئىشيدىردى. زەرە دئدى:

- تىمسار جعفرىنىن شوفرى دئيب سىن شاھى سۆگۈبسن. بونا گۆرە ايكىدن دۇردايلە جىنى زىندانى سالالار!

رحمت ايكىدن دۇردە گۆرە دىندىرنلردىن ئىشيتىشىدى. اۇنا بىر اۆنگە * وئىمىشىدىلر آنجاق اۇھىن دئەمەمىشىدى. دئدى:

- مىن اۇلارا تۇشىق وئىدىم. ھەتەلردى تۇشىق وئىرىم. مىنى بىرى قوشقوردوب يۇخسا مىن بىر ادامى سۆگمگە قىدىم يۇخايدى.

آروادى ايكىدن دۇردە ايلە جىنى سۆزۈن دانىشىردى سانكى بو نئچە سۆزۈ گۆنلر ھەتەلر اويوق اۇياق * قايتالامىشىدى. سۇنرا بىردىن سانكى دۆنبەلن دۆز ھىمان قىرىپىمدا قۇلباغى سىزىب دئدى:

- نىيە سىنە دىستىند ووروبلار؟ بىرىنجى يۇل گۆرنە دىستىندىن نىيە يۇخايدى. وۇشىق قۇلايلاشىپ؟ نه اۇلۇب؟

رحمت اىستەدى آچىقلاسىن آنجاق آروادى بورنون اوجايلە دۇداقلارىن اۆستۆن بىر ياش سولۇق ايلە سىلىپ، قەرلە سۇرۇشدو:

- اۇلمويا سىننىن بو سىرباز ھىمىشە بو جور بىرىرىزە باغلانمىسىز؟

رحمت سۇل قۇلۇن قۇوزايىب سالىدى آروادىن بۇيۇنونا، اۇنون باشىن ياواش قۇيۇنونا چكىپ، ياواش ياناغىن اۆستە ساغ گۆزۈنۆن قىراغىن اۇپدۇ. آروادىنىن قومرال ساچلارىن بىترگەسى ياناغىن يانىندان يامان يومۇشاق گۆزل گۆرسەنىردى. بىر عطىرلى ياشلىق اۇ بىترگەنىن يانىندان رحمتىن دۇداقلارىن يۇغادى.*

بیرجندلی بیر آز سۇنرا رحمتین آروادینا ساری چکیلمگین،
آروادین رحمته ساری چکیلمگین دويدو. قۇلون تریتمه دی آنجاق
ایاقلارین اۇتاغین ترکینده بیر آز دگیشدی. رحمت قۇرخوردو باشین
قۇوزاییب دیندیرین ایله بیرجندلییه باخسین.

آروادی ائشقییریدی. بللی ایدی چۇخ گۇزله مک ایسته ییر. باشین
قۇیموشدو رحمتین قۇینونا، یوموشاق اوجو ساپلانمیش تۇخونماسی
ایله رحمتین قۇینونا دۇشن بویون شالین اۇستۇنه.

رحمت بئله دويدو ایندییه جن ساغ الینه بئله ایشی دۇشمه میشدی.
باشین قۇوزاییب دۇندۇ دیندیرنه باخدی. دیندیرن دالیسی اۇنلارا
باغلی آتیشقایا ساری دوروب، پاپریز چکیب، ائشیگه باخیردی. ایندی
رحمت سۇزن آغ قار، اوزاقداکى هئره لره اۇتورموشدو. رحمت باشین
چئویردی بیرجندلییه ساری. گۇزتچی اول باشین سالمیشدی آشاغی
آنجاق بیر قیرییم سۇنرا باشین قالخیزیب، اۇنا باخدی.

رحمت بیر باخیشدا اونا آندیردی تئیخا اۇنون تقصیری ایدی
ایندی ساغ الین آروادین کۆرگینه دۇلاییب، اۇنو اووودا بیلیمیر. رحمت
ایسته ییردی دئسین من سنه دئدیم بیر شئی دۇشدۇ. آچارین
شهربانی حیطینده دۇشمک سسین اۇز قولاغیم ایله ائشیتدیم.

آنجاق بیرجندلینین باخیشی هئچده گۇناهکار گۇرسنمیردی. ائله
اۇتورموشدو سانکی وظیفه سی بودو قیامته جان قۇلباق ایله اۇنا
باغلانسین. رحمت باشین چئویردی. ائله دويدو آروادی اۇنداندا
یالقیزدی. گرک اۇنو اووودایدی. هر نه ایننن اۇلسون، حتی یالان

دئمك ايله اۇنو گرک اۇودايدى. باشدا يالان ايله اۇوداردى سۇنرا دۆزۆن اۇنا دئيردى. دئدى:

- باخ عزيزيم. اينان بو گۆنلر تئزليکجه كئچر. وضعيميز گينه ياخشىلاشار. بو گۆنلر هميشه ليک كى دگير. گينه بير اۇلاجاغيق. سن يالاندان بو بئله اومسونموسان. من اينانميرام دۇرد ايل كى هئچ منه ايكي ايل زندان وئره لر. من اۇلارا دئميشم ياهالاميشام اۇ سۇگۆش آغزيمدان قاچيب. نئچه يۇل اۇلارا يازميشام كى سياسى ايشلره گيريشمهرم. منى قوروبلار اولار كى قيزديربلار. دئديم دۆزۆنه باخسان من اۇ آدمى سۇگۆردۆم. هئچ وخت اۆرك ائله مهرم مملكتين بيرينجى شخصينه توھين ائلييم. نئچه يۇل دئميشم باغيشلايىن. نييه دا منى ايكي ايل يا دۇرد ايل زندانا وئره لر.

آروادى هله ائشقىيرىردى. رحمت بئله دۆشوندۆ ايش بيلن سياسى كيشيلر نه قدر راحتديلار يا ائولنملر، ائولنسلرده بير آرواد آلارلار بئله بركدن ناراحات اۇلماسين. بو بركليكه آغلايىب ائشقىيرمه سين. يا شاهى سۇگمزلر سۇگسلرده آياغيندا دورارلار. اۇلۆمه دۇستاغا راحت بۇيون اكرلر. يا ائله سۇگرلر سۇنرا آلتيندان قاچا بيلسينلر بونلا بئله شاها قارشى اۇلانلار آراسيندا شاهى سۇگمك سايقيسين اۇزلىينه سارى چكرلر.

رحمت بئله آنيردى اۇز ناشيلىغين كۆنگين يئير. آروادين ائشقىيركلرى ده تئخا اۇنون سياسى ناشيلىغينداندى. قۇلون آروادىنين بۇيونندان آچدى. آروادى آز قاليردى بۇگرو اۆسته ييخيلسين. رحمت دينديرنه دئدى:

- آقاي دؤكتور، باغيشلايين. خواهش ائليرم بويورون بير ليوان سو خانيميما وئرسينلر.

دينديرنين دؤندؤ. رحمت ايله آروادينا باخدى. سرگه نين داليندان قاپييا سارى گئتدى. قاپيني آچيب اويان بويانا باخدى. سانكى كيمسه يوخ ايدى. سونرا سرگه يه سارى قاييديب چانقينى* آختاريب، تاپيب باسدى. يئنه قاپييا سارى گئتدى. بير گؤزتچى قايي آغيزيندا تاپيلاندا اونا سو بويروغو وئردى. قاييديب سرگه داليندا اؤتوردو.

رحمت يئنه آروادينين اللرين سول ايله توتدو. چاليشدى ايكي يينده بير يينده توتسون. آروادى باشين دووارة سويكه ميشدى. آغلاميردى آنجاق هردن ائشقييردى. رحمت يازيقلاندى. بير اوزگه حال اونا ال وئردى. آروادى بو حالتده بير بويوك قوشا بنزه ييردى رحمت تكين قانسيز بير اووچونون يينه دوشوب.

آروادينين نچه تئلى اوزونون قيراقلاريندان قوروماميش ياشلارين آراسيندان اوزونون اوستونه دوداقلارينين قيراغينا ياپيشميشدى. آروادينين گؤزلى باغلى ايدى. او حالتده رحمت دونيانين بويوك رساملارينين كتابلاريندا گوردوگو تابلولارا بنزه ييردى. گؤزلردن آزالى چكمه قاشلار، باغلى گؤزلر، اوزون كيپريكلر، يونوملو بورون، گؤزل دوداقلار، اوست اوسته بركدن اينجيك آرسين* بير اوز، آغلاماق ايله قيزيقدان قولاقلارينين يوره سينده ساققيزليغين* قيراغيندا ايسلانان پارلاق قومرال ساچلار. او گؤزليكه آرسينليقدان بير يارانميش يوخانيردى.* سويو گتيريركن، دينديرن الليجه نى* آليب گلدى

آروادىن قاباغىندا دوردۇ، آنجاق دىنمەدى. گۆزلەيىردى رحمت آرواد
ايله دانىشىسىن. رحمت دئدى:

- زەرە، زەرە. سويو آل ايچ. حالين دۆزەلر.

زەرە گۆزلىرىن آچدى. اۇنا باخان رحمت ائله ساندى آروادى
بركدن قىزدىرما توتوب. ھمىشە آروادى قىزدىرما توتاندا گۆزلىرى
قىراقدان قىپ قىرمىزى اۇلاردى. آنجاق گۆزلىرى سارىيا چاليردى.
ساققىزلىغىن قىراغىنداكى ايكي دامار گۆگرمىشىدى. اوجا آلنىندا بير
ايشگە زۇلاق كۆلگە سالىردى.

آروادى سويو آليپ ايچندن سۇنرا الليجهنى يئنه دىندىرنە وئردى.
رحمت اۇز يانىندا بئله دويدو دىندىرن آجيمان* اۇلموشدو. بو دا
دىندىرنلرىن ھامىسىندا قاباقدان بىلىنمىز حالتلردن ايدى. سانكى بو
ھمان آدام دگىلدى اونو شاللاغا توتوب، نىچە يۇل قولاغىنىن دىيىندن
ووروب، مين دىلدە ھدەلەيىب، اۇ بئله يامان ياووز اۇنا دئيىب. ايندى
نيىە آجيمان اۇلوب؟ بئله آرقىرى* قىلىشىلارىن دىلىلن دىندىرنىندە
تاپماق اۇلمازدى. دىندىرن گئدىب يئرىندە اۆتورموشدو. سوسلوقدا
بىردن آتیشقالارىن دالىندان قارقالارىن قىرىق سسىن ائشيتدى.
تانسىق* ايدى. نيىە بوراجان بو بئله قىزىغى سئزمەمىشىدى. آروادى
بىردن دئدى:

- نيىە؟ نيىە؟ نيىە؟

رحمت ائله بىلدى آروادى بير سۇز سۇروشور اۇنون دۇستاقدا
اۇلماغىنا ھىچ ايلگىسى يۇخدو. گۆرەسى قارقالارىن سسىندن اۇندا
يارانان بير تپكى ايمىش. بونلا بئله رحمت بىلە دويدو آروادى بير آز

اۋوونوب. ياخشىدى نئچە اۇغراق * قاباق دئدىگى يالان سۇزۇ بىر دۆز سۇزۇ ايله دگىشىين.

اۋ واخندان كى بيلمىشىدى كميتهدن اۋتۆرمه يه جكلر، اۋرتاسيندا اۋزۇكدە بىر قاش تكين شاهى سۇگمك پارلايان بىر آز قالين بۆرگه نه اۋنا دۆزلدويلر، بيليردى گرک آروادى ايله دۆز اۋلسون. اۋنو بركدن ايليشديرن بىر فيكرى اۋنلا آرادا قۇيسون. بيليردى تئزليكه اۋنو قصره گۆندره جكلر. محكمه زامانينا جان اۋردا قالاچاق. دينديرين دانيشيغيندان بيلمىشىدى آزيندان ايكى ايل دۇستاقدا گركدن همان قصرده قالاچاق. آنچاق هئچ كيم دۇستاغين گله جگين يا دۇستاقدان انشيكده كى ايشلرى قاباقچادان دئسين. گۆره سى ائله بو گۆندن اۋ ايكى ايلين يا دۆرد ايلين سۇن گۆنۆندە اۋلكه ده بۇيۆك حادثه اۋز وئردى. كيم نه بيليردى؟ اۋلاردى تئزليك گئجلىك دۇستاقدان چيخسين يا دۇستاقدا قالسين، آيرى خطا چيخارتسين. قالبب چۆرۆسۆن يۇخسا اۋلسۆن.

ايكيدين دۆرد ايله گۆره آروادينين سۇزلىرى يادينا دۆشدۆ. آروادى اۋندان ياخشى بۆرگه نه سيندن خبرى واريدى. آنچاق آروادى بيلمه دىگى بو ايدى اۋنا دئميشديلر تئخا اۋكۆنمه گۆرمز. اۆرك ائله ييب گۆز قاباغيندا مدرسه اوشاقلارلا اۋگرتمنلرين قاباغيندا اۋلكه نين شاهين سۇگن بىر آدام گرک اۋكۆنمكدن سۇنرا اۋ سۇگۆشۆ اۋده سين. اۋدگى ده بئله ايدى گرک ساواكا ايشله سين.

رحمت دۇنۆب آروادينا باخدى. ايشله مگه سۇز وئرسه ايدى بو گۆزل بنيز باشلاردى گۆلمگه. بۇيۆك معجزه اۋز وئردى. الى

بیر جندلینین الیندن آیریلاردی. قۇلباغین دمیرلیگی اریردی. اۇ ایکی قۇلون دا آروادینین بۇینونا دۇلاردی. قۇوزاردی. ائله جه ده نچه یۇل قیزیغین دوراغیندا یئردن قۇپاریب یۇرقان دۇشگه چکمیشدی.

دۇستاقدان ائشیگه یۇللاناردی سونرا کیمسه بیلمه دن ساواکا ایشلردی. شاهین دالیندا پیس سۇزلر دانیشانلارین خبرین ساواکا وئردی. هفته ده ایکی اۆچ تلفون ائله بو دیندیرنه گۇردی. بلکه بیر پارا اۆتوروشلار قاتیلاردی. ایکی اۆچ ایشلره گۇره ده باخیشین دئیردی. سونرا ائو کیرالاری اۇز اۇزۆنه وئریلردی.

ساواک اۇنا ائو آلاردی یا انگلیسیسین بۆتۆنلشدیرردی. خارجه یه ده بیر سفرلر ائلردی. فیلملر ده گۇردۆگۆ، رمانلاردا اۇخودوغو اۇ بئله گۆزل شهرلر، قادینلار، گۇرکملی ییغینجاقلارلا تانیش اولاردی. تۆرلۆ ماشینلار مینردی، زهره نین الیندن یاپیشیب، بو رقاصخاندان اۇ بیرسی رقاصخانایا گئرددی. تۆرلۆ فیلملردن دانیشاردی. اوشاغی پاریس، رم، لندن یا نیویورکدا دۇغولاردی. هر نچه واختدان اۆستده کی مأمورلار بیر گزارش وئریب ایرانلی ییغینجاقلاردان، اۇگرنجیلرین درنکلیریندن، مخالف قوروپلارین میتینگلریندن، ائله بو. اۇ بئله ماجرالی اۆرک اۇخشیان یاشاییش، نچه دانا بایاغی گزارش ورینده.

بونلاری دیندیرن اۇنا دئمیشدی. ساعاتلار ساواکی اۇلماغین چکیمین قولاغیندا اۇخوموشدو. دئمیشدی اۇزو ایسته ییر امکلی اۇلارکن آمریکا یا گئتسین. سفرلرین بیرینده «سن دیگو» دا بیر یئر آلیب. رحمت «سن دیگو» نون آدین بیرینجی یۇل ایدی ائشیدیردی.

دیندیرن دئمیشدی ایسته‌ییر بو شهرین قیراغیندا اکین بیچین ائله‌سین. امکلیگین پول ایله اوشاقلارین امریکا سایاگی بؤیۆتسۆن. آمریکادا یاشامقدان گۆزل قاریشیق بیر تصویر رحمته چکمیشدی.

رحمت سسیز قولاق آسمیشدی. حتی قورجانلیقدان* بیر سۆزلرده سۆروشموشدو. آنجاق او بو ایشی گۆرمه‌سه ایدی، شاها وئردیگی سۆگۆش یئرینه ساواک ایله امکداسلیغی بۆینونا آلماسایدی، امنیتی مقاملار اونا چوخ قوشقولاناردیلار. اولاردی ایکی اوچ یا دۆرد ایلدن سۆنرا دا بۆشلاماسینلار. بوندان باشقا، ائلیک* دوستاقلار آلا بولا قۇندارلاردان دۇلو ایدی دۇستاقلیلارین دئییش گئدیشلرین قۇندارلارا یئتیریدیلر. او دا یاها‌لیب دۇستاق ایللرینین بۇیوندا حکومته قارشى آلا‌یین چالا‌یین سۆزلر دئییه‌ بیلردی. آدام اۆز آجیغینین قاباغین همیشه آلا‌بیلمز. اۇندا آروادی نه اولاردی؟

اوچ دۆرد نفر یۇلداشلاریندان تانیردی آروادینا یاخینلاشا بیلردیلر. باشدا بو آد ایله کی اللریندن بیر کۆمک گلسه آروادینا ائله‌سینلر آنجاق بو ایشی اۆزگه‌لرین ساواکین گۆزۆندن اوزاق ائلردیلر. بیر دۇستاقلیغین آروادینا کۆمک ائتمک، کۆمکچینین یاشاییشین، ایشین، اجتماعى، خانوادگی حیثیتین خطره سالاردی.

آنجاق یۇلداشلاردان ایکیسین تانیردی تۆرلۆ یۇللارایله آروادلارین اۆرگین اۆولاماگی سینامیشدی‌لار. اونلار باشایردلار سیاسى باخیمندان اۆزلرین خطره سالمادان خلقین آروادین حتی بیر سیاسى دوستاقلیلینین آروادیندا قۇوزاسینلار.

ھردن بو ايكي نفرين گۇز آلتى آروادينين اۆزۈنە بوخونونا سالدېغى باخيشلاردان بيلمىشىدى گۆۋەنىلن آدام اۆلانمازلار آنجاق اۆزۈ اشىكدە ايدى، ارکين ايدى، ھاميدان اۆستە تايىسىز بېچىمدە اۆزۈنە گۆۋەنىردى. ھمىشە بو ايكي نفرين جىزىقدان چىخماغىن دالى چالا بىلردى. آنجاق ايندى بىلردى بو ايش اۆلان دگيل.

بونلار باشدا آروادينا كۆمك آدينا ايشە گىرىب سۇنرا اۆنو اۆۋوداردىلار. اۆلانيندان اوزون زھرەنين باخيشين گۆزلىرنە چكرديلر. بئلهلىكە آروادى محبّت جلەسىنە دۆشركن ھۇرۇگۆ دارالداردىلار. اۆ بىليردى بو ايكي نفر حتى اۆز اودوشلارين بىربىرىنە دئيردىلر. ھردن اىستردىلر رحمتى دە قاتسىنلار. آنجاق رحمت اۆز وئرمزدى تىكجە اۆز آرالاريندا پىچىلدايىب ھىرىلداردىلار. ھردن ايكي ياندان آروادلارين باشينا گئردىلر.

بوندان سۇنرا آروادينين تۆكۆرگەلرين* گۆرمەدىم توتانمازدى. تىكجە آلتى يئتدى آى ارى اۆلوب ايندى قاراردى ايكي ايلدن دۇردە ايلەجن اۆندان اوزاق قالسين. ھر قىرپىم ھۆركۆن اىستىكلر، تۆرلۆ اينجىكلرە باخمىياراق آلۆولانيب، آروادى دۇغرودان اۆندان دۇنە بىلردى.

ايكي ايل، اۆچ ايل، دۇرد ايل اردن اوزاقلىق. رحمت ھردن آرواد ايلە قىزقن سئويشمە دورانىنا فېكىرلشمىشىدى. دۇستاقدا بتردن قىزىشىب، تاي كسديدە دۆگونلەنن يوموروقلارين قۇوزايىب بىردن قانشارداكى دووارا گۆپسەمىشىدى. بارماقلارى نىچە گۆن آغرىمىشىدى. اۆز يانيندا بئله بيلمىشىدى آتا آناسى آروادينى اۆز ائولرىنە آپارىب

رحمت دۇستاقدان چىخىنجا خرچىن وئىرلر. آنجاق نه جۆر دايى
اۇغلانلار، خال اۇغلانلار، عم اۇغلانلار، ارديران گيريشلرينين
قباغين آلا بيلرديلر؟

نييه گرک اۇزۇنه گۆره يا البته آروادى اۇنا گۆره دويدوغو ترخم
دويغوسون آپارسينلار. ارين دووارلار، دمير قاپيلار، شئخ ايزمهله، آغير
ياغير قايدا قانونلار، قالين بۆرگه نهله، موشامبا يا دۆگۆر اۇرتيله،
دۆلانباج پيللهله، تمشيت اۇتاقلارى، گۆزتچيلر، هاميدان بتر قيزقين،
قاش قباقللى، گيرگين آداملار اۇندان آييران بير گۆزل آروادان نه
ياغلى باللى بير داداق!*

بو بير يانا، هانسى دووار، گۆزتچى يۇخسا اداره آروادىنين قباغين
كسه بيلردى؟ آروادى ارکين ايدى. آروادىنين تۆكۆرگه لرى ائوده،
ائشيكده، اۇزگه لرين ائولرينده، خياوانلاردا، قارانلىق گئجه لرده،
آيمانچالارين* آلتيندا، قاپيلار داليندا ارکين ايدى.

رحمتين دوستاغا دۆشمك، ايکيدن دۇرد ايلده دۇستاقدا قالماغين
ايلکين برکينلىگى اۇز ايزين آروادىن روحيه سينده ايتيردى، بوندان نه
ياخشى كى بو ايللرين بۇيونا آغيزىنين قباغين آلانمايىب اۆلکهنين
شاهين سۆگن ارين اوزاقليغين اؤدهمك اۆچۆن اۇزۇنه بير اۇيناش
توتسون. ياشايىشى داها دۇزمه لى ائلردى.

ايشين بوراسين دۆشۆندنه آروادىن بير دۆشمىن يئرینده بيليردى.
زهره دۇن دگيشيردى. باشقاسينين آروادى اۇلان بير سئوگيلىيه
دۇنۆردۆ. يۇخ. اۆلمازدى آرواد آددا اۇنون آروادى اۆلسون آنجاق

دۆزۆندە اۇنلار ائله دىگى كئفلردن آيريسينا دانىشسين يا همان ايشلىرى باشقاسى ايله گۇرسۇن.

رحمت ايستەدى ساغ الين يومسون بئله دويدو قۇلباغين چيغريغين دارالدا بيلر. باشى آروادينين يانيندا اۇلان قيرپيمدا هرلەنيردى آنجاق بئله دويوردو بئيينى دۇستاقدا اۇلدوغو كئچن نئچه آيدا ايندىكى كيمى توتوجاق تصميمينه گۇره آيدىن دگيردى. تصميمى هميشه ليك، دريشلى*، دۇنۆلمز ايدى. آروادينين ايكي الين سۇل الينده توتدو. اللر كيچيك، يوموشقا ايپك ايديلر. راحت اۇنون الينده سيغيرديلار. دئدى:

- باخ. ايستيرديم بو يۇل گۇرندە بير مسئلەنى سنە دئييم. مسئلە چۇخ مەھمىدى. مسئلە ايكي موزهده حياتيدى. سن دئديگين سۇز دۆنبەلن دۆزدۆ. من ايكي ايلينن دۇرد ايل آراسيندا دۇستاقدا قالا بيللم. ايكي دن دۇرد ايله جن اۇزۇ بير عۇمۇردۆ. من چۇخ متأسفم بو ايش نئچه آى تۇيوموزدان سۇرا اۇلدو. آنجاق سن بيليسن كى من بيله بيله بو ايشى گۇرمەديم. بو بير ايش دگير آدام بيله بيله گۇرسۇن. ميخا كئچديم. ائله بو. آنجاق بو ميخ منيم تقصيريمدى. منيم ديليمندە تقصيرى دگير. اعصاييمين تقصيريدى. يانى اۇز اليمده دگيردى. بئله سينه آغيزيم آچيلدى بيردن بئله سۇز دانيشديم. آنجاق بيلميرم ايكي يا دۇرد ايلدن سۇرا نه اولاجاق. گرک اۇز زندگانليغيوين فيكي رينده اۇلاسان. سن گۇزل ديرى باش جوان آروادسان. ائلييه بيلرسن آيرى ياخشى بير گله جك اۇزۇوه سئچه سن. من دۇستاقدان

آتاوين آدينا بير وكالتنامه يۇللارام اونا تامّ اختيار وئرم سنين
بۇشانماغيوا اقدام ائله سين.

رحمت دئمك ايسته ديگى سۇزلىرى، هوشو آزماغينا باخمايaraq
دريشلى دئميشدى. باشين آشاغى سالميشدى. بيليردى دينديرن
بيلينير بيلنمز سۇزلىرىندن باش تاپميشدى آنجاق بيرجندلى هر زادى
آروادى سۇل الدن ائشيتيديگى كيمى ساغ الدن ائشيتميشدى.

بيرجندلى سۇل الين قورشاغا جان قووزادى، رحمتين ساغ الى ده
ايركە سيز اۆسته چكىلدى سانكى الى بدنيندن قۇپوب، بيرجندلينين
بدنينده بير بۇلۇم اۇلموشدو.

آروادى اول دىنمه دى سانكى بو سۇزلىرىن دئيشيندن سۇنرا هله
آنلامين دۆشونمه ميشدى يا آنلاملار قرار ايدى سۇزلىرىن دئيشيندن
سۇنرا، سوسلوق اۇنلارى سينه * بيليب زهره يه بير گئركچك تكين
چئويرندن سۇنرا زهره يه كئچيريلسين.

ساغ الين قۇيدو رحمتين سۇل الينين اۆستۆنه. رحمت
ديسكىندى. آرواد باشلادى آغلاماغا. اوجادان. اوتانمادان هۆنكۆروردۆ.
رحمت هئچ بيلميردى آروادى بئله آغلایا بيلر. اۇنلارين اۇرتاق
ياشايشلارى ائله اوزون دگيلدى آروادين ايچهرى اۇزلىكلريه بۆتۆن
تانيسين.

رحمت آروادينا باخمادان باشين دۇندريب گۇزۇن تيكدى قاپييا
سانكى بير آدام زهره نين آغلاماق سسين ائشيتمه لى ايدى. قاپيني
آچيب، ايچهرى گيرسين، اۇتاقدا اۇتوران هر دۇردۆنۆ اينجيكدن
قورتارسين.

بیرجندلی الین بۇشدالاق قۇوزاییب قۇیدو نظامی تومانین قاییشین تۇققاسینا. بۇشونا قاییشین اۆسته چکدی. دۇندۇ دیندیرنه ساری. گۇردۇ اۇ باشین ایکی الینه آلیب، سرگهنین اۆستۆنه باخیر سانکی اۆزگه دریشله بیر فلسفی چتین یازینی اۇخویور. رحمت ایرکەسیز دئدی:

- آخی نه ایش گۇرک؟ تکجه اۇلان یۇل ائله بودو.

آروادی هۇنکورتۇ آراسیندا دئدی:

- آتامدا بونو دئییر. دۆزدۇ آنام دئییر یاخشیدی محکمەنین نتیجه سینەجن دۆزک سۇرا گۇرک نه اۇلور. آنجاق من سننن یاشاماغی سئویرم. ایللر گۇزلۆیه بیللم.

رحمت قاباقجا همیشه سانیردی هر کیم اۇزۆنه دۆنیاین لاپ اۇنملی آدامیدی. سانیردی اۇزۇ بو قایدادان قیراق اۇلانماز. ایندی گۇرۇردۇ بیر آدام اۇزگه لره، قانونا، بیر ماحالین بۆتۆن خلقینه، هامیدان اۇنملیدی. سانکی اۇزگه لرین اۇنون قاباغیندا آیاق آلتیندا ازیلن بیر قاریشقا جان دگری یۇخدو.

اۇز یانیندا دئییردی هر کیمی سۇگسه ایدی اۇندان اۇکۆنردیم اۇ دا قبول ائلردی، قبول ائله مه سه ایدی ایکی دانا یاراشدیراردی قولاغیمین دیبینه یا یۆز دانا سۇگۆش قۇیاردی قاباقکی سۇگۆشۆن اۆستۆنه اۇزۆمه وئردی. یا دا قدیم اروپا کیمی اۇلسایدی منی باش باشا* چاغیراردی.

ایشتیمیشدی «روس» ون سۇرگۆن شازدالاری انقلابدان سۇنرا یا اروپادا بیر نچه قاققین «روس» لار دۆز اۇن دۇققوزونجو یۆز ایل

كىمى هله هر چاتيشما يا تۇخونما* دويغوسو قاباغا گلسه ايدى
توشمانى* باش باشا چاغيرارديلار. نه گۇزل آربالىق!*

كئشكه او دا شاه ايله اۇزلىشه بىلىپ، شاهدا تۇخونما دويغوسو
اۇلسا اۇنو باش باشا چاغيرايدي. آنجاق ايندى رحمت بو گئچك باش
باشادا يامان باتيب قالميشدى. بير ياندا شاه ايدى بۆتۆن قانونلار،
مداللار، يانچيلار، قۇشونچولار، ساواكيلار، سرتەلر*، وارليلار،
ديوانچيلار، ادبياتچيلار، راديو تلويزيون، شاهين آروادى، آناسى،
قارداش باجيلارى، اۇنلارين گۇزل گۇچك قيريملارى.* او بيريسى
ياندا او ايدى بير تاي كسديده يا آروادينين يانيندا، بير ساواك
گۇزتچيه باغلانميش، قارشىق عاطفەلەر، قۇرخولو خيالات اونا آمان
وئرميردى.

بير سۇگوش اوچون يۆز يۇل اۇكۆنمۆشدو. ديلده يازيدا. گۆرهسن
شاه بيليردى بو آزاجىق نۇكرى بير اوفاق تۇخونمايا گۆره يۆز يۇلدان
چۇخ اۇكۆنۆب؟ بير سۇگوشه گۆره داها نه تاوان وئرمەلى ايدى.
ساعاتلار سيخينجا، هفتهلر تاپدانما، آيلار تاي كسديده! هله بونلار
گۇرمۆردو!

اوندان ايسته نيليردى گئديپ اۇزگەلرە جله قورسون. اۇنلار
قىزىشىپ شاهى سۇگنده اۇنلارى سيخينجا اۇتاكلارينا اۇتورۇسون. بير
ساده تلفون ايله، بير ديلده يا يازيدا گزارش ايله. سياسى اۇنلار،
شاهين دۆزگۆن مخالفلىرى اۇنون قارشىسىنا چاليشيب ايسته ييرديلر
اونو آردان گۇتۇرۇپ، يئرین توتسونلار يا آيرى بير حكومتلر قورسونلار.
اۇنلار هئچ واخت او سۇگدۇگۆ تكين شاهى سۇگمۆردولر.

رحمت تكين مايماق آداملار وارديلار سياستدن، تۇپلومدان، تاريخدن، آشاغى يوخارى قوروپلاردان باشلارى چيخيمردى آنجاق چينقىرىق باسقىلاردين آلتيندا بيردن دئيرديلر بس گويدن وحى اولوب اۇزلىرى بيلمەدن تاريخين نيسگيللرين، تۇپلومون، خلقيين يازيqliق يۇكۇن چيگينلرينه آليب، بيردن كۇپوكلو آغيزلارلا قاباغا آتيليپ آغيزيندان چيخانى شاها دئيرديلر.

بير نئچه آيرى مايماقدا دئيرديلر بس سۇگۇشچۇ بير ايگيتدى، شاھى سۇگندە، شاه بيردن سۇزۇن آراسيندا نئچه قيرپيم دوروخوب، ترپشيب تاجى باشيندان دۇشر. مرصع چلنگى اليندن زۇير. شاهلين اۇركەسى روح چاغيرما سرگەسى تكين قورونتولو بيچيمده ترپشيب تيترهير. رحمت اۇ قدر بو فيكىرلرده ايدى بيردن دئدى:

- داش دۇشسۇن منيم تكين مايماغين باشينا!

دينديرن باشين قۇوزايب تعجب ايله رحمتە باخدى. رحمت ائله بيلدى دينديرين دۇشونجه سينده رحمت يوموشانيب ساواكين سۇزۇن قبول ائله سين. بيرجندلى سۇل اليين بير آز اۇزۇنه چكدى. آنجاق اۇ قدر يۇخ رحمتين ساغ اليينده چكسين. زهره ايندى ياواشيميش آغلاماين داليندان دئدى:

- سن آلاھ اۇزۇوه يامان دئمه. هاميسى منيم تقصيريمدى. سنه يئتيشمك وريندن اۇز حاليما آغليرام.

رحمت دئدى: من اۇز تصميميمى توتوموشام. ايش منيم ورимدن قورتولوب. ايسته ميرم كۇوره ليب ايكيميزينده صلاحيميزا اۇلان ايشين قاباغين كسيم. بۇشانماق لاپ ياخشى يۇلدو. محكمه ده بۇشلاسا گليب

يئنه ائولنەريک. دۇستاقدا قالمالى اولدوم سن آيرى بير ياشايش سئچرسن. کئشکه تۇيدان قاباق منى توتايدىلار بو بئله سنى اينجيتيمزديم. سن مين دانا اومودنان منيم آرواديم اولدون من سنین اومودلار يوا آفتافا گۇتۇردۇم.

رحمت کۇورلمەميشدى. بو سۇزلىرى گيرگين دئيىردى. باشين دۇندريب دينديرينه سارى دئدى:

- آقاي بازجو، آقاي دۇکتۇر. خواهش ائليرم منه اجازە وئرين قايين آتامين آديندا بير وکالتنامە يازيم.
دينديرن تعجب ايله سۇروشودو:

- وکالتنامە؟ نه اوچۇن؟

- ائلييه بيلسين آرواديمي بۇشاسين.

دينديرين سرگەنين داليندان قالخدى. بير قۇنجال گۇتۇرۇپ گتيريب قۇيدو رحمت ايله زهرەنين قاباغينا. زهرە هله باشى آشاغى ايدى. بيرجندلى آياقلارين دگيشدى. آنجاق گۇزلەدى گۇرسۇن دينديرن نه دئيەجک. رحمت ايستەدى دينديرين آياغينا دورسون آنجاق دينديرن ال ايله قۇيمادى. قۇنجالدا اۇتوردو. اۇزۇن زهرەيه توتمودو:

- باخين خانيم شهير! سيرين اريز سابقهلى آدامدى. بيزده پروندەسى وار. بيرينجى يۇلدا دگير زندانا دۇشۇر. بيرينجى يۇل بۇشلاديلار. مشکوک آداملارينان اۇنو توتمودولار. ايکينجى يۇل بونا گۇرە توتوبلار مملکتين شخص اولينه توھين ائلييب. بيز ايستەميرک سيزين زندگانليغيزى قاتاق. آقاي شهيرده گرک گۇرستسين کى اۇز

زندگانليغينا علاقه‌سى وار. اگر اؤز زندگانليغينا، سيزينن مشترک زندگانليغينا علاقه گؤرستمه‌سه بيز اونا كؤمك ائلييه بيلمه‌ريك.

دينديرين بير قيرپيم دوروقسوندو. رحمت دينديرينن قۇندارما قيريمينا باخدى. يامان دۇنيا ايدى. دينديرين رحمتين ياشايشينا مارق بسله‌يىردى آنجاق رحمتين اؤزؤ بسله‌ميردى. دينديرين داليسين يئتيردى:

- يا گرک آقاي شهير اونا وئردىگيميز پيشنه‌ادى قبول ائلييب گؤرستسين كى دؤزۇنده اؤز ايشيندن پشيماندى يا نظامى محكمه‌ده محاكمه اؤلوب اؤز جزاسين تاپاجاق. شوخلوغوموز يۇخدو. بير آدام ايسته‌سه ائو ياشامى داغيلماسين مملكتين اول شخصينه يامان دئمز. بير آدام ايسته‌سه ائو ياشامى خطرە دؤشمه‌سين، ائو آبريسى آرادان گئتمه‌سين، زندانا دؤشمكدن چكىنر.

دينديرين بير قيرپيم دوروقسوندو. رحمت بئله دؤشوندؤ سانكى دينديرينن نظرينه ايران خانواده‌لرينين ياشايشى تكة اؤلكه‌نين بيرينجى مقامينى سؤگمك اؤستۇنده داغيلير.

- ايندى اگر آقاي شهير همكارلىق قولو وئرسه، اؤچ دۇرد گؤنه ايشين يۇلا سالىق گلر ائوه. بئله اؤلماسا گرک قانون تعين ائله‌ديكى مدت زنداندا قالسين!

رحمت گرک توتدوغو تصميمى قۇرويايدى. ائل بيل آروادى قبول ائله‌ميشدى اؤنلا دينديرينن آراسيندا آراچى اؤلسون.

- آقاي دؤكتؤر، بو مسئله‌لرى قاباقجا باهم حلاجلاميشيق. ياديزدادى كى نئچه گؤنلر بو مسئله اؤستۇنده دانيشديق. بو نتيجه‌يه

يئتيشديك ياخشيدى من زنداندا قاليم. مملكتين قانونو اوزوندە هر نه جور محكمه حوكم وئرسە. ايندى منيم مسئلم خانيميمين مسئلەسیدی. من ايستەميريم بير نفرى ايكي ايل، دورد ايل يا هر نئچە ايل كى من دوستاقدايام اوز تصميميمە قوربان ائلييم. منيم بئله حقيم يۇخدو. بير جوان خانيمين زندگانليغين گرک بير زندانى كيشينين تصميمينه فدا ائلييه ميه سن. بو منيم تصميميدى. قطعى دە بير تصميميدى. حضوروزدان تقاضا ائليرم منه وکالتنامە يازماغا اجازە وئرين.

دينديرن دئدى:

- خانيم شهير، سيز آقاي شهيرين دانيشين. آغلاماق سيزيلداماغيانان ايش دوزلمز. يا اولار بيزين همكارلىق ائلر يا گرک قانون اوزوندە زندانين چكر. اوچونجو يول يۇخدو.

زهره دئدى: تصميم اونون اوزويندى. من قاريشا بيلمەرم آنجاق من بير زادى بيليرم. من ايستەميرم بوشانام!

رحمت دئدى: ولى من ايستيرم بوشويام!

زهره دئدى: بير آدام آروادين سئوسە هئش وخت اوندان آيريلماز. هئش وخت اونو بوشاماز.

رحمت دئدى: آنجاق من سندن آيريلميشام. سندن آيرى ياشيرام. سنده مندن آيريسان. ايللر آيرى اولاجاغيق. واقعيتده بوشانماميش ائله بيل بوشانميسان.

قاپى آچيليب آيرى بير دينديرن گيريب رحمتين دينديرن ايله گوروشدو. يۇغون بير كيشى ايدى يانتير* گوزلر، ايرى گوجلور ايله.

رحمت اۇنو قاباقچا دىندىر نلرين اۇتاغىندا دۇستاقلىلارنى تاپدالايب سۇز آلاندا گۇرمۇشۇدۇ. بو دىندىر نلرين دالىنجا بىر اورتا ياش كىشى گىردى. بىر قىرخ اۆچ دۇرد ياشىندا آرواد ايله.

گىرن دىندىرن اۇنلار قونجال گۇستردى. ايكىسى ده اۇتوردولار. ايكىسى ده قۇرخولو آنجاق قورجان گۇرسەنىردى. رحمت ايله آروادىنا باخىردىلار. ايكىنچى دىندىرن گىتدى تلفون باشىنا سايداق * توتوب بويروق وئردى «احمد بهارى»نى گۇرۇشه گىتسىنلر. رحمت بئله بىلدى گركدن احمد بهارىنىن آتاسى يا قايىن آتاسى دا تىسمار جعفرى يا باشقا تىمسارين نۇكرين، كۆلقتين يا اۇزۇن تانىردىلار دۇستاقلىلارينا گۇرۇش آلىلار.

رحمتين دىندىرنى دئدى: ملاقات قورتولدو!

رحمت دئدى: نه واخت وكالتنامەنى يازىم؟

زهره دئدى: يۇخ! اگر يازاسان اگر آتامدا بو ايشى گۇرسە من اۇزۇمۇ اۇلدۇررم!

رحمت دئدى: زهره منه گۇره، عشقىنن يۇلداشلىغا گۇره قبول ائله بۇشاناسان. ياخشى آدمى زندگانلىغدا سىچ. منى اونوت. اۇنون آروادى اۇل. من هر يئردە اۇلسام بئله سى فىكرىم دىنچ اۇلار.

رحمت چالىشىدى اۇز ياشلارلا دويغولارنن قاباغين آلسين. بىر آز باشاردى. دىندىرن بىر جندلىيه بويروق وئردى رحمتى آپارسين.

رحمتين آروادىنا دئدى: خانىم سىز نىچە ديقە تشرىفىز اۇلسون!

رحمت يۇللاناركن آروادى دالىدان دئدى: خداحافظ!

قاپىنىن ئاشىگىندە بىرجندلى ساغ ال ايله تومانىن جىبىندىن گۆز قاپانى چىخاردىب ووردو رحمتىن گۆزۈنە. رحمت اول قاروان قاروان الاغىن سۇنرا بىرجندلىنىن تقريباً يىئىن آتدىملارنىن ھاواسىنا يۇللاندى. بىلىردى آروادى بۇشانماغى لاپ ياخشى يۇل يىرىندە قبول ائدىب. تازا آروادىنا وورولوردو مجبور اۇلموشدو اۇندان آيرىلسىن. رحمت بىلمىشىدى آدام اىلك وورولار سۇنرا سۇگى بىردىن ياواشىر، ايكى طرفىن خويلارى بىرىرى ايله توتسا سۇگى يىئەدە قايدىب ھر زادى اۆرگە ياتان دادلى ائلىر.

توتولمامىشدىن قاباق آرواد ايله دۆز بئله بىر دورومدايدى. آروادى ايله اىلك اۆچ دۇرد ھفتە گۆرۈشەدە دويموشدو وورولوب. بىردىن گۆلۈمسەيىردى. گۆزگۈدە اۈزۈنە باخىردى. دوروشوقلو پالتار گئىيردى. اۈزۈن آرىن ساخلايىردى. زھرە ال ووردوغو بدىن ھر يىرىنە قورجانىردى. سۇگى اۈنو بدىنە گۆرە قورجاتمىشىدى. زھرەنى گۆرمەمىشدىن قاباق ائله بىل اصلاً گۆزۈ يوخ ايدى. زھرە اۈنا دئمىشىدى گۆزلىرى يامان اۈندا ايشلەيىب.

اىلك گۆزلىرىنە سۇنرا آيرى يىرلىرىنە وورولوب. رحمت زھرەنىن بو سۇزلىرىدىن قاباق اۈز گۆزلىرىنە ائله باخىردى سانكى ياشىل گۆزلىرى آيرى آدامىنكىدى. يادا ھىچ آداملارنىكى دگىل بلکہ بىر عنتىقە بىر

زاددی، اۆتوز دۇرد بئش ایلین بۇیوندا قدری بیلینمهییب ایندی بیر عنتیقەچی الینده تاپیلیب قالا قورو* اۇخونوب، ایندی اۇنون اۆزۆ کیمی بیر یئرده، اۇنون اۆزۆنۆن موزەسینده تاماشایا قۇیولوب. رحمتده بیر موزە قاپیچیسی تکین بو عنتیقەنی گرک تۆز تۇپراقدان اۇغرولاماقدان یا زدهلنمکدن قۇروسون.

رحمت بیردن دویدو داها زهرەنی ایستەمیر. نییهسین بیلیمیردی. سئوگی ائله گلدیگی کیمی گئتدی. اۇراجان کی رحمت سئویندی. بئله دویدو اۇلارکی زهرە اۇنون ایستەدیگی آرواد اۇلانماسین. اۇنون یاشاییشین اۆزن دۆزنە سالانماسین یا یاشاییشی اۇنون ال ایله اۆزن دۆزنە دۆشنمەسین.

اۆزۆن سینادی. بیر آی زهرە اۇروجو توتدو. بیر آی اۆزۆن سیخدی زهرەنی گۆرمەسین. بیرینجی هفتە هر شئی یئرینده ایدی. ایکینجی هفتەنین اۇرتالاریندا اۆزۆن یامان یالقیز تاپدی. یامانقانلیق* دویدوردو. اۇخولدا یۇرەدە کیلری سایمیردی. اۇنلاردا درس دئدیگی اۇخوللارین قاپیچیلارین سلامین آلمیردی. کلاس باشیندا آلماچی ائششگی* ایدی. زهرەنین اۇخولا ووردوغو تلفونلاردا جواب وئرمیردی. سۇنرا دویدو زهرە، تانییدیگی اۇخولدا تاپیلا بیلر. نئچە گۆنلۆک قزوین ایله تبریزه گئتدی. قاییدارکن بئله بیلدی قورتولوب. زهرە یاشاییشیندان چیخیب.

آنجا ق تهرانا قاییداندان ایکی گۆن سۇنرا درس دئیرکن قاپینی دۇگدۆلر. اۇگرنجیلره دانیشاراق گئدیپ قاپینی آچدی. بئله بیلدی یوبانان اۇگرنجیلرین بیریدی. زهرە قاپی آغزیندا دورموشدو. اۆزگۆن،

آلقين، بير گۆلۆن بۆتۆن سادەليگينده. رحمت كلاسين داغيتدى. اۇخولدان چىخدىلار ائشىگە. گيلئى، گيلئى، گيلئى. پيس اوغوردان، سفردن، ناراحتليقدان، جۆر به جۆر ناخۇشلوقلاردان، آنجاق بو باهانالار دۆگۆنلرى آچا بيلمزدى. زهره دئدى:

- بيليرم منى سئويسن. ايستردين منى سئوميهسن. آخى نيه؟
نيه؟ نيه؟

آروادين گۆجلۆ اۆز بيلمى * بير ايشين دئمگين ساواش ميدانيندا
بير ايش بيلن باشچيدان ياخشى دۆشۆنۆب، سۆزۆن دريشلى دئيىردى
اۆسبهكى * زهره اۆلان تكين هوشلو اۆلسايدى: نيه؟ نيه؟ نيه؟

اۇ كيرىخما، قاقيشما، سوسلوق، كئچرى يالقيزلىق دوراينندان
سؤنرا سئوگى، سادەليكليله يۆخ بو يۇل بۆتۆن ياخشىليقلار
بوروشوقلار ايله، اۆرك اۇخشايان درين گۆزليلكليله سؤراغينا
گلميشدى.

رحمت باشلادى اۆزۆن قارقىماغا. اۇ بير آيين بويوندا آواراليقدا
چينقىرىق دورومدا اۆزۆن بو بئله وئرگيدن اومسوتموشدو. گيزلين،
يئنى، ائلهجەده يئردن كۆهنه بير دۆنيا اۆز ايستى قوجاгин رحمتە
آچميشدى. رحمت قاباقلىق گئتدى. قاباقلىق. قاباقلىق.

دويدو هله تانيماديغى بير سيررلر واردى. بيلمەديگى گۆزليلكلر
وار. قاباقجا بئينينه يئتيريمەديگى بير سۆزلر وار سانكى ديبدين
سۆزلۆكدەده تاپيلمازدى. هميشه اۇنلاردا اينجيميش غريبليكلر،
يۇرقونلوقلار، دالى قالماليقلار و عاطفى چيگليكلىر آرادان گئتديلر.

رحمت يىننە ئانادان دۇغدۇ. باشىن زەرەنىن دىزىنە قۇيدۇ. بۇيسوندۇ. ئولنىمگە بۇيون اگدى. آمادەلىك، اختيار ايله تسليمين سۇن درجەسىندە، دويدوکی اوغورلو، اودوشلو، بير جورده هم گۇزل هم وارلیدی. اۇندا دۆز بو وورقونلوق قيرپىمىندا توتولدۇ. دۆزلتىگى گۇزل كۇشك بير يۇخدان الين اوفاق تاققاسى ايله يىخیلدى. نييه؟ نييه؟ نييه شاهى سۇگمۇشۇدۇ. بىلمىردى. اصلاً بعضى شئىلرين دۆزگۇن دىلىلى اۇلماز. گۇرەسن دۇغرودان ايستەيىردى شاه يىخىلسين؟ بىلمىردى. شاه يىخىلسايدى كىم اۇنون يئرين توتاردى؟ بىلمىردى. ائله ده نييه آغيزين آچىپ بۆتۇن دونيانين يامانلارين شاها وئرمىشىدى؟ بىلمىردى.

گۇرەسن اۇزۇ شاهدان آجىغى گليردى؟ يۇخسا طبقاتى، تارىخى، اجتماعى، سياسى دىللره گۇره شاهى سۇگمۇشۇدۇ؟ بىلمىردى. تىكجه بير زادى بىلىردى. اۇخولدا هامىنين آغيزىندا گزن عجبىب ادبلى اۇلدوغونا باخمىياراق دۆز اۇگرنجىلرين، اۇزگرتىملرين هامى اۇنا قوشقولانان آقاي مغانىنين قاباغىندا لاپ كىفير يامانلارى شاها وئرمىشىدى.

سۇنكو گۇن اۇنو توتىموشدولار. اوشاقلار ائله سۇگۇشۇن ائشيتىدىگىندىن اويوقموشدولار سۇنرا بيردن نىچە نفر دالى سىرالاردان قىشقىرمىشىدىلار: «ياشاسىن شىهير! ياشاسىن شىهير!»

رحمت قىشقىرمىشىدى: «من سىزىن قىهرمانىز دگىرم!»
آنچاق سسى اوشاقلارين شىعارلارى آراسىندا ايتىمىشىدى: « شىهيره سلام! شىهيره سلام!»

يانى ايش بئله قاباغا گلدى. رحمت مدير ايله سۆزلىشىدى. مدير قايدالارى اونون گۆزۆنه سۆخمودو. بو قايدالارين شاها هئىچ ايلگىسى يۇخ ايدى. ادارى قايدالار ايدى. مدير اونلارى گرک يئريده ايدى. بيردن بو قايدالارين داليندا بير تانسىق هئيوړه گۆرمۆشدۆ. ائله بيلمىشىدى اۆرگى بولانير. حتى باشى بير آز ساغا ترپنمىشىدى. ائله دويموشدو يىخيلير. مدير يئكلمىشىدى. اۆز گۆدودهسينين اۆچ دۆردجانى اۆلموشدو. بيردن اۆزۆنده دۆنيانين بۆتون ايشلرينه گۆره بير تانسىق يۆكۆملۆك* دويموشدو. اۇ حالدا يئكلىردى ائله كى رحمت سانمىشىدى مديرين اۆزۆ داليسيندا دووارى توتان بۆتون بۇى شاهين عكسىجان اۆلوب.

رحمت ايله مدير يالقيز ايديلار. رحمت دويموشدو مدير قايدالاردان بير زادى اونون گۆزۆنه سۆخور. قىشقىرمىشىدى: تۆ سنه! تۆ بو مقررات!

قاپىنى اۆرتۆب چىخدى. سالىقدا پىللەلره چىخاركن بئله دويدو مدير داليسىجا قاپىنى آچىب، يئىين اۇنا سارى گلير. پىللەلردن يئندى. بىلىنمىردى شەريور آيينين بو چاغيندا بو بئله اوشاق هاردان گۆگرديلر. سىرالانىمىشىدىلار. سانكى بير زادا آد يازيردىلار.

رحمت ائله دويورдо هر قيرپيم قىزىشير. ائله دويورдо قان ساققىزلىغىندان فىشقىراجاق يا اۆرگى كاغاذى ييرتيب گۆرسەنن بير يوموروق تكين دۆشۆن بيردن ييرتيب گۆز قاباغيندا اۆز قىزقن يئىين چىرپىنماسين دوام ائدهجك. بيردن دۆز ميكروفونون يانيندان آغيزينا گلن يامان ياووزو شاها دئمىشىدى. يۆللانىمىشىدى ائشىگه چىخسين.

«شەھىرە سىلام! شەھىرە سىلام!» قىشقىراغىن ئىشېتىمىشىدى. مىكروفونون دالىندا دىمىشىدى: «مەن سىزىن قەھرىمانىز دىگىرم!»

يۇلۇن چىكىپ گىتىمىشىدى. ساعاقلار خىيالىلاردا گىزىمىشىدى. زەھرىنى گۇرەمكىدىن قۇرۇمىشىدۇ. سۇنرا گىجە ئۇنە گىلىمىشىدى. سۇسوز، آج، يۇرۇقۇن، گىرەجك قاپىنىن دالىندا اوزانىمىشىدى. زەھرىيە نە اۇلدوغۇنۇ دىمىشىدى. زەھرىدە اۇنۇ اۇۋوتىمىشىدۇ.

سۇنكو گۇن اۇنۇ توتىمىشىدۇلار. تازا تازا آروادىنا وورولۇردۇ اوندان آيرىلمالى اۇلمىشىدۇ. بىلىردى اىزمەدە اۇتوراجاق. دىندىرن كاغاذ قلم اىلە سۇراغىنا گلەجك. اۇ قايىن آتاسىنىن آدىنا بىر وكالتنامە يازاجاق. اۇنۇن يازىسى دوستاقدا بىلگەدى. دادىسرا بو بىلگە اۇستۇندە بىر تامقا ووراجاق. قۇل باسمادان تامقا وورماقدان سۇنراكى اىشلىرى درىشلى بىلىمىردى. بو بىلە بىلىردى اۇندان سۇنرا ھر اىش قايىن آتاسىنىن بۇيۇنلادىر.

بىلىردى بو زمانەدە ھىچ قايىن آتا دورماز دوستاقدا كۆرەكنى اۇلسون. بو كۆرەكن دە شاھى سۇگمۇش اۇلسون. نە دە تىز قايىن آتاسىندان آجىغى گلېردى سانكى اۇ گۇج اىلە رحىمدىن وكالت آلىر آروادىن بۇشاسىن. بونلا بىلە يۇنگۇللۇك دويوردۇ. ئىلە بىل قاباقچادان قان باسقىسى قۇۋزانىب بۇغازىن بىر شى سىخىرىمىش. اىندى اۇرگى چۇخ ياۋاشىمىشىدى.

بىرچىندلى اىلە چىگىن چىگىنە گىدىردى. ئىلە دويور اۇنلا مىرتلانا بىلر. گرەك بو ياشاغا گۇستىرە ايدى بىلە دار آياقدا اۇز سۇيسورلۇغۇن*

۶۰ / تويدان سونرا نه اولدو

ساخلاييب. دئدى: آقاي نكهبان، بوردا پيللەنين آياغيندا دگيردى
دستبندين آچارى ايتدى؟

بير جندلى دئدى: آچار بورالاردا ايتمىيب. منيم آياغيم ايدى ميخا
بير دمير پاراسينا دگدى.

رحمت دئدى: ايسته ميسن قئييده سن؟

بير جندلى دئدى: بو سؤيوقدا؟ دلى اولموشام؟ گئدەريک نكهبانيه
بير زادينان آچاريق.

سونرا بير جندلى بير جمله ايله گؤستردى هله فيكرى گؤرؤش
اؤتاغيندا، دؤشن ايشلرين يانيندادى. سانكى داها اؤز قورجانليغين
ساخلايا بيلميردى:

- دؤغرودان ايستيسن آرواديوى بؤشوياسان؟

رحمت دئدى: البته. مجبورام. يازيق آروادى قارا گؤنه سالنمارام.
بير جندلى دئدى: بونون فيكيري همان باشدا ائلييه جاغيدين
گلميه سن زندانا!

- من كى ايسته ميردم گلم زندانا. منى توتدولار.

- سن كيمن مملكتين بيرينجى آدامينا يامان دئيه سن؟

- بير لحظه دلى اولموشدوم. قصديم يۇخ ايدى. اولار دا. عذر ده
ايسته ديم آنجاق قبول ائله مه ديئر!

- نه اولار سنده چۇخلارى تكين مأمور اولاسان؟

- بو ايشه يارانمايشام. يارانسئيديم سؤز يۇخ ايدى. منيم
مأمورلارينان ايشيم يۇخدو. آنجاق اؤزؤم مأمور اولانمارام!

- سن فقط يارانميسان مملكتين بيرينجى ادامينا توھين ائلييه سن!

يئتيشديلر گۇزتچيخانا. باساباس ايدى. كباب، ريحان ايله آيرى گۇگلرين قۇخوسو گليردى. آيلار ايدى بئله قۇخو رحمتين بورنونا دگمە ميشدى. بير زاد جانيندا ايت تكين تينجيخيردى. ائله دويدو معدەسى بيردن آغريدى. بللى ايدى افسرنگهبان ايله نچە نفر يۇرەسيندەكيلرە ائشيكدن كباب گتيريبلر.

ياديندا گلدى ايللر قاباق، «ميھن تور» ماشينينا مينمە ميشدن ائله اۇ كميتە دوستاغينين ھندەوريندە اۆتوروب ايكي اۆچ شيش دۇگمە يئميشدى. اۇنا ياپيشميشدى. ايندى آيلار راگو، قوم تۇپراقدان دۇلو قورو مرجى پيلوۋ، پئنير ايله ماشين چۇرگيندن سۇنرا كبايىن قۇخوسو معدە ايله بئىنينين سينيرلرين* قورجاديردى.

كبايىن دويغوسو گۇز قاپان داليندان لاپ چتين ايدى. سۇنرا ائله بيل تازا كبابى چۇرك آراسيندا آشيران افسر نگهبانين تانيش سسين ائشيتدى. اۆزۈ بيرجندلييه دئدى: دستبندى آچ. وور بو بيريسينه آپار ملاقاتا!

بللى ايدى افسر نگهبان اۇ بيريسى دينديرنين بويروغونا ايشلەيىر. رحمت بيرجندلينين سسين ائشيتدى: جناب سروان دستبندين آچارى ايتيب؟
- نمە؟

افسر اينانمادى. بيرجندلينين سسى يئنه ائشيديلدى:

- آچار ايتيب جناب سروان! زندانی آروادی ایله دانیشاندا دستبند
الینده ایدی. چارا یۇخ ایدی. آچانمادیق!

افسرین سسی پۇزقون اوجالدى:

- عجب مایماق آدامسان، نییه آچاری ایتیردین؟

- بیلمه دیم نه جۇر اۇلدو جناب سروان. بلکه بوردا قالیب!

رحمت ایسته دی قاریشیب دئسین گیربتده پیلله لردن چیخاندا
بیر سس ائشیدیب بلکه آچار گیربتده دۆشۆب آنجاق اۇز یانیندا
دۆشۆندۆ: «منه نه؟» باشدا بیر زادینان الیریمیزی آچاجاق. قاریشماسام
یاخشیدی.»

افسرین قیشقیرتیسین ائشیتدی:

- نه واخت مسئولیت اۇرگه شه جکسن! دستبندین آچارین
ایتیریمک اولار!

بیرجندلی دینمه دی. افسر نگهبان بیرینه بویروق وئردی گئدیپ
اۇیان بۇیانى آختارسین بیر قۇلباق تاپسین. سۇنرا دئدی:
- بیر سیمدن زاددان دا تاپ بو دستبندى آچاق.

کیمسه رحمته دئمه دی اۇتورسون. ائشیکدن کۆتک یامان سسی
گلیردی. کمیتەنین کئجه گۆندۆز ایشی ایدی. آنجاق گۆزتچیلر سانکی
بیر قفه ده اۇتوروب، پاپریز چکیردیلر. گۆلمه جه دئییردیلر. بیر ایکی
آدام گلیرلر. بیر ایکی آدام گئدیرلر. کیشی یانا «بویورون، سیزه
قوربان» سسی ائشیدیلیر.

رحمت بئله دۆشۆندۆ بونلار نه قدر بیربیرلرینه اۇزدندیلر*. مدیر
اۇتاغیندا اۇتوروب آمانلاشان، بویورلاشان اۇخول اۇگرتمنلریندن اۇزدن

ايديلر. نه قدر ده بير ساياق ايديلار. اۇلار كى ساواك بونلارى بو
بىرساياقلىغا گۆره سئچىپ.

تصميم توتسايدى دىندىرنىن سۆزۈنە ايپ آتدىرسىن، بو
آداملار ين سىراسىنا كئچردى. اۇنلارلا كباب يئىردى. دوستاقليلارين
ساققالىنا گۆلردى. اۆست اوتاكلارداكى سىخىنجا سسىن سايمازدى.
چاليشدى گۆز قاپان آلتىندان بير زاد گۆرسۆن. پئىنجگىن دۆگمەسى
ايله بۆيون شالين اوزون اوجون گۆردۆ آنجاق باشماقلارين گۆرنمەدى.
بىرجندلى ھردن سۇل الين ترپەدىردى. رحمتين ساغ الى ده اۇنون
داليجا بويان اۇيانا چكىلىردى.

بىرجندليه گۆره تانسىق بير دويغو تاپمىشىدى. ائله بىلىردى اۇنوندا
گۆزۈندە گۆز قاپان وار. اۇنون تكىن سسلردن باشقا ھر زادين آنلامين
گۆمان ايله بىلير. گئدن كىمسە قايتىدى. افسرين سسى رحمتين
قولاغىنا چاتدى:

– نه اۇلدو؟

– دستبند تاپانمادىم. آنجاق بير تىكه سىم گتدىم. بلكه بوندان
دستبندى آچا بىلىدىك.

افسر دئدى: امتحانى مچانىدى ولى فيكر ائله ميرم سىمىنن آچا
بىلك. سىم دستبندى آشئىدى دستبند دا دستبند دگىردى كى.
سىمى سالديلار قۇلباغا. نئچه يۇل بويان اۇيانا فيرلاتدىلار. رحمت
دويدو اۇنون جانيندا بير يارمالىق* ايشى گۆرۈرلر آغرىسى يۇخدو
آنجاق سسى وار. بير زامان يولداشلارينين بىرى بورون اگريلىك
عملين رحمتە تعريف ائلىردى:

«هر زادی ائشیدیردیم. بیهوشی موضعی ایدی. احساس ائلیردیم بدنیمی بیر اره اینین کسیلرلر آما آغریم یوخودو. فقط سۆمۆگۆمۆن جیز یلماق سسین ائشیدیردیم.»

رحمتده بیر گۆز قاپان ایله بایقین اولموشدو آنجاق اونون بایقینلیغی باشدان باشا ایدی آنجاق هر زادی دویوردو. اورگی ایسته بیر قیرپیم اوچون گۆز قاپانی گۆتۆرۆب هر زادا باخسین. اونون اولدوغون ائله اونوتموشدولار هئچ کیم اونون بو ایشین بیلمزدی. ایندی قولباق قۇلدان یا اوراجان اونون اوڑوندن اۇنملی ایدی آنجاق رحمت اورک ائلهمهدی الین قۇوزاییب گۆز قاپانی گۆتۆرسۆن.

سیمدن بیر ایش چیخمادی. رحمت گۆزو باغلی گۆزلهدی. قاپی آچیلیب، آياق سسی گلدی. آياقلارین قاروان قاروان سسی. بللی ایدی تازا دۇستاقلی گتیریلر. رحمت قوشقولو یئرده سۆرۆن آياقلاردان بیلدی گرک دۇستاقلی گتیریلر. گۆز لریندهده گۆز قاپان وار.

دۇستاقلینین آدین سۇروشولار. دئدی: شاهرخ هوشنگی.

افسرنگهبان دۇستاقلینی گتیرن گۆزتچیندن سۇروشودو:

- تشکیلاتیزدا دستبند تاپیلار؟

جواب یوخ ایدی. افسر نگهبان بویروق وئردی دۇستاقلینی قولباقسیز گۆرۆشه آپارسینلار. آنجاق گۆزله سینلر. ایکی نفری بو ایشه قۇشدو. بللی ایدی بیرجندلی او ایکی دانادان بیرى اولانماز ایدی. سۇنرا رحمت اوڑ دیندیرنین سسین ائشیتدی اوٹاغا گیریب افسر نگهبان ایله آمانلاشدی. سۇنرا دیندیرن بیر نفره دئدی رحمتین آروادی گتیردیگی شئیلری رحمتین الینه وئرسین.

رحمت دويدو بير نفر ياخينلاشيب رحمتين سؤل الين توتوب بير يئكه موشامبانين توتاجاغين وئردى الينه. رحمت آلدى. دويدو آغير بير زاددى. گرک، جانليق*، ايلک نوبه کیمی باغلاوا، پالتار، ديش ياغى.

افسر نگهبان بير نفره بويروق وئردى موشامبانى رحمتين اليندن آلسين سونرا دينديرنه دئدى موشامبا ايچينده کيلر يۇخلاناندان سونرا اۇنو رحمته وئره جکلر. سونرا آچارين ايتمگين دينديرنه دئدى سانكى دينديرن اۇزۇ بيلمير. دينديرن دئدى ايشى وار گرک گئتسين. آچارى تاپانماسالار گرک باشچيا دئسينلر. سونرا ساغ اوللاشيب گتتدى.

تلفونون توتماق سسى رحمتين قولاغينا چاتدى. افسر تلفونو توتاراق تازا گلن دۇستاقلييا ايزمه سئچدى. رحمت دويدو تازا دۇستاقلىدا گۇزۇ باغلى ايدى بير نفر اۇنو يۇل آپارير. اۇز يانيندا دۇشۇندۇ: قيرين ايلکين گئجهسى هر شئيدن چتيندى آنجاق ايلکين گۇنۇ اوندان دا چتيندى. بوردا کۆتك باشلانا. قاپى باغلاندى. افسر نگهبانين سسى تلفون آياغيندان گلدى:

- جناب آقاى حسين زاده. سلام عرض ائلهديم... چۇخ ساغ اولون... يۇخ. مهم مسئله دگير. آمما كيچيك بير مۆشكۆل قاباغا گليب... بعله... اختياريز وار.. يۇخ... او كى دۆزلدى .. بعله... ايستيرديم كيچيك بير اتفاقى خدمتيزه گزارش ائلييم... بعله... نگهبان رحمت شهير آديندا بير زندانينى ملاقاتا آپارميشدى... دستبندين آچارين ايتيريب. گئجدى اۇزۇده ... نه ايش گۆرك؟ ... بعله .. بعله... تيمسار

زندى پورونان تماس تاپاق؟ مۆمكۆندۆ ناراحات اۇلار... چۇخ ساغ اۇلون... اختياريز وار... گئجز خير.

رحمت حسين زاده نى تانيردى. قانسيز بير كيشى ايدى. قيسسا بۇى، هميشه پاپريز الينده، داز باش، كئجىنلى*، چىنقىرىق گۆز ايله. دىندىرلرلر بۇيۇگۆ ايدى. آنجاق رحمتين دىندىرنى دگيلدى. رحمتين دىندىرنى حسين زاده نين قاباغيندا شاخ دوروب، دال با دال رئيس رئيس دئيردى.

افسر نگهبان ايندى تيمسارين تلفون سايداغين توتوردو. رحمت زندى پورو تكجه بير يۇل گۆرمۆشدۆ. او دا ايكىنجى گۆنده سيخينجadan سۇنرا. اوجا بۇى كيشى ايدى، ترياكى اۆز، چۇخ آريق، قارا پالتار، قارا گۆز، چۇخ دا قارا قاباق. دىندىرلر زندى پورا اوستاد دئيردىلر.

رحمت دۇستاقليلاردان ائشيتميشدى حسين زاده ايله زندى پورون آراسيندا كميتەنى دۇلاندىرماقدا چكىشمه وار. زندى پور بير ايكي سۆز رحمتدن سۇروب بۇشلاميشدى آنجاق دۇستاقدا اۆزلر هئش وخت دۇستاقلىنين ياديندان چىخماز. ايندى افسر نگهبان زندى پور ايله دانيشيردى:

- خانيم سلام عرض ائلىرم. مركزدن دانيشيرام. تيسمارينان كيچيك بير عرضيم واريدى. من افسر نگهبانام.

گۆزلەدى. رحمت دۆشۆندۆ بير آچارين ايتمگى نه ايشلر قاباغا گتيريردى. دىندىرلرلر بۇيۇگۆ ايله تيمسار زندى پورو دۆشكلىرىندن ائشىگه چكىلىرلر. گرک بويروق وئرهلر آچيلمايان قۇلباغا نه ائتمك

اۇلار. اۇلار كى بىرجندلى آچارى بىلە بىلە ايتىرىپ ياپارجا* ايندى گۇردۇگۇ ايشلىرى گۇرسۇن. افسر نگهبانين سسين ائشيتىدى:

- تعظيم عرض ائله ديم تيمسار... مركزين افسر نگهبانيام. چۇخ عذر ايستيرم حضرتعاليه مزاحم اولدوم. نگهبانلارين بىرى بىر زندانينى ملاقاتا آپارميشدى، شهربانينين قرارگاهيندا دستبندين آچارين ايتىرىپ... بعله. قوربان اوجور كى بويوروسوز تقصير بيزدندى. گئجدى. ايندى بويوروسوز نە ايش گۇرك؟

افسر نئچه اۇغراق سوسدو. بللى ايدى تيمسار زندى پورون بويورولارينا قولاق آسير.

- بيلميرم بئله ارهلردن زنداندا تاپيلار يا يۇخ. آنباردار انبارين قاپيسين باغليپ گئديب. آما بيز اۇز تلاشيميزى ائله ريك. بعله. .. فيكر ائله ميرم اوجور آشماق اۇلسون... بعله قوربان. چۇخ عذر ايستيرم گئجه نين بو واختى تيمسارا مزاحم اولدوم. زندانينين آدين بويوروسوز؟ رحمت شهير... اۇزۇز بويورموشدوز... يۇخ قوربان... چشم. حتماً. ارخئين اۇلون حل ائله ريك. امريز يۇخدو؟ گئجز خير تيمسار.

سۇنرا رحمت ائشيتدى قولاقلىق يئرینه قۇيولدى. رحمت دۇشۇندۇ گركدن قاين آتاسى جعفريه ال آتيب، جعفري زندى پورا دئييب، زندى پور حسين زاده يه، حسين زاده رحمتين ديندرينه، رحمتين دينديرنى تلفون ائله ييب آروادينا گلسين ارينينن گۇرۇشۇنە سۇنرا بو اتكلنمه لر، تلفونلار، امنيتى نظامى سىرالاردان كئچمه اۇنو آرواديندان آيريلماغا يئتيريب. آرواديندان آيريليب بىرجندلينين كبينه گئديب

همان گيزلين بيچيمده هاميني قاريشديران قۇلباق ايله. بو تئزليكه قۇلباق بير درين، غيبي، طبيعتدن قيراق آنلام تاپيب.

رحمت آرواديني يادينا دؤشدؤ. ساغ الينى دؤگؤنلهدى. بير جندلى اليين چينقىريق ترپنيشين دويدو. قۇلباغى ترپتدى. افسر قۇلباغين سسين ائشيتدى. نيه كي بيردن قيشقيردى: اۇغلان گئت بير دانا داش تاپ گتى.

رحمت ائشيتدى بير نفر قاپيدان چيخدى. سؤنرا ائشيتدى يئنه تلفونلا سايداق توتور. افسرين سسين ائشيتدى. بو يۇل افسر سايقسيزليقلا يامان آتايانا دانيشيردى:

- سلام. نئجه سن؟... غذا يئديز؟... هن بيزده بوردا بير شئى يئديك... منه بير آدام تلفون ائله مييب؟ ... شاهين مشقارين يازيب؟ ياخشى، باخ گؤرؤم. حبيب خان تلفون ائله دى دى اؤنا زنگ ووررام. يۆز يۇل سنه دئميشم قۇيما اوشاقلار چيخسينلار ائشيگه. شهر دؤلودو اوشاق قاپانينان... بوردا مامورلارين بيرينين اوشاغى اۇغرولويوبلار... ياخشى؟ ياخشى؟ ... دا نه دئيردى؟ سحر گؤرم... خدا حافظ.

رحمت دؤشؤندؤ بو دانيشققلاردا اؤزليکجه اوشاق قاپان سؤزلىرينده اؤزده كي آنلامين داليندا آيرى بير آنلام گيزلنيب. گؤره سن اولاردى اؤ دا آروادينا تلفون ائلييب زهره يه دئسين: سحر سن گؤررم؟

اؤنون بير تصميمى ايله آروادى بير آجىلى خاطيره يه چؤنمؤشدؤ. رحمت دؤشؤندؤ هئچ وخت آرواد ايله بو ديل ايله دانيشمازدى. افسر بير زادلارى آروادينا دئديرتميشدى. رحمت آيرى بير ديل ايله

دانيشاردى. سحر آروادين گۇرن بير آدام نيه گرک اۇنلا او جور دانيشسين؟ افسر سانكى اۇز قۇماريق* ايله دانيشيردى.

بير نفر ايچهرى گيردى. ائله بيل داش گتيرميشدى. رحمت ائله بيلدى گۇز قاپانلى جزئياتى گۇز قاپانسيزدان ياخشى گۇرۇر. ايندى گۇز قاپان ايله سانكى اۇتاغين بير ايچهرى قاشى واريىدى. سانكى اۇزلر ياخينلىق گلميشديلر. دۆز اۇنون باشى يۇرهسينده اۇتوروشموشدولار. گۇز قاپان اۇلمايىندا تىكجه كلىياتى يانى اۇتاكلارين، آداملارلا اۇنلارين قيريملارين كلى بير دۆزگۆسۆن گۇرۇردۇ. هر شى يئرینه ايدى بونا گۇرهده گىرچك ياشايشين دۆزگۆن اۆزۆ اۇلان بير تابلو تىكىن اۇلمۇشدۇ. آنجاق گۇز قاپان ايله شئير ايله آداملار تخیلى، عاطفى يۇخسا حسى بير بيچيم تاپيرديلار.

دانيشان آدام اوزون، ديرى، آغيزيندان يئكه، حتى اۇتاقدان يئكه بير ديل تاپيردى. گئديب داشى گتيرن آدام بير ايشلرى سئيزدى رحمتين گۇز قاپانى اۇلماسايدى اۇ ايشلرى قانمازدى. دويدو افسر قالخيب ياخينلىق گلدى. باشقا آداملار دا اۇنا ياخينلاشيبلار. ايندى بيرجندلى ايله اورتاق تجربهنين سۆنو، داشين چيرىماق ايله ايكي قۇلباغين آراسيندا دمير ايلگيسينين قيريلماق ايله بللهنهجك.

رحمت ايله بيرجندلينين الين آتيشقانىنى داش هئرهسينه يان يانا قۇيدولار. رحمت هر قيرپيم دويوردو داش ايكي قۇلباغين آراسينا دگمك يئرینه بركدن اۇنون بارماقلارى اۆستۆنه گلهجك. هر قيرپيم داش آلتيندا بارماقلارين سينماغين گۆزلهيىردى. داش دمير اۆسته

ياتدى. ائله بيلدى ساغ چيگينلرى باشاجان سارسيدى. سونرا بيرجندلينين سسين ائشيتدى:

- جناب سروان! جناب سروان! ددم ياندى! ددم ياندى!

اؤزؤ داشى دميره گوپسهين افسر دئدى:

- عيب ائله مز ددن يانسين! نييه آچارى ايتيردين؟

يئنه داشى بركدن دميره گوپسهيدى. رحمت اؤزؤن يازيلميش*

اليه تاپشيرميشدى. همان سارسينتيني دويوردو. سونرا ائله بيلدى بيرجندلى الين چكيب او بيريسى اليه آلدى. رحمتين ساغ الى ده سؤل الين اوغان بيرجندلينين ساغ اليه سارى چكىلدى. بيرجندلينين ناراحتليغي لاپ چوخ ايدى. رحمت بو ناراحتليغي بيرجندلينين گؤزؤندن بيليردى.

بئله دويوردو گرک بيرجندلينين ناراحتليغين قاباغين آلماقدان اؤتور، اونون دا گؤزونه بير گؤز قاپان وورسونلار نجه كى اتارلى يئردن اتى كئچيرتمك اوچون گؤزلىنه بير پارچا ساليب تكجه اياقلارين يول آپارارديلار. افسر داشى قيراغا آتدى. رحمت بئله دويدو افسر اومسونوب. اوتاقداكى آداملار اومسوندولار. هله اؤزلىن دوروشوغو رحمتين بئنينده آيرى دؤزگؤ تاپميشدى. ايچهرى قاش باشقا قاش ايدى.

رحمت بيردن افسرين سسين ائشيتدى. چوخ اومدوران گؤرسه نيردى انجاق يامان اتارلى سؤزلر دئيردى:

- نه جؤردؤ گؤللە اينن حلقه لرین آراسيندا كى دميرى ووراق؟

رحمت ائله بيلدى افسر ظرافات ائليز آنجاق افسرين دئيشينده
ظرافاتدان بير ايز تاپمادى. اورگينين ميلابى ايچينه دؤشدؤ. بيرجندلى
دئدى:

- جناب سروان دگر اليمه! دگر اليمه!

افسر دئدى: قۇرخما. قۇرخما. ائله وورروق بيرينين الينه ده دگسه،
سينين الين اولماسين، رحمتين الى اولسون. بير آدام كى او اورگينين
مملكتين بيرينجى مقامينا توهين ائلهدى، مانعى يۇخدو الينه گؤللە
دگسين.

رحمت قيرى قۇلاي گؤردؤ. دئدى:

- جناب سروان من نئچه يول ائله ديگيم غلطن عذر ايسته ديم.
اينديده بير حيرصلنمەنين تاوانين وئريريم. تازا حتماً بو دستبندن
آچماغا ياخشى يۇل دا وار.

بيرجندلى رحمتين سؤزلىرى ايله تاپيشلاندى:

- حتماً جناب سروان. دؤز دئيير. حتماً ياخشى يۇل وار.

آنجاق ائله بيل افسر كيمسەنين سؤزونه باخميردى. رحمت بئله
دويدو افسر قالخيب اونون قاباغيندا داياييب. بيرجندلى يالوارجا دئدى:
- جناب سروان! بو ايشى گؤرمؤيؤن. سن آلاله بو ايشى گؤرمؤيؤن!
اؤزگهلردن سس چيخميردى. بيرجندلى ده سوسدو. رحمت بئله
دويدو دؤشن اتفاق او دؤزن سيخينجانين بير بؤلؤمؤدؤ. آنجاق هله
قۇلباغ گؤللە وروماغى گيرگين توتموردو. حتماً گؤز قاپانسيز آداملار
اونو ساريميشديلار.

رحمتين قۇرخوسو اۇندا گئىرچىكلندى ائشيتىدى افسر گۆللەلەرى
قۇيدو تاپانچايا، گلن گئىدنى چكىدى. سۇنرا بىردن دمير لولەنى دۆز اۋز
گۆبىگى اۆستۆندە دويدو. افسر دئدى:
- آقا معلّم، بو لولەنى چشم بند داليندان احساس ائله مك اۇلار.
مگه يۇخ؟

دۆز ايدى. افسر دئدى: ايندى ايكيزده الليرىزى قۇوزويون!
رحمت افسرين بو يروغونا بيرجندىليني قويروغونا الين قۇوزادى.
افسرين سسى يئنه ائشىدىلدى:

- الليرىزى بيربيريندن اوزاقلادين! اوزاقلق، اوزاقلق!
رحمت الين اۋز باشينين اۆستۆنه سارى چكىدى. بيرجندىلە ده الين
اۋزۆنه سارى. رحمتين تىكجه اومودو بو ايدى بيرجندىلە دىنميردى.
سىزىلداميردى. زيرىلداميردى. دۆشۆنۆردو افسر گۆزلر ايله بيرجندىلە
ايله قوروشوب اۋ خبرسىزدى. افسر ماشانى چكىدى. رحمت بئله دويدو
بير گۆللە اچىلدى. دۇغرودان گۆللە اچىلدى. آنجاق بئله يىلدى
گۆللەنين آماجى قۇلباغين چيغريغى دگيل.

هامى گۆلدۆرلر. حتى بيرجندىلە. رحمت بئله دويدو اۋزگەنين
گۆلۆشۈ اۋ تىزلىكجه آنلاماقدان ظالمانه دير. رحمت الين آشاغى
گتيردى. بيرجندىليني الى ده آشاغى گلدى. رحمت يئره اۆتوردو.
بيرجندىلە ده اۋنون داليجا، اۋنون قۇيروغوجا يئره چكىلىپ اۆتوردو.
افسرين گۆلۆشۈ قورتولموشدو. دئدى:

- يۇخ، ايكى دانا ايت تىكىن ايشگىللىنيلر. آيىرماق اۇلماز.
بير آزدان دئدى: سن دا گرک بو گئجه رحمتين سلولوندا ياتاسان!

رحمت بئله دويدو خطا باشدان سؤووشوب. بيرجندلى ايستهدى
ديللنسين آنجاق افسر بركىدى:

- سن كتدلى كۆپك اوغلو آچارى ايتيرمه سئيدىن ايندى راحت
ايدىن. گئدردين ائويوه!... ايندى يولا دوش رحمتين سلولونا. سحر
ساعات سگگيز بير آدام تاپاريق گليب دستبندى آشسين!

بيرجندلى قالخدى. رحمتين الى حيرص ايله اؤسته چكىلدى.
رحمت ده قالخدى. بيرجندلى آچىقلى ايدى. رحمت بويان اويانا
چكىليردى. سانكى بيرجندلى آچيغين اؤنون باشينا بؤشالديردي.
گؤزتچيخانانين قاپيسيندان چيخديلار. گئتديلر گيربته. گيربتدن
گئتديلر بيرينجي تۆرمه يه اوردان ايزمه يه.

رحمت دؤستاغين بو بؤلومؤن جغرافياسين گؤزؤ باغلى دا اؤخويا
بيلردى. بيرجندلى آچىق ال ايله ايزمه نين قاپيسين آچدى. گيرديلر.
بيرجندلى الين اوزايدىب گؤز قاپانى رحمتين گؤزؤندن گؤتوردؤ.
تۆرمه چى ايزمه نين قاپيسينا سارى گلدى. ايستيردى قاپينى باغلايىب
گئتسين، گؤزؤ بيرجندلييه دؤشدؤ.

بيرجندلى آچىقلى ايدى. رحمت ايندى گؤردؤ بيرجندلينين
گؤزلرى قيزاريب. بيرجندلى گؤزتچيه دئدى:

- بيزيم شانسيميزى گؤرؤسن؟ آغانى آپاردىق آروادين گؤرسون
اؤرؤمؤزده زندانى اؤلدوق.

سؤنرا الين قووزايىب، قۇلباغى گؤستردى. همان تهرانلى گؤزتچى
اؤلان دئدى:

- بو كۆپك اۇغلولار كلكدیلر. هامیسی بو اۇزلرین روشنفكر بیلن آغلاردادی. بولاری وئرلر منیم الیمه اۇلاردان بیر روشنفكر دۆزلدهرم آشلارینین اۆستۆنه بیر قاریش یاغ دورسون.

سۆنرا سۆرۆشدو: نییه بئله اۆلدو؟

بیرجندلی دئدی:

- آچار ایتدی. بونوندا تقصیری دگیردی. اۆز تقصیریم ایدی.

رحمت دۆشۆندو یئنه یاخشیدی بیرجندلی اۆز تقصیرین بۆینونا آلیر. تهرانی گۆزتچیدن سۆرۆشدو: سرکار دستشویی اجازهسی وئریسیز؟

تهرانلی گۆزتچینین گۆلمگی توتدو. دئدی:

- نه جۆر ایستیسیز ایشلریزی گۆرهسیز؟

رحمت دئدی:

- بیر جۆر ائله ریک سرکار. بیر الی ده بعضی ایشلری گۆرمک اۇلار. تهرانلی گۆزتچینین چۆپور اۆزۆ گۆلمکدن قیریش قوروش اۆلدو. دئدی: بیر الی ایشه مک؟ چۆخ تاماشاسی وار. گلین گئدین! من ده گلیرم. ایستیرم سیزی تاماشا ائلیییم.

گئتدیلر قۇوالاتا ساری. همیشه کی تکین قۇوالات پۇخدان داشمیشدی. سۇل ال ایله تومانینن دۆگمه لرین آچدی. بیرجندلی ده بو ایشی گۆردۆ. دۇستاقلی دۇستاقچی یان یانا دوروب ایشه دیلر. دالاریندا دوران تهرانلی گۆزتچی گۆلۆردۆ.

رحمت الین چۇغان سو ایله یویوب، سۇل الی ایله سو ایچدی. بیرجندلی ده الین یودو سۇنرا سو ایچدی. ایزمه یه ساری قاییتدیلار.

تهرانلی گۆزتچی دالاريجا گلدی. ايكیسی ده ایزمه یه گیررکن،
گۆزتچی بیرجندلییه دئدی: ایستیسن قاپینی آچیق قۇبوم؟
بیرجندلی دئدی: یۇخ! ساغ اۇلون. یۇرولموشام. ایستیرم یاتام.
تهرانلی گۆزتچی گۆز ووردو: خۇش یوخولار گۆره سیز!
بیرجندلی گۆلۆمسەدی. رحمت دینمەدی. تهرانلی گۆزتچی
ایزمەنین قاپیسین باغلایب، گئتدی. بیرجندلی دئدی: اوزاناق!
رحمت دئدی: چۇخ یاخشی!

بیرجندلی الین اوزادیب رحمتین بوجاقدا دۆشن ایکی ادیالین*
گۆتۆردۆ. ايكیسی ده یان یانا اوزاندیلار. رحمت سۇل الدە، بیرجندلی
ساغ الدە. قۇلباق دا آرالاریندا. ادیاللاری بیربیرین اۆستۆندە دۆلتیدیلر.
دۇستاقدا دۇستاقلیلارین اجازەلری یۇخ ایدی بیر ادیالین آلتیندا
یاتسینلار. آنجاق بو یۇل قۇلباغا گۆره ایزمه داشلارین بیر دۇستاقلی
یۇخ بیر امنیتی گۆزتچی ایله استثناء قۇیماق اۇلاردی. رحمت
ایرکە سیز سۇروشدو:

- نییه آچاری ایتیردین؟

بیرجندلی دئدی:

- من ایتیرمەدیم. اۇزۇ اۇزۇنە ایتدی. دۆشدۆ قارین اۆستۆنە.

رحمت دئدی:

- یۇخ! دۆز دئمیسن. من دۆشمگین سسی یادیمدادی. دۆشدۆ
داشلارین اۆستۆنە. سنە دە دئدیم بیر شئی دۆشدۆ. آنجاق سن قولاق
وئرمەدین. قئییدن باش دا سنە دئدیم گینه قولاق وئرمەدین. ایندی
گرک ناراحتلیغینان یاتاسان!

بیرجندلی دئدی: یانی سن دئیسن من بیلە بیلە بو ایشی گۆردۆم؟
رحمت دۇلاب قوردو: بیلیرم کی بیلە بیلە آچاری ایتیردین. آنجاق
بیلیرم نییه بو ایشی گۆردۆن.
بیرجندلی دۇلابا دۆشدۆ: هن دۆز دئیسن بیلە بیلە بو ایشی
گۆردۆم.

- آنجاق نییه؟ نییه بو ایشی گۆردۆن؟
- بیلیرم. اۆزۆمدە بیلیرم نییه بو ایشی گۆردۆم.
رحمت آرخایین دئدی:
- بیلە بیلە بو ایشی گۆرسن حتماً بیلین بو ایشی نییه
گۆرۆسن؟

بیرجندلیدە بیر آدامین حالی واردی حاضیر ایدی آچینسین
آنجاق اۆزۆدە بیلیردی نییه گرک آچینسین. بیر آز گیج
گۆرسەنیردی. دئدی:

- اینان بیلیرم نییه بو ایشی گۆردۆم.
رحمت بیرجندلینین سۆزلرلە وئردیگی چالیمدان* فایدالاندی:
- حتماً بیلین. ایستهمیسن دئیەسن آنجاق من ائله باشدا بیلدیم
بو سن ایدین آچاری ایتیردین. بیز بیربیریمیزدن آیریلیمیاق.
بیرجندلی دئدی: باشدا بو ایشی گۆردۆم آنجاق بیلیرم آخیری
بئله اولار، اۆزۆمدە سنین تکی زندانلی اۇلارام.

رحمت فیکیرلشدی یاخشیدی اونو بو ایشدە اۆز حالینا بوراخسین
اولارکی اۆزو ایستەدی سۆزلرین دئسین. سۆزۆ تکهجه بیر آز دگیشدی:

- آنجاق بۇيۆك خطا باشيميزدان سۇووشدو. آز قاليردى اۆلك.
افسر نگهبان دۇغرودان گۆللە آتدى!

بیرجندلی دئدی:

- همان اولدن ایستیردی گۆللە آتسین منه گۆز ووردو بيلمیردیم
ایستیر گۆیه گۆللە آتسین.

رحمت دئدی: ائله او دا خطرلیدی!

بیرجندلی دئدی: ووردو سقفین بوجاغینا. بیر دینقیش گجیندن
قۇپدو. خطری یۇخ ایدی!

رحمت دئدی: منیم کی باغیریم چاتدادی.

سۇنرا سۇروشدو: مگر افسر نگهبان زنداندا گۆللە آتابیلر؟

بیرجندلی لوغاز ایله دئدی: زنداندا بازجولارینان افسرلر هر ایش
ایسته سهرلر گۆره بیلرلر. هئش کیم اولارا سنه نه دئمز!

سوسدولار. رحمت بئله دويدو بۆتۆن گئجه نی یاتانمایاجاق. بونو
دۆشۆنه جک بیرجندلی گۆزتچی نییه ایسته ییب اونا بو جور
ایشگیلنسنین. ساققیزلیقلاری آغیریردی. آیقلاری بایقین
گۆرسه نیردی. همدە آج ایدی. قۇخوسو بئنینده بورولان کبابی
دۆشۆندۆ. ایرکەسیز دئدی:

- کاش او کبابلاردان ایکی شیشی بوردا اولاردی!

بیرجندلی بۆتۆن آیری شئیدن دانیشدی:

- نییه ایستیسن آروادیوی بۇشویاسان! فرض ائله اوچ دۇرد ایل
زندانا سالدیلار. آداملار واردیلار حتّی اؤن ایل ده ارلرین گۆزلرلر!

رحمت دئدی:

- بىر آدام كى قات قارىشىق وضعى وار گر كى آروادى اۇلماسين!
بىر جندلى سۇرۇشدو: نىيە بس آرواد آلدىن؟

رحمت دئدى:

- اۇنو آلاندا قات قارىشىق دگىردىم. هر شى ياخشى
گۇرسەنىردى. فيكىر ائلىردىم عۇمرۇمۇن آخىرىناجان بىر دبىر
قالاجام. ايكي اوچ اوشاق تاپارام، اۇلارى بۇيۇدەرم آنجاق روزگاردى
دا. آدامىن اۇز الينده دگىر. آدام هر واخت ايستىر قارىشماسين،
قارىشىقلىق گلير اونو تاپير.

ايستىردى دئسين قارىشىقلىق اوندان دگىل بلكه اۇنو دا بلهين
آيرى زادداندى. ايستىردى تارىخ، اجتماع، جامعە ايله آداملارين
آراسيندا ايلگىلرينه گۇره بىليم تۇرباسين بىر جندلىيە آچسين. بئله
دويوردو بىر جندلى بو فلسفه توخوماغا، سياست توخوماغا حوصلەسى
يوخدو. اۇنون اۇزۇنۇن دە بو سۇزلره حوصلەسى يۇخ ايدى. آنجاق اۇ
اۇلدوغو دورومدا گر كمز بو يئكه ايشلردن دانىشايدى. بىر جندلى دئدى:

- بىر شى دئيرم آجيغىوا گلمز كى؟

رحمت قورجاندى: هر نه ايستيسن دى!

بىر جندلى دئدى: حتماً آجيغىن گلمز؟ آروادىوا گۇره دى؟

رحمت قورجاندى: يۇخ آجيغىم گلمز. دى!

ائله اۇ حالدا بىليردى آجيغىنا گلە بيلر. بىر جندلى سۇرۇشدو:

- بو گۇزلىكده آروادى هاردان اۇخلادىن؟

رحمت بىر جندلىنين سۇزوندىن يامان هويوقدو. ائله كه بىلمىردى

بىر جندلىنين سۇزۇندىن آجيغى گليب يۇخسا خوشلانىب. بئله دويوردو

دب دگيل بير ايرانلى كيشى باشقا كيشيدن بو جور ايشلره گۆره سۇروشسون. آنجاق اۇ ايليشين دورمودا هر دۇستاقچى لاپ اۇنلارين خيرداسى، اۇزۇن اۇندان بۇيۇك اۆستۆن بيليردى. اۇزۇنه حق وئيردى لازم اۇلان هر سۇرقونو اۇندان ائله سين. رحمت سۇروشودو:

- فيكر ائليسن آرواديم چۇخ گۆزلىدى؟

بيرجندلى چۇخ اۆركلندى. اۇزۇنۆن اۇزل چاليم ايله دئدى:

- اينديه جن بو گۆزلىكده بير زاد گۆرمه ميشم.

رحمت بئله دويدو بو قيرپيمدا آروادى هم بتر گۆزللشيب (اۇلدوغوندان لاپ گۆزل) هم ده بير «زاد» چۇنۆب دۆشۆب بيرجندلينين آياغى آلتينا. «زاد» دا بير اوزاق، باياغى، جيندا بير كيمليك وار. رحمت اوسانيردى ياشايشينين لاپ سايقين آدمى بئله باياغى ايمله نيپ*. ايسته دى بيرجندلىنى يانديرسين آنجاق بيرجندلينين اۆرگين يانديرماق اۆچۆن حاضيرلاديغى سۆزو دئيركن، اۆرگى اۇز حالينا دا ياندى:

- من ده بونا گۆره آلديم كى اۇ واختاجان اۇ گۆزلىكده آرواد گۆرمه ميشديم.

«زاد»ى گۆتۆرۆب يئرینه «آرواد» سۆزۆن قۇيموشدو. آروادى بو دانيشيغا قولاق آسسايدى، نه دئيردى؟ بيليردى گله جكه آروادين گۆرسه ايدى هئچ واخت بو دانيشيقدان اۇنا دانيشمازدى. بئله دويدو اۆست اۆسته كندليلايله شهرستانليلا ساوالدى آروادلارى گۆزل بيلرلر. بيرجندلى ده بونا گۆره آروادين گۆزل بيلير. آنجاق بيليردى ايش بوندا دگيل.

بیرجندلی هوشلو ایدی. آروادینین گۆزلیگینده قوشقو یۇخ ایدی.
بو ساوادا ساوادسیزلیغا ایلگیسی یۇخ ایدی. بیردن بئینینه بیر فیکیر
چاتدی.

- من باجیوا گۆره بئله دانیشسایدیم خۇشون گلردی؟

- منیم باجیم یۇخدو!

- ننه وه گۆره نمنه؟

- ننم اۇلۇب!

- آروادین دا کی یۇخدو؟

- یۇخ!

- بلکه بیر نفر اۇلا اۇنو سئوه سن؟

- اۇ جۆر یۇخ ولی بیر نفر وار.

- یاخشی بیر گۆن اۇنو گۆرسم سنه دئسم یاخشی زاددی یا گۆزل

زاددی. خۇشون گلر؟

بیرجندلی اۆستۆنلۆکلە دئدی: سن اۇنو هئش وخت گۆرمه سن؟

- نییه؟

- چادرالی آرواددی!

بیرجندلی بیر قیریپیم سونرا دئدی:

- من کی بیر شئی دئمهدیم. من دئدیم آروادین گۆزلدی. تازا

بوندان سؤرا اۇ آرواد سنین آروادین دگیر. مگه دئمهدین ایستیسن

بۇشویاسان؟

بیرجندلی بیر ساده کندلیدن چۇخ هوشلو گۆرسه نیردی. رحمت

سۇرۇشدو:

- نئچه ايلدى تهراندا سان؟

- اؤن بئش ايل.

- نه جور اولدو بوردان باش چيخارتدين؟

- سنه نه؟

- ياخشى، كنجكاو اولدوم! حقيم يوخدو؟

بیر جندلی اؤز ياشايشين خلاصه ائلهدى:

- انا م كى اؤلدو، گلدیک تهرانا، جنوب شهرده ميداندا ايشلهين

بۇيۇك قارداشيمينان. اؤنون يانيندا ميداندا بۇيۇدوم. اؤلمه ديريل

ياشاماق. اؤن دؤرد ياشيندا ايديم ضامندار مندن آيلمازدى. اوچ دؤرد

نفرى شيله كۆت ائلهديم. داداشيم دئيردى «اوغلان وورالار اؤلدورلر

سنى!». بير گئجه اوچ دؤرد نفر ميدانين جوان حامبالاريندان

تؤكؤلدؤرلر باشيما. آغاجينان اييينن. منى يامان ووردولار. اوچ دؤرد

گؤن سؤرا بيرين اله سالدیم. پيچاغى سالدیم قارنينا دؤلاندیرديم.

قارين باغيرساغين تۆكدؤم ائشيگه. اكيلديم. آلتى آى سؤرا توتدولار.

«سنگلج» ده. طرف اؤلمه ميشدى آنجاق منى باسدیلار قازاماتا. ايكي

ايل دارالتأييده قالديم. ايكي ايل زندان قسرده. زنداندايديم دئدير

دولته ايشلييه بيللم. ايندى نئچه ايلدى بوردويام. زندانيمي

باغيشلاديلار. ائله بيل قۇلو زوربا آداملارا بو سؤزلرى دئميشديلر.

رحمت بونلارى ائشيتجك تانسیق بير دويغو تاپدى. نئچه ايل

قباقي قزوئين زلزلهسى يادينا دؤشدؤ. زلزله دؤز اؤرانى اؤنون

خانوادهسينين ياشام يئرین ووردو. آتا آناسى ايکيسى ده اوچقون

آلتيندا قاليب اؤلمؤشدؤلر. باجيسى دا ار ايله ائولرينده قالميشدى

اوچقون آلتيندا. ايكيسى اؤلموشدولر. جمدكلرين اوچقون آلتيندان چىخارديب قويموشدولار او بيريسى جمدكلرين يانينا. يئرين بير تريشمك ايله هميشه ليك يالقيز اؤلموشدو. باجيسى ايله آتا آناسينين ائولرى آراسيندا اوچقونلارين اؤستونده يئريپ يئر گؤيؤ سؤگوردؤ.

بير اوشاغين سسين آياغى آلتيندان ائشيتميشدى. تله سيك آلاغين باشلاميشدى قازماغا. قازديقجا اوشاغين سسى گؤجلنميشدى. بيردن بيره اوچ دورد سينيچ چيگ پالچيغى گؤتورندن سؤنرا بير گؤگ گؤز اوغلانين تۇز باسمىش اؤزؤ گؤز قاباغيندا گؤرسنميشدى. اوغلانين اؤن ياشى يۇخ ايدى. او دا خانوادە سسين الدن وئرميشدى. رحمتين آتا آناسين ياخشى تانيردى.

يؤللەميشديلار دارالتاديه. بللى دگيلدى نيه. كئچن ايل بو زامان بو اوغلان «گام نو» اؤخولوندا گؤرؤشؤنه گلتميشدى. اؤزؤن تانيتديريب ياريم جاهلى ديل ايله رحمتە ساغ اؤل دئتميشدى. رحمت اؤزوندن اوجا اۇلان بو اوغلانين گؤرؤشؤندن يامان سئوينميشدى.

گؤزل اؤز تاپميشدى. چليملى گؤزلر، چكيك بورون، دؤلو دوداقلار. رحمت دئتميشدى ياشاغا بير چاي گتيرسينلر سؤنرا بئله سى سؤروشموشدو نه ايش گؤرؤر. يانلاريندا كيمسه يۇخ ايدى. اوغلاندا بئله سى دئتميشدى:

- ساواكدا ايشليرم. «اوين» ده.

ائله بو. رحمت دؤشؤنمؤشدؤ «كئشكه قيچيم سينايدى بو اوغلانى او دئشيكدن چىخارتمايديم». ايندى ده رحمت دؤشؤنؤردؤ. بيردن بو آداملار قزوينين تريشميش كندلريندن، بيرجنددن، جنوب شهر ترهوز

میدانیندان، تهران، تبریز، مشهدین زورخانالاریندان باشگاهلاریندان یوللارین اگیب اورتاق بیر یازیلیمیش تاپمیشدیلا. اۇغلانین اۆزۆ رحمتین گۆز قاباغیندان ایترکن، دۆنۆب ساغ قۇلونون اۆسته دۆشۆب، بیرجندلی گۆزتچیلینین اۆزۆنه برلدى: مندن نه ایستیسن؟

ائله بو سۆزۆ دئدى سانكى گۆزله ییردى بیرجندلی دئسین «روحوو ایستیرم. ایستیرم روحوو منه ساتاسان!».

آنجا ق بئله سۆزۆ بیرجندلیدن ائشیتمه‌دی. بیرجندلی دئدی:
- هئش زاد بابا. هئش زاد! من نه چی ام سندن بیر شئی ایستیم!
رحمت دۆشۆندۆکجه عاغلی بیر یئرہ چاتمادی. تهرانلی گۆزتچی تکین بعضی آداملارین ایپی قیریقلیقلاری قیریملا ریندا یانسار. سانکی اؤ چیچک توتمودو ایچهری کیفیرلیگی ائشیک پیسلیگینه قیرماشسین.* آنجا ق آدام نئجه بیلر میدان حامبالینین قارینین سۆکۆب، دیلر دارالتادیب ایله قصر دۆستاغیندا قالیب دیبده ساواکدان باش چیخاردیب سۇندا قۇلباغین آچارین ایتیریب، ایندی اۇنون آروادینین گۆزلیگین اؤگن بو بیرجندلی گۆیچک یاشاغین بئینینده نه کئچیر؟ گۆره سن دۇغرودان یاشاییش بوروشوقدو یا بو قیرپیمدا بوروشوق گۆرسه‌نیر؟

دۇغرودان آداملارین اۆزۆ اۇنلارین ایچهریلریندن بیر زاد گۆسترمیردی. اۇلارکی بو گۆیچک یاشاق، چۆپور تهرانلی گۆزتچیدن، حسین‌زاده‌دن، زندی پوردان، باشقا دیندیرنلردن، اؤز دیندیرنلریندن، آیاغین سیخینجا اؤرکه‌سینه باغلایان یاشاقدان چوخدا ایپی قیریق‌دی.

رحمت نئچه اۇغراق قاباق بئله دويوردو اۇلاركى سۇندا بيرجندلينين الين اۇخويا بيلر آنجاق بيرجندلينين اۇووجو بير قيريشسيز باجاسيز بركدن بير يوموروغا چۇنمۇشۇدۇ. رحمت اۇنونلا هم اۇز دۇنياسى هم اۇزگه لرلر دۇنيالاريندان اۇزگه لشيرودى. گۇزتچيلرلر، دينديرنلرلر، ساواكيلرلر، باشقا دۇستاقلييلرلر دۇنياسى، آوراد ايله قاين آتاسينين دۇنياسينا، ايللر تانيديغى اۇگرتمنلرلر دۇنياسى، بئجرتديگى اۇنلارلر چۇخوندان دريشلى، اۆرگه ياتان خاطيره لرى اۇلان اۇگرنجيلرلر، اۇنلاردا درس اۇخودوغو دانشسرا، ائولر، تيكيكتيلر، اۇخوللار، خياوانلار ايله ميدانلار اۇنا اۇزگه لشيرديلر.

گۇره سن بو تئزليكه تاي كسدى، آيلار آغرى اينجى چكمك، آرواد ايله اوزاقلاشماق، بۇشانماغين گئچك آتارى، آجى قۇرخولو گلجك، اۇز دۆزگۆن ايزين اۇنون بئنينده قۇيوشدولار.

بيليردى قۇجالير. بو ياشدا قۇجالماغين اۇزل آنلامى وار آنجاق بو آنلام دۆزلى گۆزلى آنلام ايدى. اۇ چكديگى نيسگيلى هر كيم چكسه ايدى قۇجالاردى. آنجاق ايش قۇجاليقدان اويانا كئچميشدى. اۇلايلردى بيرى تئزدن قۇجالسين آنجاق بئنى ساغ قالسين.

بير ال تئشەنى باش گۆزۆنه وورودو. قاباقجا سانكى بير داش ايدى. بير تيكە، باياغى، زۇلاقسىز، بنيزسىز، اردمىسىز بير مرمر. باش گۆزۆنه دگن هر تئشە اۇنو دريندن سينسيديب اۇندان آزالديردى آنجاق اۇنون دۇزۇلمۇ، اينجيميش، سينسيميش كيمليگينه آرتيريردى. بو تئز دگن قۇجاليعين سادەليگينه دگيلدى. ايچەرى اينجيكلىر ائشيگە تۇكمك، اۇنا اۇلان ظۇلملرلر ائرينده درين، دۇزۇلمۇ، قارتيميش،

اسكىلىمىش اۆز يارادىردى. ايندى بىلمىردى بو اسكىلىتمەلردن باشقا داھا اۈنو نه گۆزلەيىر.

بىرجندلى قودوز گۆيچك ياشاق، بىر خىيىت روح تىكىن اۈنو ايجىدىردى. رحمتى اينىجىدن بىر اۈنملى مسئلەدە بو ايدى اۈندان قاباق ھىچ واخىت بىر كىشىيە بو بىلە ياخىندان ياپىشمامىشىدى. كىچىمىشە ھىمىشە بدنى كىشىلەر دىگمەدن چىكىنىمىشىدى. اوراجان كى ائشىك ھامامىنا گىدىب جان سۆرتىن گىلندە، رحمت تىرتۇپ جان سۆرتىنى ياخىنلىقىدا دوياركن دوروب شاخ اۋتورموشدو. سانكى توشمان جان سۆرتمۆردۆ آيرى بىر قىسدى واريدى.

ايندى نىچە ھفتە قاباقدان ايندىيەجن اوچ دۇرد يۇلدان چۇخ گۆرمەدىگى، اۈنچەلر چۇخ آجىمان گۆرسىندىگى بو كىشىيە ائلە باغلانىب الين قۇوزاسا اۈنون بدنين دۇغرودان يۇغاردى.

بىرجندلى گۆرتچىيە كىفير سۇنسوز بىر قاراتما* بۆتۆن بىيىنىنى اۋد ووروردو. اديال آلتىنا گىتمەمىشدىن قاباق، پالتارلارين چىخارداركن چۇخ گۆلمە ايدىلر سۇندا بىلدىلر بىرجندلىينين اۋرتۆشنىن* سۇل قۇلو ايلە اۋز پىنجىگىنين ساغ قۇلون چىخاردا بىلمىزلر.

پىنجك ايلە اۋرتۆشنىن قالانىن پىس كۆكدە* چىخارتدىلار. بدنلرين آراسين گۆزتچىينين چىكىنى ايلە اۋز پىنجىگى كىسدى. رحمت ائلە بىرجندلىيە قوشقولاىمىشىدى اۋز يانىندا اۋزۆن قۇروماق اۋچۆن جۆر بە جۆر قورقۇلار قوروردور.

بىرجندلى بۇينو يۇغون ياشاق ايدى. قالين قۇللار، اوجا بۇي، آغ قىرمىزى اۋز ايلە. رحمت بىر دىبرىستان باياغى اۋگرتمىن

دوروشوغوندايدى. سۆمۆكلۆ اۆز، بير آز يۇغون بوغ، دۇشۆنه ياخين كۆركلر، بير آز ياتيق انگ، اورتا بوى، قاسسىز* بوخون.

دانشسرادا اۇلاندا داغا چيخميشدى. بير ايكي يۇل بير جۆت دمبل آليب ائو گتيريب نئچه يۇل اۇنلارلا وورنوخموشدو. سحرلر دوروب، چالقاين* گتتميشدى. قۇللارينا قۇلتوقلارينا يا دۇشلىرينه گۆزگۆده باخميشدى.

نئچه يۇل سحر كلاسا گتتمه ميشدن قاباق هم درس اۇخوياندا هم درس دئينده، گنديب كلّه پاچا يئتميشدى. آيلار هر كلّه پاچاسيندان سونرا ائله بيلميشدى قارا جيگرى، بۇگرگى، معدەسى، قۇولوغو، خلاصه هر يئرى، رحمت تانيما دىغى يئرلر آغريير.

ديبدن باخاندا رحمت ايله بيرجندلين اساسى فرقى بير زاددا اۇزتلنيردى: بيرجندلى گۆجلۆ ايدى، رحمت گۆجسۆز. ايندى بيليردى پيس يئرده ايليشيب. ايكي اديالين آلتيندا آچيقجا اۇنلا آروداينين گۆزليگيندن دانیشان بير قول يابانينين يانيندا اوزايب، بير قارا قادا گۆزله يير.

توتولماغينين ايکينجى هفته ده باشينا گلن حادثه نين ياديندا دۆشدۆ. بير دينديرينين بۆرگه نه لرى قاتيشميشدى. اونون آدينى دگيشيك اۇخويوب گلמידيلر باشينا. آياقلارينين ياراسى هله تۇختاماميشدى. قابيرقالارى آغرييردى. بئله دويوردو اۇنورقالارين باشينا بير ايش گليب سانكى نئچه دانا ايرى قاريشقا اۇنورقاسينين* آشاغيسين بيرليکده ديشله ييرديلر.

الین اوزادیب دیشلنمیش یئرین قاشیییردی آنجاق اؤنموردو. آغری دگیردی بیر اؤرکۆ ایدی اؤنورقانی دیلرینده، قاشیدیقجا ائله اؤنجدادا اؤرکۆسۆ چۆخالیردی.

سؤراغینا گلیب آپاردیلار. اۆل بیلیردی ایش نه این کیدی. گۆن باتاندان اۆچ دۆرد ساعات کئچمیشدی. گۆز قاپانی ووروب گتیرمیشدیلر کمیتهنین ایکینجی قاتیندا، دیندیرمه اۆتاقلارین قباغینا. دایاندی. اۆشۆمۆردۆ آنجاق تیتیرهردی. هئچ واخت گئجهنین بو واختی دیندیرمگه گتیرمه میشدیلر.

چالیشدی گۆز قاپانین آلتیندان دیزلریله باشماقلارین گۆرسۆن آنجاق بورنون اوجوندان باشقا بیر شئی گۆرۆنمۆردۆ. تاپپادان بیر آدام بیر بۆش تۇرپا کیمی بیر شئی کئچیرتدی باشینا. اۆزۆده گلدی تۇربانین ایچینه. گۆز قاپانی گۆتۆردۆ.

بو آدامین اۆزۆ تکجه ایکی اۆچ بارماق رحمتین اۆز ایله آراسی وارایدی. آغیزی تریاک ایله آراق قاریشیق قۇخویوردو. رحمت بئینینده ایکی اۆچ نفر دیندیرنلرین اۆزۆن تۇربادا اۇنلا قایپانان* بو آدسیز هئیرهنین اۆزۆ ایله توتوشدوردو. ائله گلیردی هئچ بیرایله توتموردو. بو آدام دال با دال دئییردی:

- ایکی هفته دی سنی توتوبلار منیم سنن خبریم یۆخودو. بیر ایلدی سنی آختاریرام. ایندی دی «بهرام سپهر» هاردادی! اۇننان قرارین وارایدی. قرار باشینا گلمه دی. گرک دئیه سن یۆخسا اۆلدۆررم. تۇربادا بۇغولوردو. دال با دال دئییردی:

- آغا سيز منى آيرى ادامينان دگيشيك توتوبسوز. من هئش
 كيمينن قراريم يۇخ ايدى. بهرام سپهرى ده تانيميرام.
 آنجاق دينديرين يا اؤنلا تۇربا ايچينده اؤلان آيرى ادام ال
 چكميردى دئييردى:

- رحمت بيز سنى ياخشى تانيريق. ايندى كه اله سالميشيق
 گرک هر زادى دئيه سن. دئ! دئ! ياللاه دئ!

رحمت آند ايچيردى. آند ايچديكجه توشمان اؤنلا چۇخ
 بركييردى. تۇربا ايچينده چكيشمه ده بيلدى اؤنو «رحمت شهپر»
 آديندا بير ادام ايله دگيشيك ساليبلار. چاليشدى مسئلهنى بو تۇربا
 آلتيندا ديرمانا* دئسين. هم ائله بيليردى بير آزدان بۇغولاجاق. ائله
 بيليردى گرک دينديرين ده بۇغولماقدادى آنجاق اؤنون دانيشيغيندا يا
 سۇلوقلاريندا يۇرقونلوق يا بۇغقونلوق ايزى يۇخ ايدى.

اۇلار كى بير ادام حاكم اؤلسا محكوم ايله بير دورومدا اؤلسادا
 بۇغولماق بيلمز. بوراجان بيلدى آدامدا سئچمك ايركهسى يۇخسا
 گؤجؤ اؤلسا بۇغولماغين لاپ پيس دوروموندا هاوا آلا بيلر. آنجاق
 اؤنون يازيلميشى بو دگيلدى دايانا بيلسين.

دينديرين دال با دال دئييردى: شهپر، سپهرين يئرى هارادى،
 دئ! دئ!

رحمت ايسته ييردى اؤز آدى ايله آيرى آدين قاراتماسين، بير
 نقطه آز چوخون قاراتماسين دؤزلتسين آنجاق اورگى اوچوندو. بئله
 دويوردو دينديرنين اللرى اؤنو آياق اؤسته ساخلايانميرلار. ييخيلدى.

يىخيلاندا بئله دويدو سانكى بير تاي اون يا پانبيق يياوشجا دوشور. سونرا بئله بيلدى داها يوخدو.

قوزاياندا ياش ايدى. هم باشى هم بوخونو. سونرا چكه چكه آپارديلار ايکينجى قاتدا تمشيت اوتاغينا. بو اوتاغا گوره سوزلر ائشيتميشدى. اوچونجو قاتدا تمشيت اوتاغيندا سيخيشديراندا هدهلهيىرديلر آپارارلار ايکينجى قاتا. ايندى اونو آپايريديلار همان اوتاغا.

گئجه يارىسى ايدى. او ساعاتدا کيمسهنى سيخيشدیرمازدیلار. کميته يوخو ايچينده ايدى. سونرا رحمت تاپپادان دويدو اورگينين ميلابى ايچينه دوشدو. اونو بير چيريك ايله دگيشيك سالميشديلار. هر نه آند ايچيديرى باخميرديلار. بير دينديرن ايله ايکى گوزتچى اونو چکيرديلر. نييه؟

بير نقطه اويان بويان اولموشدو. بو کيشى ايندى توشمانين اوزون گوره بيليردى. کيفير قابارميش انگ ايله اونون سوراغينا گلमيشدى. رحمت بئله دويدو «رحمت شهپر» دۇغرودان اولسا، گرک چوخ ظالم آدام اولسون بورا گلमेيب رحمتين شهرتینه آرتيرديغى بير نقطهنى اوندان آلسين. بوتون سيخينجالارا دوزوب بير ايگيده چونسون. بير چيريكه سيخينجايا دوزمک سو ايچمکدن ده راحتدى.

رحمت حاضر اولموشدو بهرام سپهرين تاپجاغى* آدينا بير تاپجاق دينديرنه وئرسين. دينديرن چيخميشدى ائشيگه. رحمت سايداغين توتماق سسين ائشيتميشدى. دينديرن تلفوندا بير يئر ايله دانيشدى. اون اوغورداق سونرا تلفن زنگ چالميشدى. رحمت وئردىگى تاپجاقدا

بهرام سپهر آديندا بير آدام ياشاميردى. اولار كى «مغانى» آديندا بيرى ياشايردى. رحمت بيليردى گركدن بولاردا بيليردىلر مغانى ساواكيدى. دۆزدۆ اولار بو دينديرن ايله بو گۆزتچى بيلمه سينلر همان مغانى رحمتى شيطانلاييب.

باشلاميشديلار رحمتى بير تانسىق دانىق دزگاها باغلاماغا. سانكى قرار ايدى بو دزگاھى اوزاقدان ايشله ديب ترسه سايى باشلاسينلار او تمشيت اوتاغين ياريب، آلاھين گۆيوندن باش چيخارتسن. اولسايدى نه دينجه لردي! تاپپادان باشلادى تيترمگه. هر طرفدن سيخيليردى. قورجانميشدى ايسته ييردى بيلسين بدننى هاچان ساىخاشيب، هاچان بيله جك اولوب آنجاق بونو بيلمك اولمازلارداندى. اورگى ايسته ييردى بيلسين بدننى هاچان ايشدن دۆشه جك. بو بئله ترپنيش بير بدننه ييغيشا بيلمزدى.

سيخينجا حددن آشاندا، گئتديكجه كيچيلن بير قوندارما آى ايچينده باشلادى چيغيرماغا. قورخوولو بير سرسم ايله چيغيردى. سونرا تانسىق بير دويغو اونا ال وئردى. او بيريسى چيغيرتيلار اونون چيغيرتيسينا جواب وئيردىلر آنجاق بير معجزه لى بيچيمده، همان بئنينين ايچ ايچه هورگونون ايچينده.

بئله دويوردو چيغيرتيلار اونا مينيب، اونو گوزلرينين، قولاقلارينين، ديزلرينين، اورگينين اوزلجه بئنينين گورونمز كورپولرى اوستوندن سورورلر. بئله دويوردو اونو او دزگاها قويماق يئرینه، او دزگاھى بئنييه قويمودولار. بئنينده كى چيغيرتيلارين

باسقيسى ائله گۆجلۆ ائله چۇخ ايدى بئىنى اۇتۇرۇب قىرىلان بىر كئش تكىن قىرىلدى.

بئىنى قىرىلمىشىدى. داها يۇخ ايدى. آنجاق چىغىرتىلار وارايدىلار. آرادان گئتمىردىلر. دىندىرنىن جوايىن وئىردىلر. دئىردىلر «رحمت شىهر» تاپىلماسا گرک «رحمت شىهر» دن بىر «رحمت شىهر» دۆزلىسىن. «رحمت شىهر» ده آرادا اۇلماسا گرک بىر آز چىغىرتىدان، چالاغايدان*، سرسمدن، آغيز كۆيۇگۇندىن، باشدان باشا اسمەجەدن، دمىر آراجلارنى برقى دزگاھلارنى برقى گۇزلىرىن اۇستۇندەكى قوسونداقدان، چىراق ايشىغىندىن، دارتيلماقدان اۇلان دىزلردىن، قاتلايانىن ايچىندە اوجلارى ايتىلن بىر قارنداش تكىن، اۇنلارنى قىزىل قانى ايله بىر قوندارما آيىن اۇز ايشلەين گۇزگۇلرى بۇيانان بىلكلردىن، بىر آقاي «رحمت شىهر» دۆزلىسىن كى چىرىك اۇلسون، تىمى بىر ائو اۇلسون، آغزىندا بىر سيانور حىي، بئلىندە بىر نارنجك اۇلسون، بىر ايكى آمريكالى افسرى اۇلدۇرسۇن، ايكى اۇچ دانا بنزىن پمپىن، پارتلاتسىن، شاهىن تىمسارلارىندىن بىرىن دلىك دلىك ائلهسىن، دايىسى يا بىيىسى ائويندىن چۇخلو سلاح چىخارىلىسىن، بىر پاراسى عراق مالى، شوروى مالى، بىر پاراسى دۇغو اروپا كرخانالارىندا دۆزلىمىش اۇلسون.

ائله كى سۇنرالارا گۇيچك امنىتى بىر مقام تلوزيوندا بۇتۇن بو سلاحلارى آيرى آيرى سرگەلرىن اۇستۇنە دۆزۇب، درجە بىر ايش بىلن تكىن بو تانىق دانىق، سۇكدۇرن، تاپىلمايان سلاحلارنى آدىن دال با دال دئىيب، چىرىكلرىن ايشلىرىنە گۇرە ائله سۇزلر ايشلتسىن

تكجه امنيتيلر، چيريكلر، جاسوسلار، ضدجاسوسلار، دۇستاقلىلار، دۇستاقچىلار باش تاپسينلار. باياغى جماعت دئسينلر نه دئير؟ نمه دانيشير؟ من كى باش تاپميرام نه دانيشير؟

گۆزلىرىن آچاركن اول بيلمەدى هاردادى. بير مستطيل بيچىمىنده يا اونا اوخشار ايكي متر بوى متر ياريم ائن. قايى باشىندا گۆز گۆز آتيشقانىن دالىندا يانان بير چىراق. هميشه ده يانيردى. ائله بو! حالى دۆزەلن گۆنه جان ايزمەسى اولان همان يئردە اؤز دىندىرنى ايله گۆز تچىدن باشقا هئچ كيمسه اؤنلا دانيشمادى.

دىندىرنى اونا دئميشدى: «ياخشى قانيوين آراسينا گىردىم. قاراتنازينا* گلدىم كميتەيه. گلەمە سئيدىم «رسولى» سحر جمديگيوى منه وئردى.» سونرا رحمت شەپرىن اؤزۆ تاپيلدى. آرىق قيسسا بير آدام. قيرديزمادان يانان يانتير گۆزلرايله. رحمتى آپارديلار دىنديرمه اؤتاغينا رحمت شەپرى گؤرسۆن.

«رحمت شەپر» «رحمت شەپر» دن ائشيتدى باشينا نه گتيريلر اؤ دا بير خيالى نقطەدن اؤتور. «رحمت شەپر» بئله بيلدى «رحمت شەپر» اصلاً اينانماز بير آدام تاپيلا آدى اؤ بئله اؤنون آدينا ياخين، رحمت شەپر اؤلسون. اصلاً فيكر ائلردى رحمت شەپر ساواكين قورموش دورموشودو.* ساواك بو گۆنۆنۆ رحمت شەپرە يۆنوب اؤنون يۇل ايله يانى «رحمت شەپر»ى «رحمت شەپر»ە گۆسترمك ايله اؤنا بيلديرسين گركدن شاللاقدان، تۇربادان، آيرى سيخنجالاردان اؤز لجه «آپولو» دزگاهيندان قۇرخسون. «رحمت شەپر» نه «رحمت شەپر»ە

گۆره يۇخ، «رحمت شهير» يانى اۇزۆنه گۆره ايسته ييردى آزيندان بير يۇل او تۇربانين، تانسىق دزگاهين جريانين بير آداما دئسين.

قارانتازينا بيرينجى آدامدا اونون يئرینه سيخيشديريلميش همان رحمت شهير اولموشدو. رحمت شهير جريانى رحمت شهيره دئينده، رحمت شهير او يانار پۇرتموش آلچاتما قاراتما ايله بۇيانميش گۇزلرايله رحمت شهيره باخيب دئدى:

- ائششك اۇزۆنسن! من سيز ساواكيلارين گۇپلاريندا قۇرخمورام!
منى شكنجه دن قۇرخودوسوز! من هئش زاددان قۇرخمورام! هئش
زاددان!

رحمت شهير دۇغرودان بئله دويدو توشمان هئچ زاددان قۇرخمور.
سۇنكو گۆن تهرانلى گۇزتچى گليب اونو آپاردى دينديرنين يانينا.
دينديرن ايکينجى قاتدا تمشيت اوتاغينين قاپيسين آچدى. رحمت،
رحمت شهيرين بۇزۇلموش جمدين اوتاغين ترکينده گۇردو.
دينديرن دئدى:

- هئش زاد دئمهدى. اولدو!

بيرجندلى سۇروشدو: نه يه فيكر ائلسين.

رحمت دئدى: هئش زادا!

رحمت ائله بيلدى ايندى ده بير تۇربا باشينا كئچيرديبلر. تۇربا ايله
او دمير دزگاهين فرقى بو ايدى دمير دزگاه آغاينا ايدى. آنجاق
ايکيسينين ده تاريخى ايشى بير ايدى. ايندى رحمت دويوردو
بيرجندلى ايله بير تۇربادادى. ائله بيليردى گرک سۇن قيرپيماجان
دايانسين. هئچ بيلميردى بيرجندلى نه قصدى وار. بير قيرپيم بو

فيكىر باشيندان كئچدى اولاركى بيرجندلى ايله او اويناماغى گرک اولان اويون، بير تاريخى قۇندارليغين بير بۇلۇمۇ اولسون. سۇنرا بو فيكر گئتيديكجه بئنينده گۆجلندى.

ايندى هر شئى بيربيرينه باغلانيردى. نظره گليردى بيرجندلى اۇنون اۇزل تاريخينين چارپاز چاتوالييندا* آنا سۇزلردندى. اۇنون يئرى تاپيلىب، بو يئر كسگين، آرين حرفلرايله اۇز يئرینه اۇتوراركن، بئينى ايشه دۆشوردۇ. هر يئرى دۇلدوروب، چاتوال دۆزهليردى.

بيردن قورجانميشدى. سيخينجانين بيرينجى گۆنۆنده بيرينجى شاللاغين دگمگيندن بير آز قاباق ائله بئله دويموشدو. ايسته ييردى بيلسين آغرى هاراجاندى. سانكى اۇنو ووروردولار قورجانليغين قانيقديرسينلار. سۇنرا بئينى بدنيندن آيريلميشدى آنجاق اۇنا گۆره قضاوت ائليردى. ايسته ييردى بيلسين آدامين بدنى سيخينجا قاباغيندا هاراجان دۆزر. سيخينجا ايشى اۇنا گۆره بير علمى، زىست شناسى قۇنوسونا چئوريلميشدير. بدنين دۇگدۆكجه بئينى قورجانيردى. ايسته ييردى بدن اۆسته سيناما دوام تاپسين. اۇراجان كى اويدو.

ايندى ده دويوردو تۇربا ايچيندهدى. ايندى ده قورجانميشدى. آنجاق بو يۇل بدن دگمه سى يا آغير شئيلرين بدنينه دگمه سى يۇخ ايدى سانكى بو يۇل ايكي ايستك ساواشماقدايديلار. دئدى:

- دئيه بيلمهرم بير زادا فيكىرلشميرديم. فيكر ائليرم بۆتۆن بو مدت سنه فيكىرلشيرديم.

بيرجندلى قۇلباغى قۇوزادى. رحمتين الى ده قۇوزاندى. بيرجندى ديرسك اۆسته قالخدى:

- نيه منه فيكرلشيردين؟ هن؟ نيه؟

- فيكرلشيرديم سن ده بو جرياني بۆتۆنلۆگۆندىنسن. ائله بو.

- نمەنەن بۆتۆنلۆگۆ؟

- جرياني بۆتۆنلۆگۆ.

- هانسی جريان؟ نيه هارتان پارتان دئيسن؟

رحمت ايسته ييردى سۆزۆن چۆخ دريشلى دئيسن. هر نه اۇلار
اۇلسون. يا توشمان بيلر يا بيلمز. سۆز بوردايدى مسئله بئينينه
اۇلدوغو كيمي يوبانماميشدان قاباق ديله گلسين. دئدى:

- ايستر اۇلار سنه دستور وئرهلر آچارى ايتيره سن، ايستر اۇزۆن
اۇز گۆيلۆينان اۇنو ايتيره سن، ايستر آچار اۇزۆنه ايتيمش اۇلسون،
ايشين نتيجه سى بيردى. اگر جرياني بۆتۆنۆ اۇلماسايدى، سن اۇنون
بير بۆلۆمۆ يئرینه منيم يانيما اۇلمازدىن. من بو سۆلدا اۇلمازدىم.
سنن من بئله سى بيريزيميزه باغلانماميشديق. بونا گۆره سنين آيرى
چاران يۇخدو بوندان سۇراكى جرياني بير بۆلۆمۆ اۇلاسان.

بيرجندلى رحمتين گۆزوندە دئيه بيلديگى لاپ اۇنملى اۇلان بو
سۆزلردن بير شئى بيلمەدى.

- باخ آغا من نه روشنفكرم، نه دبیر، نه معلم، نه باسواد آدام. بو
سۆزلر كى سن دئيسن منه معناسى يۇخدو. بو سۆزلر ده كى من
دئيرم باشيمدان دا آرتيقدى. بو سۆزلىرى من دارالتأديدن، ميداندان،
قصردين، ساواكدان، زندانيلردن اۇرگشميشم. آنجاق سنين سۆلريندن
باش تاپميرام.

رحمت دئدى: بو سۆزلرى دئمەدیم باش تاپاسان. بولارى دئدیم
اۆز بئینیم دورولسون. ایستیردیم گۆرم سنن بو جریانلارا گۆره
دۆشوندۆگۆمۆ دئییه بیللم یا یوخ. گۆرۆرم دئییه بیلیرم. ائله بو منی
گۆرر.

بللی ایدی بیرجندلی بتر اینجیییب بونا گۆره دۆشمانجا داشیب
ایسته بیردی هر زادی دئییب هر نه بیلدیگین رحمتین اۆزۆنه چکسین:
- دارالتادیبدن، قصردن، ساواکدان، میدانان سؤرا نچه یول
گئتدیم سیزلرین عشق مرکزیز، تهران دانشگاهینا. آرواد کیشی
قیمیلداشیردیلار. نه آروادلار، نه گۆیچک بالالار! معلّملر ده اۆتۆل
بۆتۆل ایدیلر. گئدیپ کلاسدا اۆتوردوم. زینه ساوادیم واریدی.
سیزلرکیمی یۇخ ها، بو بئله کی واردی. معلّملرین دانشجولاری
تانییام. آروادلارینان کیشیلر دال با دال بیربیرینه یادداشت وئیردیلر.
امتحان زاددا دگیردی ها. آنجاق ائله بیل بیربیرینه نامه وئیردیلر.
بلکه ده تقلّب ائلیردیلر. آروادلار هامیسی بزنمیشدیلر. دانشگاهین
خیوانلاریندا گئندنه، عطیر قۇخوسو گلیردی.

نچه اۇغورداق دوروخوب سؤنرا اگیلدى رحمتین اۆزۆنه، بۇش
الین قۇوزادی دئدی: بیلیسن نه دی؟ بیزلره دئدیلر من ده گرک سنه
دئیم. بیزلره دئدیلر سیز روشنفکرلر، دانشگاهیلار، معلّملر، دانشجولار،
ساوادلیلار هامیز بوجورسوز؟

رحمت دئدی: نه جۆر؟

بیرجندلی بۇش الین قاباقلیق گتیردیلر، توتدو رحمتین اۆزۆنه،
بیرجندلینین باش بارماغی گئتمیشدی قارا بارماق ایله آرا بارماغین

آراسينا. ال برکدن دۆگۆنلنميشدى. بارماغين اوجو ايکى سانتيمتر جان يوموروقدان ائشیکه ووروب، بير کيفير جنسى حالت تاپميشدى. رحمت بئله دويدو بيرجندلينين بارماغى باياغى بارماقدان اوزوندو. بيرجندلى تاکيد ايله دئدى: ائله بو، سيزلر هاميز ديبدن بوجورسوز. من آچارى ايتيرديم. بيله بيله ده ايتيرديم سنين يانيندا اولوم سنه دئييم سنن سنه اوخشار آداملار بوجورسوز! ايندى دا گيرک ياتاق.

رحمت بئله دويدو ماراقلی ايش اۆز وئريب. بيردن بۆتۆن اۆزلردن اۇرتە گۆتۆرۆلۆب. کۆرهکن چيرکين قارى چيخيب يادا بير پيسديکلى قارى بير اوچورقان* تئاتردا کۆرهکنين يئرینه اۇيناير. بو کيفير ماراقلی اۇيۇندا تازا محکوملوق رحمتی گۆزلەيیردی. بو محکوملوق ايکيدن دۇرد ایل هندەورينده دگيلدی. سانکی اۇنون گۆناهی همان گۆز قاباغيندا شاهى سۆگمک ايله ايلگيسى يۇخ ایدی. بو محکوملوق هم اسکی گۆرسەنیردی هم گلەجگە باغلی ایدی. بو محکوملوق سۇنسوز گۆرسەنیردی. بير دۇغرودان يئرليک گئنيش دۆشۆنۆلمز محکمەنين کسيليپ، اۇنو بير ابدی قارقيشا توتوردو.

رحمت بئله دويدو بيرجندلى لاپ گۆجلۆ، لاپ درين حتى اۇنو ديليسيز دليلى سيخيشديرپ محکوم ائلهين دينديرلردن، دادستانی، قۇشون محکمەسى، ساواک و بۆتۆن حکومت دزگاھيندان قودوز بير زادين نمايندهسیدی.

رحمت بئله دويدو بيرجندلينين اوچورقان يوموروغو، آرا بارماق ايله قارا بارماق آراسيندا ايليشين اۇ قيرميزی شيشميش باش بارماق، بير سۇنسوز قودوزلوق نماينده سیدی سانکی اۇز قوندارليغين

بیرگیزلین شیطان گۆجۆندن آلیردی. دۇغرودان بو حکومتین بۆتۆن دزگاھین بیرجندلیه بو ایگیرمی ایکی اۆچ یاشیندا یاشاغی یا اؤنا اؤخشار یاشاقلارا تاپشیرسایدیلار نه قۇرخولو بیر دوروم اۇلاردی. بونلا بئله رحمت بئله دویدو هئچ حکومت بو یاشاقلارسیز دایانماز.

بونلارایدیلار بۆتۆن ائولره بۇیلانیریدیلار، اؤخوللار، دانشگاھلار، ادارهلره، قهفلره گئیدیردیلر. قوشقولو آداملاری گۆزۆ باغلی رژیمن دۇستاقلارینا وئیریدیلر. اؤزلری انضباطدان بیر زاد بيلمەدن، انضباط ایستەییردیلر. بونلاریدیلار دوستاقلیلاری خیوانلاردان، میدانلاردان، کۆچهلردن آپاریب شاللاق اؤرکەسینه باغلاییریدیلار یادا کیفیر تهرانلی گۆزتچی تکین بورونلارین کمیتهنین دوواریلارینا چیرپیریدیلار یا هر واخت «رسولی» ایستەییردی تۇربا گتیرسینلر بیر یازیق اؤگرتمین باشینا کئچیردیب سؤنرا «آپولو» یا باغلا سین، تۇربا گتیریب، دۇستاقلینی «آپولو» یا باغلاییریدیلار.

بونلار ایدیلار بیر آدام اۇنلاری آلقیشلاسایدی گئیدیب ایستەدیگی آدامین باشین گتیریب ورینده دینقا پول آلیریدیلار. رحمت بئله دویدو مملکتین هر کندینده بو یاشاقلاردان نئچه سی وار، هر کیچیک شهر نئچه یۆز نفر، بۇیۆک شهرلر مینلر آدام، تهران یۆزمینلر آدام، بئله لیکله بونلار تکجه بیر سئزگی قایناغی ایستەییردیلر اؤ گۆجۆن دستک چترینین آلتیندا اؤز گۆجلرین گۆسترسینلر.

رحمت دۆشۆندۆ بونلاردان بیر ایکی میلیون نفر ییغیلا بیلرلر هامیسی باش بارماغی قارا بارماق ایله آرا بارماق آراسینا سۇخوب دانشجولار، اؤگرتمنلره، مدرسه اوشاغینا، اداره لیلره، آروادلار و حتی

فهللرلرلر، كندلئلرلرلر گؤسترب دئسلنلر: «سبز هاملز بوجورسوز. بوجور! ببز سبزى دؤزلده جگلك!».

ببرجندلى ياواش ياواش خورولدا ببرىدى. رحمت اؤز يانلندا ائله دىگى خياللاردان اوتاندى. بئله دوىدو نه قدر ظالمانه دى بو آداما گؤره بئله آغير قضاوت ائله سىن. اؤنون اؤلار كى ظرافاتجا آنجاق گرگىن قىرىملا دئدىگى ببر سؤزؤ، بو بئله شىشىرىدىب بئله اجتماعى تارىخى سؤنوج آلسىن.

اؤزؤنه دئدى ائله بىل ببرجندلى اىسته دىگى هر قضاوتى ائله بىب اىندى وجدانى هر باخىمدان دىنجه لىب گىرىب ياتىب. رحمت دؤشؤندؤ ياخشىدى او دا گىرىب ياتسىن. آنجاق گؤزلرىنه يوخو گل مىردى. قۇلباق ايله ياتماق چتىندى. مخصوصاً ببر آدام اىرى آداما باغلانسىن. او بىرىسى آدامىن لاپ كىچىك ترىنمه سى ايله يوخودان آتلىرىدى. اؤنون قولاغىن توكوردو.*

اوندان سؤنرا آدام اؤگرشىب اىكى الى آراسىندا دنگه لىك قورسون. ببر ال ترىشنده او بىرىسى ال ده ترىشر. سانكى ترىشه بىلمه ينده دؤگؤن تاپىب او بىرىسى اله گىجىك ائلىر.

رحمت بىلىردى سؤل قۇلونون اؤستؤنده ياتانماز. بو اىش اؤچؤن يا گرک ساغ ببرجندلىدن آىرىلايدى يا ببرجندلى ساغ چىگنى ساغ قابىرقالار ساغ يانى اؤسته، رحمت ده سول چىگنى سول قابىرقاسى سول يانى اؤسته اوزانايدى.

بئله ببر اىش هندسى باخىمدان اؤلان اؤلسايدى عملده اؤلان دگىلدى. ساغ اله دؤنسه ايدى هم ببرجندلى اؤيانا بىلردى اوندان

باشقا گرک قۇلو دا بۇگروۆنۆن آلتيندا قالسين. بئله بير ايش ساغ الى بيرجندليين سۇل اليه باغلى اولدوغوندان اولان دگيلدى. بۆتۆن مدتده گرک بيرجندليين ياناين * گۆره ايدى.

بيرجندلى يوخودان آتيلسايدى دگينردى. ياخشى گۆردۆ اولدوغو كيمي قالسين. آرخاسى اۆسته ايستهسه بدنن بير طرفينى تريتسين اؤ ساغ يانى اولماسين. بيرجندليين يوموشاق خۇرولتوسون گرک قاتماسين.

گۆرهسن بيرجندلى قۇرخولودور؟ بيلميردى. ياتماميشدان قاباق صراحتيندن آجيغى گلهميشدى. بيليردى ايندى حتماً خۇش يوخولار گۆرۆر. كئشكه اولاردى بيرجندليين قافا تاسين گۆتۆرۆب اۇنون يوخو دۇنياسينا باخايدى. بو ايش اولان دگيلدى.

بونلاردان بتر سئويردى بيلسين بيرجندليين بئينينده چكدىگى گلەجك دۇنيا نئجه دۇنيادى. تريتشمك اولمايان يئرده، گلەجك دۇنيانين ايچين بيلمك هر زامانندان بتر ايشگيله داينيردى. بوندان باشقا رحمتين بدننى قالميشدى اديال آلتيندا، ائله اۇجور كى بيرجندليين بدننى قالميشدى. بۆتۆنلۆكده رحمتين يانيندان اولان هر تريتيش بير دالغا ياراديب اورتاق اديالدان بيرجندليه كئچيردى. اۇنو اۇيالدا بيلردى.

تجربه ايله رحمته ثابت اولموشدو باشين بۇيوندان اۆسته بير آز سۇلا اگيب، چيراغا برلسه ايدى تئز يوخوسو توتاردى. سۇنرا يئرين دگيشردى. بونا گۆره كى باشى بۇيونو اۆسته سۇلا سارى اولاندا تئزدن خۇرلداياردى. ائله بيل اولده خۇرولداييب سۇنرا يوخوسو توتوب.

بئله ايش گۇردۆ. شايد ياريم ساعاتا جان بو حالدا قالدى. آنجاق يوخو فيكرى قۇيموردو ياتسين. دۆشۆندۆ يوخودان باشقا آيرى زادلارى دۆشۆنسۆن. باجارمادى. سانكى بئىنى يوخودان سۇنرا هر زاددان بۇشالميشدى.

باشلادى سايمانغا. يۆز ايگيرمى سىگىزه چاتاركن يوخوسو توتدو. آنجاق توتماق همان اوياندى. نيهه كى سايمانغا كسميشدى. دۆشۆندۆ بئش دانا بئش دانا ساييب اۆسته گئتسين. باشلادى سايمانغا، بير آز سايدى. يئتيشدى مين دۇخسان بئشه. يۇرولوب بۇشلادى.

بيردن باشين قايتاردى ساغا، بيرجندليه سارى. معجزه اۆز وئردى. خۇرولتوسو بيرجندلينين خۇرولتوسونا تۇخوندو. سۇنرا يوخودا بيردن دويدو ايزمهين قاپيسى آچيلدى. سس سيز سميزسيز. ايزمهين آستاناسى آغ آپاق، آپ ايدين. سانكى يۆزلرجه «ئئون» چيراق يانديرميشديلار. بيردن گۇردۆ بير ايشيقلى يارانميش آستانادا تاپيلدى. گۇزلىرىن تيكدى بو ايشيقلى يارانميشين اۆزۆنه. بو وارلىق انسان ايدى يا ائنيشته؟ آرواد ايدى يا كيشى؟ سئچه بيلميردى. او قدر ايشيقلى ايدى آيدين بير فسادا ايشيقدان بۇش لاپ گۆجلۆ بير فضا دۆزلميشدى. ايشيقلى وارليغا چكىنميشدى. بئله دويدو قاشلارى كيپريكلىر يانير. گۇزلىرى آلۇولايير. او ايشيقلى اۆزۆن ايستيسين اۆز جانيندا دويورودو.

ايستهدى قيشقىرسين، باجارمادى. ايستهدى اۆزۆن گيزلتسين. اۆلموردو. ايشيقلى وارلىق اۆنو ايملهدى دورسون. او دا بۇيسونوب دورودو. ايشيقلى وارلىق يۇللاندى، رحمتده داليسيغا يۇللاندى.

تۆرمەننن قاپيسيندان چيخدىلار. دۇستاقچىلار، گۇزەتچىلەر، دىندىرلەر، آچىق اويوق گۇزەلرەننن قاباغىندان كىچىلەر.

خىيالداردان سۇۋوشوب، تەرانىن گۇننىيە سارى يۇللاندىلار. چۇلە آياق قۇيدولار. كىرەدە* بىر آز يۇل گىتدىلەر. سۇنرا بىر كىچىك شەھەر گىردىلەر. چۇخلو مچىدلەر، گۇنبدلەر، بورجالار، سدر، عود، كۇندۇر ايبى، چۇخلو قىرلەر. سانكى ھەر يىر ائولرەن آستاناسى، ائولرەن مچىدلرەن كىچىك بۇيۇك گىرەتلەر قىر ايلە دۇشنىمىشىدى. آنجاق ھەر يىر سىز ايدى. سۇنرا بىلە دويدو بىر ضريحى گىللەيىرلەر.* آغلاماى توتدو. آنجاق گىللەمە چۇخ چكىمەدى. يۇللاندىلار. شەھردن چيخدىلار. يىنە كىرە سارى گىتدىلەر.

كىرەن اۇرتالارىندا ائلە بىلدى گۇنش چىخماقدادى، سانكى يىرەن دۇشۇندىن چىخىب قالخىر. آنجاق ايشىقلى وارلىق گۇنشدىن ايشىقلى ايدى. كىرەن اۇرتاسىندا دايداندىلار. بىر زادى گۇزەليىردىلەر. گۇنش قالخىدى. اۋستە، اۋستلۇك. دۇز ايشىقلى وارلىغىن باشى اۋستە دايداندى. ايشىقلى وارلىق بىر يۇل اۋز يۇرەسىنە دۇلانىب ايشىقلى اللر ايلە سانكى گىزلەننن آداملار اۋزۇنە سارى چاغىرىدى. كىرەن يۇرەسىندىن نىچە آدام چىغىر باغىرايلە چيخدىلار. سىلر ھامىسى ياشاق ايدى. چىغىران آداملار گۇرۇنمىز بىر تۇو ايلە ياخىنلاشىردىلار. سانكى قارادى بىر يىرە يا شىيە يۇگۇرسۇنلر يا دا آماجىلار اۋ ايشىقلى وارلىق يا رەمتىن اۋز ايدى.

رەمت اىستەدى قىشقىرسىن. قۇرخدو. ايشىقلى وارلىق دۇنۇب ال ايلە ايمەلەدى ھامى سوسۇنلار. جماعت بۇيسۇندولار. ايشىقلى وارلىق

قاباقلیق دوران ياشاقلارين بيرين ايملهدى. ياشاق قاباقلیق گلدى. بير چكيج ايله اوزون يۇغون بير ميخ الينده ايدى. ايشيقلی وارلیق رحمته ايملهدى يئرده اۆزۆ قويلو اوزانسين. رحمت بۇيسوندو. داغ قومون اۆستۆنده اوزاندى.

قۇشا آياقلار ايله قۇللارين اۆزۆ آلتينا قۇيوشدو، اۆزۆ قوما ياپيشماسين. سۇنرا بير نفرين ياواش، بويوران، گۆجلۆ سسين اشئيتدى. سس تانيش ايدى. سۇزلىرى بيربير دئيردى:

- يئرین گله جک حاکملری، منی اؤز طبیعی متحدی تاپاجاقلار!
رحمت بو سسی تانیردی. تعجب ائلیردی بو تانیش سس نئجه بو تقریباً چتین جملەنى دئیە بیلر. بونو دۆشۆندۆ بیرجندلی بو چۆلدە بو بئله آدامین آراسیندا بو ایشیقلى وارلیغین قاباغیندا نه ایش گۆرۆر.
بئله دویدو ایری میخ کۆرپۆجۆکلرینین* آراسینا، اؤنورقاسینین اۆستۆنه قۇيولوب. چکيجین بیرینجی گۆپۆشۆندە میخ بیر آز جانینا کئچدی. سانکی ایستەییملر اؤنو یئرە میخلاسینلار. رحمت اول اؤز یوموروقلارینین سسين اشئيتدی. بيلمیردی هارا گۆپسەنیر. سۇنرا اؤز یوموروقلارین گۆرۆر برکدن ایزمەنین دمیر قاپیسینا گۆپسەنیر. بیرجندلینین یئکە گۆدەسین گۆرۆر اؤز یانیندا ایستەییملر اؤنو یاواشیتسین. هله اؤنا باغلانمیشدی. سانکی قیامتە جان اوندان آیریلما یاجاق. رحمت هله دویوردو میخ اؤنورقالارینا باتیب، ایچەرلیک دە باتیر. اؤزۆتۆن اوجا آلۆولو سسين اشئيتدی:

- زهره! زهره! زهره!

۱۰۴ / تويدان سونرا نه اولدو

اۇ ايشيقلی وارلیق، بیر آخان اولدوز تکین رحمتین بئینینده
رؤیاسیندا همیشه لیک ایتیردی.

مرداد. شهریور ۵۳

سۆزلۆك

آتار: خطر.	اوسبه كى: البته.	پئىنچك: گُت.
آجيمان: مهربان.	اوغراق: دقيقه.	ئاپچاق: آدرس.
آچىنماق: اعتراف كردن.	اوغورداق: ثانيه.	تاناسيق: عجب.
آرباليق: مساوات.	اوغوش يوغوش: لطف و	تانىق دانىق: عجب و غريب.
آرسين: معصوم.	مرحمت.	تاي كسدى: انفرادى.
آرقيرى: متضاد.	اوافق توافاق: ريزه ميزه.	توخونما: اهانت.
آلاغىن: دستپاچه.	اؤكونمك: عذر خواستن.	تورمه: بند (دوستاغين بير
آلسيدان: رسوا كننده.	اؤنرگه: پيشنهاده.	بؤلومو).
آلماچى ائششىكى: برج	اونورقا: مهره (استخوان).	توشمان: طرف مقابل.
زهرمار.	اويوق اوياق: خواب و بيدار.	تؤكورگه: غريزه.
آليشتا: ورزشكارى.	ايركه سيز: بى اختيار.	تئليت: دمير سيم. كابل.
آمانلاشماق: احوالپرسى	ايرى قىييم: تنومند.	جانلىق: گرمكن (پالتار).
كردن.	ايزمه: سلول.	چىكنه تپمك: چيغ كشيدين.
آويلانماق: نو نوار شدن.	ايملنمك: برچسب خوردن.	چاپاز چاتوال: جدول
آيلان قانات: هليكوپتر.	ائلكيك: عمومى.	مقاطع.
آيمانچا: مهتابى.	باش باشا: دوئل.	چاتاناق: چهارراه. تقاطع.
اڭديال: پتو.	باغلاما: پوتين.	چالاغاي: هڭيان.
اڭديش اوڭدوش: كچ و كوله.	بال كؤپوگو: كرم (رنگ).	چالچىق: دريچه.
اللى باشى: ستوان.	بايقىنلىق: بيهوشى.	چالقابىن: شىناى سوئدى.
الليجه: ليوان.	بتيم: تصوير.	چاليم: لحن.
اوچورقان: مستهجن.	بورجا: مناره.	چاناق: كاسه.
اؤرتوشن: يونيفورم.	بورگه نه: پرونده.	چانقى: زنگ.
اؤرته: پرده.	بويروغو قىلماق: اجراء كردن	چليشكى: متناقض.
اؤركه: تخت.	دستور.	چيغريق: حلقه.
اؤز بىلىمى: روانشناسى.	بويسونماق: اطاعت كردن.	چينقىريق: عصبى.
اؤزدن: صميمى.	بئزىك: درمانده.	داداق: طعمه.
اؤزك: هسته. مركز.	پيس كؤكده: با بدبختى.	دريشلى: دقيق.

۱۰۶ / تازا كوره كن نئجه اولدو

دگينمك: ناراحت شدن.	قانيقلي: منطقي.	كوپرن: قهوه اي سير.
دنگه ليك: تعادل.	قاييئناماق: خلوت كردن.	كنجينيلى: شيك پوش.
دوستاقلى: زندانى.	قايئالانماق: تكرر شدن.	گركدن: حتماً.
دوگور بئز: برزنتى.	قورجانلىق: كنجكاوى.	گۆروپگل: پيشگو.
دولانباچ: مارپيچ.	قورشات: تحريك.	گۆرهسى: شايد. بلكه.
ديرمان: ديو.	قورموش دورموش: ساخته و	گۆز قاپان: چشم بند.
دينديرن: بازجو.	پرداخته.	گيريت: حياط.
روف: آلومينيوم.	قورونتولو: مرموز.	گيرمچ: هشتى.
ساققيزليق: شقيقه. گيجگاه.	قولاق تۆكمك: به هم زدن	گيزيلى: اسرار آميز.
سانقى: تصور.	اعصاب.	گيلله مك: طواف كردن.
سايداق: شماره.	قوماريق: گماشته.	هۆرن: محوطه.
ساييق: تيزهوش.	قومرال: خرمایى.	ياپارجا: رندانه.
سرتة: تاجر.	قونجال: صندلى.	يارماليق: جراحى.
سؤگوش: دشنام.	قوندار: مأمور.	يازليق: بهار خواب.
سويسور: خونسرد.	قووالات: توالت.	يازيلميش: سرنوشت.
سيخينجا: شكنجه.	قيرپيم: لحظه.	ياشاق: جوان.
سينمك: هضم كردن.	قيرخ بوداق: چلچراغ.	يامانقان: بداخلاق.
سينير: عصب.	قيرماشماق: جلوه گر شدن.	ياناي: نيمرخ.
شيرقين: مايع.	قيريلجال: بلورين.	يانتير: ميشى (رنگ).
شيطانلاماق: لو دادن.	قيريم: قيافه.	يوخانماق: حيف شدن. تلف
قارا باسما: كابوس.	قىلدان قىلا: دقيقاً.	شدن.
قاراتما: سوءظن.	قىليش گئديش: اعمال و	يوزوم يوزوم: تفسير و تعبير.
قارانتازينا: تصادفى.	رفتار.	يوز باشى: سروان.
قاروان قاروان: كورمال	قىميش: لبخند.	يوزماق: تعبير كردن.
كورمال.	كپير: كوير.	يوغاماق: لمس كردن.
قازامات: سياهچال.	كۆتومه: ته ريش.	يوغوش: مرام.
قاس: عضله.	كۆرپوچوك: ترقوه.	يوكوم: تكليف.
قاسليق: شورت.	كور كچين: قهوه اي.	يوكوملوک: مسئوليت.
قالاقور: رمز و راز.	كۆنشمك: لذت بردن.	